

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Sectio Secvnda. De Eucharistiæ Sacramento Problemata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

42 Theologiae Moralis Lib. XX.

118 Specialissimam cum Christo & fidei peragit
Specialissimam vniōnem. Ioh. 6. *In me manet, & ego in illo. Con-*
sistit autem hæc vniōn non solum in gratiā habi-
tuali: remissione venialium, & præteruatione à
mortalibus vi Sacramenti concessis; sed præcipue
in vinculo charitatis, & mutuā benevolentiā, qua
Christus hominem suo corpore ac sanguine fa-
ginatum prosequitur: & homo ipsum Christum,
reliquoque fideles de eodem corpore ac sanguine
Dominico participant.

119 Fomitem concupiscentia moderari quis du-
biter: Quia hoc Sacramentum est institutum ad
præseruandum fuscipientes à peccatis mortali-
bus: at huius præseruationis medium est, ardorem
concupiscentie mitigare. Non autem id pro omni-
bus conceditur occasionibus, sed iuxta Domini-
ni beneplacitum, nē cogamur affirmare, feme-
l fuscipientem dignè Eucharistiam, nulla carnis
posse pati tentamina; & quia hic effectus sepe

impeditur ob aliquod peccatum postea commis- te sacrificij
sum, aut ob aliquam irreuerentiam Sacramento non est.
factam. Suar. d. 64. f. 1. Con. q. 79. a. 8. dub. vn. n. 6. 2.

Promittitur denique accipientibus dignè Eu-
charistiam resurrecō, ac vita æterna. Profecto li- 120
cèthi effectus sine omnibus decadentibus in grā-
tia promissi, specialiter communicantibus pro-
mittuntur, vtpotè, qui sunt Christi per commu-
nionem specialia membra. Omnibus igitur rite
communicantibus, & in grātia decadentibus con-
cedetur resurrecō & vita æterna non solum ob
grātiam habitualem, in qua deceperit, sed etiam ob
Eucharistiam dignè suscepit: ideóque re-
surrecō, ac vita æterna effectus est tum grātia
habitualis, tum Sacramenti. Suar. d. 64. f. 2. Con-
inich q. 79. art. 8. dub. vn. Plura ex præfatis senti-
entiis, quas inter receptiores à cunctis Docto-
ribus annuero, speciali Problemate discutien-
tientur.

SECTIO SECUNDA.

De Eucharistiā Sacramento Problemata.

CAPVT X.

Circa Eucharistie Sacramenti Naturam.

PROBL. I.

De necessitate Sacrificij est, & non est Panis
simul, ac Vini Consecratio.

121 **D**uplicem esse necessitatem, vnam
Suppono, du-
plicem esse ne-
cessitatem, sa-
cramenti, &
præcepti.

Vtriusque materia sacramenti, vel Sacrificij, qua sic ali-
quid exigitur, ut eo prætermislo vali-
de non fiat Sacramentum, vel Sacrificium; alteram præcepti, qua sic aliiquid petitur,
vtrio omislo Sacramentum aut sacrificium vali-
de, sed non licet conficiatur, suppono. Certe de
necessitate sacramenti, aut sacrificij non est, con-
ficiari simul utramque materiam Panis & Vini.
Quia verba consecrationis Panis statim habent
suum effectum ante Vini consecrationem. An
verò de necessitate sacrificij sit, Panis ac Vini
consecratio ambiguit.

122 **D**e necessitate ad essentiam sacrificij, sed ad eius integratatem,
sacrificij est.
Vtriusque materia consecratio non pertinet
cum sacrificium Christi cruentum positi per alteram tantum speciem repræsentari. Quia hoc
ipso, quod solus Panis, aut solum Vinum conse-
cetur, ex vi verborum sit corpus exanguis, vel
Sanguis ut separatus corpore, vnde per singulas
consecrationes mors Christi indicatur: quamvis
per utramque expressius repræsentetur. Sic Nu-
gnus 3. p. 9. 8. 3. art. 1. concl. 4. Bonac. d. 4. quest. ult.
punct. 2. num. 7. Henriq. lib. 9. cap. 9. n. 10. Cassali.
lib. 2. de sacrificio. 25.

123 **D**e necessitate sacrificij necessitatem essentiam. Quia consecratio
pertinet ad

habet rationem incriuenti sacrificij sub ratione te sacrificij
mysticæ mactationis, quatenus ex vi verborum non est.
Corpus & sanguis Sacramentaliter separantur.
At id non sit nisi per utriusque speciei consecra-
tionem, qua separationem exprimit Corporis
ac Sanguinis, & ita repræsentat expressè sacrifici-
um cruentum. Ergo consecratio utriusque
materiæ simul constituit essentialiter rationem
incriuenti sacrificij, quod expressè sacrificium
cruentum repræsentet. Ita Fagund. præcept. 1.
lib. 3. cap. 5. num. 4. Valq. d. 2. 2. c. 3. 4. & 5. Suar.
d. 75. f. 6. Coninch quest. 74. num. 3. Merati de
Euchar. d. 36. f. 7.

Hoc probatius puto quod significationem 124
mysticam, nam quoad significationem mora-
Hoc quoad si-
lem quælibet species habet essentialē sacrificij significationem
mysticæ pro-
babilitate, præfatae institutionem non potest offerti Mil-
la sacrificium, qui habet utramque signifi-
cationem, nempe mysticam, & moralem
simil. Lege Auerstam de Eucharist. quest. 11.
f. 5.

PROBL. II.

Panem & Vinum simul consecrari, est, &
non est præceptum diuinum.

Præceptum diuinum non est, sed humanum, 125
& Canonicum. Quia licet integritas Sacra-
menti, vel sacrificij requirat utramque materiam, diuinum non
essentia tamen Sacramenti salutari in qualibet, eft.
& etiam sacrificij essentia, iuxta probabilem
præfatae Problematæ proximo sententiam. Imò
quatenus sacrificium essentialiter utramque re-
quirat, non tamen conflat præceptum diuinum
sacrificandi, quodies hoc Sacramentum confici-
tur. Sic Maior. in 4. dist. 9. quest. 3. ad 5. Palati.
dist. 11. d. 3. Angel. & Tabijena V. Eucharistia 1.
n. 20. Antonin. 3. p. 11. 1. 3. 6. 5. 2.

Non

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 43

126 Non est humanum præceptum, sed diuinum. Quia ius diuinum præscriptum, ut quies sit consecratio, simul eriam sit sacrificium, fante Domino: *Hoc fatus in meam commemorationem*, qui huius verbis inellexit Tid. *sef. 12. cap. 1.* præcepisse Christum Sacerdotibus, ut consecrarent sacrificando simul in sui memoriam, sed sacrificium non potest esse essentialiter perfectum sine utriusque materia consecratione: datur igitur præceptum diuinum, simul utriusque materiam consecrandi. Ita Card. Lugo. *d. 19. sef. 8.* Suar. *d. 43. sef. 3.* *Filliuc. tract. 4. num. 64.* *Vafq. d. 223. cap. 3.* *Reginald. lib. 29. n. 13.* *Auers. de Euchar. 9. 1. sef. 1.*

127 Miser plane, viros Catholicos & pios assertus, præceptum hoc ex verbis Christi non colligi, cum contrarium assertat Tridentinum. Quin & huius præciam Sacramenti rationem attendamus, hoc institutum est ad spiritualiæ refectionem instar coniuij, quod cibo, potuque constat, ergo postulat ex suâmet institutione utriusque materiæ consecrationem. Quamvis enim Laicis ad salutem altera tantum sufficiat species: tamen ipse consecrationis Ordo postulat, ut integrum coniuum in hoc Sacramento præparetur, & à Sacerdotibus sicuti consecrantiibus integrè sumatur. Cum igitur haec institutio sit diuini Iuris, & haec polita conaturaliter sequatur, integrum, & perfectum Sacramentum esse confiendum. Sequitur eodem iure præceptam esse simultaneam utriusque materiæ consecrationem.

PROBL. III.

Potest, & non potest Pontifex dispensare, ut aliquando liceat in altera solummodo consecrari specie.

128 **A**uctoritate priuata nunquam licet sub vnâ tantum consecrare specie, quacumque ex causa, cum sit res grauissima: poteris autem hoc geri ex Pontificis dispensatione. Quia licet ea, quæ pertinent ad Sacramenti substantiam non possint per Ecclesiam immutari: tamen quæ pertinent ad vnum posse Ecclesia per potestatem à Christo sibi consecrari, ut de causa immutari propter eorum, sed locutum varietate. Ergo potest etiam mutare, quæ pertinent ad vnum sacrificiorum, cum per sit utroque ratio. Sed dispensatio Pontificis non est circa substantiam Sacramenti, vel Sacrificij, sed circa solum vnum. Ergo iusta ex causa valebit. Sic Fagund. *præc. 1. lib. 3. cap. 5. num. 6.* *A. zor. tom. 1. l. 10. cap. 19. qu. 2.* *Henriq. lib. 8. cap. 1. num. 1. & 2.*

129 Nunquam licet consecratio vnius speciei sine aliâ, nec Pontifex potest in hoc præcepto dispensare, vel interpretari, tale ius diuinum in aliquo casu non obligare. Quia Pontifex dispensatio nullam obligare. Non ergo dispensare potest, ut altera duxtaxat consecratur species. Ita *Sdarez d. 43. sef. 4.* *Vafq. d. 223. cap. 3.* *Cardin. de Lugo. d. 19. sef. 8.* *Coninch. q. 83. n. 102.* *Sotus. n. 4. l. 10. cap. 19. qu. 1. ad. 2.*

130 Multo probabilius est, Pontificem in hoc præcepto dispensare non posse. Quia licet admittatur

terem alicuius regionis necessitatem tamen hoc *ius reor.* Sacramentum, & hoc Sacrificium ita Christus instituit, qui præviderat illud inconueniens. Verum nequam subesse taleni necessitatem satis conuincit perpetuus Ecclesiæ vñus, siquidem tot sacerdulis nunquam talis dispensatio necessaria, vel conueniens existimata fuit. Addiderim, Pontificem dispensare non posse in his, quæ sunt de iure diuinum, nisi traditione, vel praxi constet, huiusmodi à Domino accepisse potestatem; sed hoc non constat in nostro casu, quin potius praxis, & traditio docet oppositum. Scio, Volaterranum *lib. 7. Geograph. c. 4.* referre, Innocentium Octavium dispensasse cum Nortoergis, ut in specie sola panis consecrarent. Attamen Volaterrani narrationem, à quo alij quidam sumpserunt, ex pluribus coniecuris cum Suario citato fabulosam esse crediderunt.

PROBL. IV.

Potest, & non potest materia consecranda coram Sacerdote non existere, sed à tergo statui.

131 **N**on sufficit, materiam consecrandam à tergo Sacerdotis statui, sed necessariò coram ipso est collocanda. Quia hoc exigit proprietas *Nō potest materia* à tergo *existere.* sicuti res, quæ nullo modo sunt coram homine non possunt per pronomen *Hoc*, vel *Hic* designari simpliciter prolatum, ut constat ex communi modo concipiendi. Sic *Filliuc. tract. 4. num. 68.* *Coninch. quest. 74. num. 20.* ex D. Thom. *Palud. Soto & aliis.*

Sufficit plane. Quia licet res sint à tergo, si tamen dígito, vel simili signo denotentur, satis *Potest quid.* videntur pronominis *Hoc*, vel *Hic* demonstratio designari. Ita Suar. *d. 43. sef. 5.* *Vafq. d. 171. num. 24.* assertus, materiam, quam haberet Sacerdos à tergo, consecrari posse, si tangeret illam, nam ipso tacitu recte potest indicare rem illam, quam ostendit pronominis demonstratio. Similiter licet res ipsam auditu, videlicet vinum ex uno vase in aliud transmitti, sonum audiens infusionis, recte dicere posse: *Hic est Sanguis meus.* Bonac. *d. 4. q. 2. p. 6. n. 6.* *Henriq. l. 8. c. 14. n. 1.* Addit Fagund. *præc. 3. l. 2. c. 5. n. 7.* præsentem dici panem existentem à tergo, si manu tangi possit.

132 Ego autem asserto, talem consecrationem non valere, quia variatur forma per additionem illius *Primam. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 5510. 5511. 5512. 5513. 5514. 5515. 5516. 5517. 5518. 5519. 5520. 5521. 5522. 5523. 5524. 5525. 5526. 5527. 5528. 5529. 5530. 5531. 5532. 5533. 5534. 5535. 5536. 5537. 5538. 5539. 55310. 55311. 55312. 55313. 55314. 55315. 55316. 55317. 55318. 55319. 55320. 55321. 55322. 55323. 55324. 55325. 55326. 55327. 55328. 55329. 55330. 55331. 55332. 55333. 55334. 55335. 55336. 55337. 55338. 55339. 55340. 55341. 55342. 55343. 55344. 55345. 55346. 55347. 55348. 55349. 55350. 55351. 55352. 55353. 55354. 55355. 55356. 55357. 55358. 55359. 55360. 55361. 55362. 55363. 55364. 55365. 55366. 55367. 55368. 55369. 55370. 55371. 55372. 55373. 55374. 55375. 55376. 55377. 55378. 55379. 55380. 55381. 55382. 55383. 55384. 55385. 55386. 55387. 55388. 55389. 55390. 55391. 55392. 55393. 55394. 55395. 55396. 55397. 55398. 55399. 553100. 553101. 553102. 553103. 553104. 553105. 553106. 553107. 553108. 553109. 553110. 553111. 553112. 553113. 553114. 553115. 553116. 553117. 553118. 553119. 553120. 553121. 553122. 553123. 553124. 553125. 553126. 553127. 553128. 553129. 553130. 553131. 553132. 553133. 553134. 553135. 553136. 553137. 553138. 553139. 553140. 553141. 553142. 553143. 553144. 553145. 553146. 553147. 553148. 553149. 553150. 553151. 553152. 553153. 553154. 553155. 553156. 553157. 553158. 553159. 553160. 553161. 553162. 553163. 553164. 553165. 553166. 553167. 553168. 553169. 553170. 553171. 553172. 553173. 553174. 553175. 553176. 553177. 553178. 553179. 553180. 553181. 553182. 553183. 553184. 553185. 553186. 553187. 553188. 553189. 553190. 553191. 553192. 553193. 553194. 553195. 553196. 553197. 553198. 553199. 553200. 553201. 553202. 553203. 553204. 553205. 553206. 553207. 553208. 553209. 553210. 553211. 553212. 553213. 553214. 553215. 553216. 553217. 553218. 553219. 553220. 553221. 553222. 553223. 553224. 553225. 553226. 553227. 553228. 553229. 553230. 553231. 553232. 553233. 553234. 553235. 553236. 553237. 553238. 553239. 553240. 553241. 553242. 553243. 553244. 553245. 553246. 553247. 553248. 553249. 553250. 553251. 553252. 553253. 553254. 553255. 553256. 553257. 553258. 553259. 553260. 553261. 553262. 553263. 553264. 553265. 553266. 553267. 553268. 553269. 553270. 553271. 553272. 553273. 553274. 553275. 553276. 553277. 553278. 553279. 553280. 553281. 553282. 553283. 553284. 553285. 553286. 553287. 553288. 553289. 553290. 553291. 553292. 553293. 553294. 553295. 553296. 553297. 553298. 553299. 5532910. 5532911. 5532912. 5532913. 5532914. 5532915. 5532916. 5532917. 5532918. 5532919. 5532920. 5532921. 5532922. 5532923. 5532924. 5532925. 5532926. 5532927. 5532928. 5532929. 5532930. 5532931. 5532932. 5532933. 5532934. 5532935. 5532936. 5532937. 5532938. 5532939. 55329310. 55329311. 55329312. 55329313. 55329314. 55329315. 55329316. 55329317. 55329318. 55329319. 55329320. 55329321. 55329322. 55329323. 55329324. 55329325. 55329326. 55329327. 55329328. 55329329. 55329330. 55329331. 55329332. 55329333. 55329334. 55329335. 55329336. 55329337. 55329338. 55329339. 55329340. 55329341. 55329342. 55329343. 55329344. 55329345. 55329346. 55329347. 55329348. 55329349. 55329350. 55329351. 55329352. 55329353. 55329354. 55329355. 55329356. 55329357. 55329358. 55329359. 55329360. 55329361. 55329362. 55329363. 55329364. 55329365. 55329366. 55329367. 55329368. 55329369. 55329370. 55329371. 55329372. 55329373. 55329374. 55329375. 55329376. 55329377. 55329378. 55329379. 55329380. 55329381. 55329382. 55329383. 55329384. 55329385. 55329386. 55329387. 55329388. 55329389. 55329390. 55329391. 55329392. 55329393. 55329394. 55329395. 55329396. 55329397. 55329398. 55329399. 553293100. 553293101. 553293102. 553293103. 553293104. 553293105. 553293106. 553293107. 553293108. 553293109. 553293110. 553293111. 553293112. 553293113. 553293114. 553293115. 553293116. 553293117. 553293118. 553293119. 553293120. 553293121. 553293122. 553293123. 553293124. 553293125. 553293126. 553293127. 553293128. 553293129. 553293130. 553293131. 553293132. 553293133. 553293134. 553293135. 553293136. 553293137. 553293138. 553293139. 553293140. 553293141. 553293142. 553293143. 553293144. 553293145. 553293146. 553293147. 553293148. 553293149. 553293150. 553293151. 553293152. 553293153. 553293154. 553293155. 553293156. 553293157. 553293158. 553293159. 553293160. 553293161. 553293162. 553293163. 553293164. 553293165. 553293166. 553293167. 553293168. 553293169. 553293170. 553293171. 553293172. 553293173. 553293174. 553293175. 553293176. 553293177. 553293178. 553293179. 553293180. 553293181. 553293182. 553293183. 553293184. 553293185. 553293186. 553293187. 553293188. 553293189. 553293190. 553293191. 553293192. 553293193. 553293194. 553293195. 553293196. 553293197. 553293198. 553293199. 553293200. 553293201. 553293202. 553293203. 553293204. 553293205. 553293206. 553293207. 553293208. 553293209. 553293210. 553293211. 553293212. 553293213. 553293214. 553293215. 553293216. 553293217. 553293218. 553293219. 553293220. 553293221. 553293222. 553293223. 553293224. 553293225. 553293226. 553293227. 553293228. 553293229. 553293230. 553293231. 553293232. 553293233. 553293234. 553293235. 553293236. 553293237. 553293238. 553293239. 553293240. 553293241. 553293242. 553293243. 553293244. 553293245. 553293246. 553293247. 553293248. 553293249. 553293250. 553293251. 553293252. 553293253. 553293254. 553293255. 553293256. 553293257. 553293258. 553293259. 553293260. 553293261. 553293262. 553293263. 553293264. 553293265. 553293266. 553293267. 553293268. 553293269. 553293270. 553293271. 553293272. 553293273. 553293274. 553293275. 553293276. 553293277. 553293278. 553293279. 553293280. 553293281. 553293282. 553293283. 553293284. 553293285. 553293286. 553293287. 553293288. 553293289. 553293290. 553293291. 553293292. 553293293. 553293294. 553293295. 553293296. 553293297. 553293298. 553293299. 553293300. 553293301. 553293302. 553293303. 553293304. 553293305. 553293306. 553293307. 553293308. 553293309. 553293310. 553293311. 553293312. 553293313. 553293314. 553293315. 553293316. 553293317. 553293318. 553293319. 553293320. 553293321. 553293322. 553293323. 5532*

44 Theologiæ Moralis Lib. XX.

quantitatem, satis erit videri secundum aliquam
iū partem, vt tota materia sit moraliter conse-
cranti præsens. Sic Vafq. d. 171. n. 25.

135 *Non sufficit.* Quia propriè non est mihi
præsens tota maris aqua, quamvis aliquam eius
partem videam; licet enim in se corpus illud
continuum sit, nihil tamen hoc refert ad huma-
nam præsentiam. Vndè partes omnes aqua longè
distantes sic absunt, ac si per se separate con-
sisterent. Debet ergo tota materia secundum
omnes partes consecrabiles aliquo modo practi-
cè, seu moraliter esse præsens. Ita Suar. d. 43.
sæc. 5.

136 *Auctoris placitum.* Ego existimo, præsentiam vnius partis non
reddere simpliciter præsentes omnes alias partes
in quacumque distantiā positas, vt possint per
pronomen *Hoc* simpliciter dictum designari,
quod probat Suarjfundamentum. Atamen si
tota quantitas panis, aut vini continetur iuxta
debitam substantiam, eti singule partes non vi-
deantur, nec aliquo sensu per se, vel immediatè
percipi possint, omnes simul consecrari posse,
quod probat P. Vafquez fundamentum: valē-
que pariter in cumulo panum, vel hostiarum;
suffici enim, vt pars cumulis sit sensibilis à conse-
crante hic & nunc, vt ita totus cumulus designe-
tur per pronomen *Hoc*. Deférui prædictè hæc
doctrina, si quando quædam pars hostiarum tem-
pore consecrationis aliquo corpore interposito,
nempe candelabro, vel Calice regatur, vt validè
omnes conferentur. Annotauit apud Lugo Card.
d. 4. n. 128.

PROBL. VII.

Sacerdos verè consecrat, & non conse-
crat hostias coram se positas in pyxi-
de, vel in altari, quas initio Missæ
consecrandas suscepit: postea verò
consecrationis tempore prorsus fuit
oblitus.

VIdimus sæc. 1. materiam consecrandam ali-
quo modo futuram esse certam & determi-
natam in particulari per consecrantis inten-
tione, nec aliter consecrationem valere. Quia
non poterit demonstrari per pronomen *Hoc*, vel
Hie, quam demonstrationem essentialiter exigit
consecrationis forma. In casu igitur postea sacer-
dos non consecrat. Quia non habet actu voluntate explicitam consecrandi formas illas ob-
inaduentiam: nec virtualem, nam hæc proce-
dere debet ex actuali voluntate præterita, con-
secrandi huiusmodi hostias; quod tamen in præ-
senti non contingit, nam prolatio consecrationis
solum procedit ex voluntate celebrandi factum,
qui sufficit consecratio vnius hostie præ manibus
habita. Sic quidam Doctores apud Coninch.
9.74. n. 40.

137 *Non est consecrabilis.* **N**on potest Sacerdos validè quamlibet
quantitatē consecrare, sed illam duntaxa
xima finiter, quæ sit ad fideliū vñum accommodata. Quia
mino quan-
tum Christus Dominus in sacramentis, & in
titatæ materia. Eucharistico præcipue sapienter omnia dispu-
erit, non est verisimile potestatem Sacerdotibus
reliquisse, vt quamlibet quantitatē consecrare
poslent, nisi prope exigeret vñus fideliū, in quo-
rum utilitatem hoc Sacramentum est institutum:
aliquin non est in adificationem potestas,
Sic Bonau. c. 4. dist. 10. part. 2. artic. 1. quæft. 4.
Alcn. 4. p. 9. 10. memb. 4. artic. 2. §. 6. Angel. Euchar.
1. n. 25.

138 *Consecrabilis.* Sacerdos ex parte sua potestatis, dummodo
materia maneat intra debitam ipsius præsentiam
yaler quamlibet quantitatē sine termino con-
secrare. Quia in quavis maximæ quantitate re-
feritur veta substantia Panis, & Vini, quam Fides
docet, esse materiam consecrabilem per potestati-
tem Sacerdotibus concessam; nec aliunde constat
vita traditione, vel autoritate, vel ratione, Christi
Dominum potestatem huiusmodi ad certum terminum limitasse. Ita Vafq. d. 171. cap. 2.
n. 46. Suar. dict. 43. sæc. 8. Cardin. de Lugo d. 4.
p. 120. Fagund. prec. 3. l. 2. c. 5. n. 3.

139 *Hanc sententiam sequor.* Primum sententiam facile refello secundæ hæ-
rescens. Quia licet ad hunc finem collata fuerit
materiam sequor, hæc potestas, non tantum sic limitata fuit, ne redi-
deretur incertus consecratiois valor, dum vñus

140 *Idem affero.* excedens consecrandi illas hostias virtualiter per-
seuerat, quatenus Sacerdos inchoauit Missam ex preculdubio.
intentione consecrandi (imo tali concepia in-
tentione ad altare processit) & Missam profec-
tus est sine interruptione vñque ad consecra-
tionem. Quapropter omnes actiones sequentes
illam intentionem, ipsaque consecratio virtualiter
ex illa intentione procedunt. Ita Henrig. lib. 8. c. 14. n. 5. Reginald. l. 29. n. 25. Coninch. 9. 74.
n. 41. Naur. c. 25. n. 92.

141 *Idem affero.* quando hæc hostie super aram
existunt quia tunc habent illam præsentiam, quam iuxta morem Ecclesiæ ad debitam ministri
intentionem debent habere. Vnde abnegarim
secundum fundamenti contrarij partem; licet
enim actiones extremae celebrandi Missam eodem
modo procedere possint ex voluntate consec-
randi tantum vnam hostiam quod esse mate-
riale: non verò quod esse morale, sive quatenus
sunt actus humani liberi.

PROBL.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 45

PROBL. VIII.

Consecrat, & non consecrat Sacerdos hostias, quas consecrandas accepit, cum non sunt in corporali super aram, se consecrationis tempore tradidit obli-

*143 Non consecrat. Quia illa volitio præcedens, non virtute consecrandæ forent, dum opus manifeste non constat, presumitur fuisse gerendi consecrationem legitimam: sed haec peti, ut hostia consecrandâ sine in corporali super aram: Ergo non extenditur ad hostias extra aram existentes, quæ non possunt ritè, ac legiti-
mè consecrari. Sic Suar. d. 43. sect. 6. Gauant. in Rubr. Missal. tom. 1. p. 3. tract. 7. n. 4. Dian. p. 3. 11. 6. resol. 103.*

144 Consecrat quidem si in altari extra Aram existant. Quia licet per se non sit voluntas Ecclesie, nec celebrantis hostias extra Corporale, vel Aram positis consecrare: tamen supposito, quod haec hostia fuerit consecrationi destinata, & volitio non fuit retractata, sed per inaduertentiam locatae fuere extra corporale vel aram: rationabiliter presumitur, tam Ecclesiam, quam Sacerdotem velle consecrari. Ita Tanner. 3. p. d. 5. q. 2. dub. 1. n. 7. 6. alterius satis probabilem hanc sententiam existere.

145 Ego quidem parti neganti adhærebo, quam longe lectoriorem existimo; nam in secundâ sententiâ faltè valde dubiam reor fore consecrationem.

PROBL. IX.

Sacerdote prorsus inscio, quadam hostia consecrandâ super Aram collocantur, quas celebrans non aduertit ante consecrationem, sed post illam: Haec quidem manent, & non manent consecrata.

146 Manent consecrata. Quia recta Sacerdotis intentio, dum opposita non exprimitur, vendere præsumitur ad omnem materiam præsentem, quamvis huius ignoratam. Sic Nuñus, p. 974. art. 12.

*147 Consecrata non manent. Quia voluntas sacerdotis in incognitum non refertur, & per confe-
quens intentio, vel actualis, vel virtualis, quæ concurrit ad illam consecrationem, non potuit in hostias nondum cognitas ferri. Ita Coninch. 9. 7. 4. n. 39. Diana. p. 2. tr. 17. resol. 19. Bonac. d. 4. 9. 2. punct. 5. n. 8. & alij apud ipsos.*

*148 Hoc mihi videetur probatius. Imò existi-
posuit hostiam consecrandam, & alius eius lo-
vult illam consecrare, quam habet præsen-
tem.*

PROBL. X.

*Multis hostiis consecratis una non con-
secrata admisetur: Potest, & non
potest illam Sacerdos consecrare.*

*149 Potest consecrare. Quia cum certè sciat, il-
lam hostiam non consecratam in pyxide ad-
eesse, potest intendere consecrare quidquid est ^{Potest confe-}
inibi panis non consecratum. Sic recentiores
quidam apud Magistrum meum sapientissimum
Franciscum de Lugo. tom. 1. de Sacram. in partie.
1. 4. c. 1. 9. 5. n. 44.*

*150 Consecrare non potest. Quia illa Hostia se-
cundum talum statum designari non potest, ac
proinde nec significari per pronomen demon-
strativum Hoc. Vnde colligitur pro praxi, talem
consecrationem fore dubiam, ac per consequens
illicitam. Ita Card. de Lugo d. 4. n. 136. quem
sequitur alter Lugo ex sanguine, ex Religione,
ex sapientia Cardinalis verè germanus.*

*151 Fatorum cum Cardinali validè consecrari talem
Hostiam, si Sacerdos intendat consecrare totum
quod est in pyxide, sub conditione, si non est
consecratum; tunc enim per illa verba loquitur
de cunctis Hostiis ibi positis, licet solum sub
conditione velit eas consecrare. Verum addit
non licere talem consecrationem, quia non subest
illius necessitas, dum facilius vitetur inconve-
niens, dando singulis in communione duas ex
illis particulis: sic enim certum esset, ac dipere
singulos aliquam Hostiam consecratam. Atamen
si plures Hostiae non consecratae cum una, vel
cum multis consecratis misceantur, nec possint
discerni: debent omnes sub conditione conse-
crari; quia tunc sufficiens necessitas subest: si-
cut quando gutta consecrata amphotæ vini non
consecrata misceretur, ferari deberet totum, ut
paulatim consecraretur. Monet sic Suar. d. 57.
sect. 4. & Lugo citatus n. 39.*

PROBL. XI.

*Eucharistia est, & non est unum specie
atoma Sacramentum.*

*152 Non est unum specie Sacramentum
Eucharistia. Quia Sacramentum ex specie. Non est unum
ciebus Panis & Corpore Christi specie differt ^{Sacramentum}
à Sacramento ex speciebus Vini, & Dominico
Sanguine. Sic Gloss. in capite Comperimus, de
consecratione. distinct. 2. Auctio apud Capreol.
distinct. 8. qu. 1. Gabriel. distinct. 8. quæst. 2. artic. 2.
Maior distinct. 8. quæst. 1. Hoc differunt esse duas
Eucharistias specie distinctas.*

*153 Unum est specie atoma Sacramentum. Quia
vel non differe specie Sacramentum ex specie. Et unum Sa-
cramentum Panis, & Corpore Christi à Sacramento ex
speciebus Vini & sanguine, ut aliqui volunt: vel
si differt, est specie incompleta, & partiali. Ita
Card. de Lugo d. 2. num. 1. Filiuc. tom. 1. tr. 4.
n. 25. Bonac. d. 4. q. 1. punct. 4. Dicastil. tr. 4. de Eu-
char. d. 1. dub. 3. n. 54.*

*154 Existimo differre quidem specie incompleta
& partiali, sed ex hisce duabus speciebus par-
tibus manens.*

46 Theologiae Moralis Lib. XX.

tialibus non vnam speciem subalternam resul-
tare; sed vnam speciem integratam & totalem in-
simam, quemadmodum homo ex materiâ & for-
mâ resulat.

PROBL. XII.

*Eucharistia Sacramentum fuit, &
non fuit Mense Martio
institutum.*

155 **N**on fuit institutum Mense Martio, sed pri-
mo vel secundo die Aprilis. Quia Mensis
in quo Christus est passus fuit Aprilis secundâ,
aut tertâ die. Ergo si pridie quâm patetur,
Eucharistia institutioni Christus nauauit ope-
ram, id primâ, aut secundâ Mensis Aprilis die
gessit. Sic Doctores non insinuauit apud Hu-
goli. *l. de anno integrâ refit. cap. 13.* Roger. Bacon.
Paul. de Muris, Abul. Lucidi. Pontac. & alij, quos
refert Francolin. *de horis Canon. cap. 74. num. 21.*
156

*E*ucharistia fuit instituta Martij Mense. Quia
Christus Dominus fuit suffixus Mense hoc, die
septima, aut decima octaua, aut vigesima, aut vi-
gesima secunda, aut vigesima tertia, aut vigesima
tēcta, aut trigesima, iuxta varia Doctorum com-
putationes. Ergo non fuit institutum Mense
Aprilis, sed Martio. Ita Suar. *d. 4. i. initio.* Fran-
col. citatus *cap. 74. à num. 8. & cap. 73. per to-
tam.*

157 **L**ongè probabilius existimo, Christum Domi-
num die vigesima quinta Martij obiisse, vnde
necessariò Eucharistiam die vigesima quarta in-
stituisse quis dubiteret, si quidem pridie quâm pat-
teretur fuit instituta?

CAPVT XI.

*Circa remotam Eucharistie ma-
teriam.*

PROBL. XIII.

*Blattâ seu Centeno potest, & non
potest esse sufficiens Eucharistia
materia.*

158 **O**test in Blatta consecrari. Quia
triticum essentialiter est, licet acci-
dentaliter imperfectum. Sic D. Tho-
mas *q. 74. art. 3.* Henr. lib. 8. c. 9.
num. 1. *l. 1. art. 1.* Nunius in *3. p. qu. 74. art. 3.*
dub. 1.

159 **H**aud potest consecrari in Blatta. Quia licet
ex tritico per degenerationem generetur, semper
tamen in aliam speciem degenerat. Ita Palati.
Angel. Rofel. quos sequitur Suarez *dis. 44.*
7. art. 1.

160 **E**go autem existimo grauiter delictum, qui
talem panem consecraret, quia saltem dubia ma-
teria vteretur. Non ignorat. Nunius *q. 72. art. 3.*
asseruit, licere eiusmodi consecrationem, si sit

gravis necessitas, v. gr. ne quis sine viatico moriatur, vel ne populus festo die sine Missa decebat. At ego pro sola Missâ auditione consecra-
re in Blatta minimè auderem: nec si moribundus aliud posset Sacramentum excipere; si tam-
en non posset, non improbarem consecratio-
nem illam propter quasi extreamam necessita-
tem.

PROBL. XIV.

*Farina triticea aquâ rosacea, vel aliâ
non naturali si subigatur: erit, &
non erit apta consecrationi.*

Erit quidem. Quia Panis ita subactus est
Eiuusdem speciei cum pane communis; nam
aqua vel per coctionem exhalatur, vel si quid
manet, non obest: potissima namque substantia
Panis est Farina, que trahit illum liquorem ad
suam naturam. Sic Caiet. *3. part. q. 74. art. 7.*
Sa ver. *Miss. num. 4.* & alij. Qui ingenue fa-
tentur, grauissimè delictum, qui talem panem
consecrare auderet.

Minimè erit. Quia materia consecrationis
est panis communis, & visualis; sed panis com-
munis, & visualis, quem homines absolutè panem
vocant, & communiter quasi comitem aliorum
ciborum adhibent, sit ex farina triticea solum
aqua naturali subacta. Ergo iste folus, non ille,
erit consecrationis materia. Ita Henr. *l. 8. c. 9.*
n. 3. Suar. *d. 44. art. 2.* Coninch. *q. 74. n. 8.* Fa-
gund. *præc. 3. l. 2. c. 1.* Layman. *Peric. Viuget.* quos
sequitur Diana *p. 6. ar. 7. refol. 18.*

Existimo, illum panem aqua rosacea, vel simi-
li consecratum forsitan essentialiter differre à pane
communis; nam alterum miscibilum diuersum est
essentialiter, & æquè cōcūrit ad mixtum: nec ita
exhalatur, quin multum illius materiæ maneat
in pane, diuersum odorem ac saporem sensibus
offerens. Cæterum si demus panem esse eiusdem
speciei cum communis: tamen non est panis
visualis, qui communiter in alimentum sumatur.
Et in hac materia non tam attendi debet vnitas,
vel diuersitas ipsius specifica, quâm si iuxta com-
munem vsum reputatur pro pane talis materia,
necne. Diversè id docuit Cardinal. de Lugo *d. 4.*
art. 1. num. 6. & Aueria de *Eucharist. question. 2.*
art. 3.

PROBL. XV.

*Vrgente necessitate potest, & non potest
Panis aliquantulum corruptus
consecrari.*

Sic Cio, Panem biscoctum, aut ita durum, vt
mandi non posse, adhuc præbere consecra-
tioni materiam, quia vere panis est. Quæferim
num panis aliquantulum ex antiqua duritie cor-
ruptum, aut alia ex causa sit materia consecra-
tio-
nis? Est quidem, si vrgat necessitas, v. gr. si mo-
rieti vtiaticum sit exhibendum. Quia extrema
necessitas vrget, sub materia consecrare indecen-
ti, vt proximi saluti prouidatur. Sic Coninch. *q.*
74. n. 49. Henr. *l. 8. c. 9. n. 2.*

Non

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 47

165 Non est consecrationis materia. Quia pa-
gio pugn. nem ad corruptionem tendentem consecrare, in
grauem Eucharistiâ irreuerentiam cederet. Ita
Fagund. *præc. 3. lib. 2. cap. 1.* Franc. de Lugo *de*
Sacram. in particul. lib. 4. cap. 5. quæst. 2. n. 13. &
alij.

166 Generatim afferro, in materia dubiâ nunquam
moraliter, ac præticè licere Sacramentum Eu-
charistiâ perficere. Quia huic sacerdoti Sacra-
mento summa reverentia debetur. Vnde nec
præceptum Ecclesiasticum, neque etiam diu-
num communions obligare conseretur, nisi quan-
do reuerenter, ac decenter conseretur, sumique
potest; quod non fieri, si materia dubia, vel aliquo
modo corrupta conseretur.

PROBL. XVI.

Panis ex Amydo, Hispanè Almidon,
confectus, est, & non est con-
secrationis materia.

167 *S*i Amydum extricatum, vel tostum in fari-
nam redigatur, & compactum aquâ coquatur
igne, materia est consecrationis. Quia erit panis
triticeus; cum Amydum ex tritici substantia co-
alecat. Sic Palud. *in 4. dist. 11. q. 1. art. 4.* Bonac.
dist. 4. quæst. 2. pun. 1. num. 6. Henr. *l. 8. cap. 9.*
num. 1.

168 Amydum in facinam adactum aqua immix-
tum, & codum igne, non dat consecrationi ma-
teriam. Quia panis sic confeccus diuerse ratio-
nis ac virtutis est vñsali: nec dicitur panis sim-
pliciter, nec retinet saporem communem panis,
sed valde diuersum. Ita D.Thom. *3. part. quæst.*
74. art. 1. ad 4. Thomista communiter Valsquez
d. 170. c. 4. Fagund. *præc. 3. lib. 2. c. 1.* Card. de Lu-
go *d. 4. sett. 1. n. 6.*

169 Siue panis ex Amydo differat essentialiter ab
iheros, vñsali, siue non differat: in præxi quidem nun-
quam licere reor talen materia conseretur,
cum saltæ dubia sit ut ferè omnes ingenuè fa-
tentur.

PROBL. XVII.

Peccat, & non peccat Sacerdos Grecus
in azymo conserans.

170 *V*idimus *sett. 1.* Ecclesiastici præcepti ne-
cessitate teneri Græcos in fermentato, La-
tinos vero in azymo consercante sue iuxta mo-
rem Ecclesiæ. Vnde grauiter delinquit Sacer-
dos Latinus, qui fermentatum consercat, quia
facit contraria morem & præceptum Ecclesiæ in re-
gione, & colliguntur *ex cap. Litteras, de celebr.*
Misericordia, vbi punitur grauiter quidam Sacerdos,
ob consercationem in fermentato. Quæsierim
autem, an delinquit Græcus in azymo conser-
cans? Non delinquit. Quia licet potest ritecum
Ecclesiæ particularis postponere mori capitalis
Ecclesiæ, qualis est Romana. Sic Paludan. *in 4.*
dist. 11. q. 1. art. 4. & alij.

171 Delinquit plane. Quia facit in re graui con-
traria morem Ecclesiæ sue per summos Pontifices
approbatum Leonem, Noeum, & Eugenium

Quartum. Ita Sanchez *de Marim. l. 3. dist. 18.*
Bellar. *de Eucharist. lib. 4. cap. 8.* Suar. *d. 44.*
sett. 3.

172 Scio Nūnum asservisse, delinqueret quidem
Græcum consecrante in azymo, sed venialiter *Quid senten-*
tantum; quia cūm Latina consuetudo sit me-
lier non videatur res obnoxia grauitat, quod
Græcus sue Ecclesiæ morem non sequatur. At
ego grauem eis cum Prælatis auctoribus puto
transgressionem, addens, posse Latinum in Ec-
clesiâ Græcâ consercante fermentatum, & è con-
trâ Græcum in Ecclesiâ Latinâ posse azymum
consercante. De quo *sett. 1.* quidquid Valsquez
d. 174. n. 28. in contrarium afferat.

PROBL. XVIII.

Graui necessitate obueniente, potest,
& non potest Sacerdos Latinus
in fermentato consercante.

173 *P*otest quidem, ne populus (v.gr.) diu Sacri-
ficio priuetur, vel moribundus sine viatico
decedat. Quia verosimile non est, Deum velle
cum tanto proximi incommodo. Ecclesiasticum
præceptum afferari, cum diuinum de recipien-
dâ in articulo mortis Eucharistiâ instet. Sic Ma-
ior in *4. dist. 9. q. 3. ad 5.* docens in hoc euenu,
non peccare Sacerdotem, qui etiam sine vestibus
sacrificis, & non ieiunus seceret fructum panis fer-
mentati accepit, consercat, & communiceat aegro-
tum.

174 Nec ob grauem necessitatē potest, quāvis
ideo populus diu sacrificio priuetur, vel mori-
bundus sine viatico decedat. Quia licet præ-
ceptum recipiendi communionem in articulo mor-
tis, sit diuinum, & præceptum impostum Latinis
de consercandis azymis, si humanum: illud di-
uinum est affirmatum, quod non obligat pro-
temper, sed quando debito modo fieri potest. At
in nostro casu diuinum illud præceptum pugnat
cum Ecclesiæ consuetudine, que præfuit genera-
lem Eucharistiæ cultum particulari cuiusdam
necessitati. Ita Suar. *d. 44. sett. 3.* Bonac. *d. 4. q. 2.*
pun. 1. n. 11. Henr. *l. 8. c. 11. n. 7. lit. R.* qui citant
alios.

175 Hoc mihi longè probabilius, quia posito præ-
cepto humano de consercatione azymi apud La-
tinos, iam expectat ad summam reverentiam huic
Sacramento debitam, ut vniuersalis Latina Ec-
clesia consuetudo circa ipsius administrationem
seruetur. Ergo præferri debet cultus huius Sacra-
menti necessitati proximi, cui potest per alia
media Confessionis, vel Contritionis, vel alte-
rius Sacramenti subueniri. Evidem vix audeo
Maioris sententiam vocitare probabilem.

PROBL. XIX.

*Mustum est, & non est conser-
cationis materia.*

176 *Q*uodcumque vinum album, aut rubrum, aut
nigrum, siue differant specie siue non diffe-
rant, sufficiens sunt consercationis materia, quia
sunt simpliciter vinum ex uis procedens &
vini

48 Theologiæ Moralis Lib. XX.

vni communi politice gentis accommodatum. Dubitatum de Musto recens expreſſo. Materia ſufficiens non eſt. Quia nec videtur ſimpliſter vinum, nec habere vini proprieſtes. Sic recenſiores quidam apud Franc. de Lugo *de Sacram.* in partic. 4.c.2.q.4.n.22.

177 *Est materia ſufficiens.* Quia Mustum ſolū *est materia* accidentaliter diſſert à vino, quatenus minus perfectum, & defecatum eſt: & interdum bibitur & inebriate ſolet. Ita Iulius Pontiſex *in cap. cum omne crimen, de conſecrat. diſſ. 2.* fatur ſi neceſſe ſit poſte bottum exprimi, & aqua miſceri, ſanguinēmque Domini confici. Valq. d. 175. cap. 1. num. 7. Suar. d. 45. ſeſt. 1. Coninch. q. 74. art. 5. n. 1. 24. Laym. l. 5. tr. 4.c.2. aſſert. 5. Bonac. d. 4. q. 2. pun. 2. n. 3.

178 *Scio, adeo hoc certum eſſe, vt moſit qua-*
cum his ſen- runam Cathedralium Eccleſiarum in Festi-
tions, meni Transfigurationis, ad ſignificandam innoua-
tionem Dominicam Resurrecioneſis, admiſceri vino
Calicis expreſſione recentem vuum. Crea-
diderim quidem nullib[us] fieri totam confeſca-
tionem in muſto, ta[em]que conſuetudinem, ſi ali-
ceſſib[us], corrigendam eſſe propter indecentiam:
ob quām, & ob re ceptum Eccleſia morem con-
trarium poteſt eſſe peccatum lethale muſto ex-
tra neceſſitatem conſecrate.

PROBL. XX.

Lora, ſeu Aci næcum, Hispānicæ
Aqua pie poſteſt, & non po-
teſt confeſcari.

179. *Confeſcari non poſteſt.* Quia non eſt vinum, *Confeſcari nō*
ſed aqua ratiem expreſſi, vel acinis inſu-
fa. Sic Card. de Lugo d. 4. ſeſt. 1. n. 9. Sylvest. Eu-
char. 1. n. 4. Bonac. d. 4. q. 2. pun. 2. num. 7.

180. *Poſteſt in Lora confeſcari.* Quia cū magna *Poſteſt Lora*
copia vini maneat in acinis compreſſis aqua
enfeſcari. proportionaler inſuſa facile in vinum conve-
tetur, licet hoc non nihil debole exiſtar. Ita Suar. d. 45. ſeſt. 1. Henriq. cum aliis l. 8. c. 12. n. 2. lit. L, Valquez diſſ. 175. numer. 8. Filliuc. tr. 1. 4. num. 87.

181. *Certè ſi bene compreſſis vuis additur multum*
aque, vt Lugo Card. ſupponit, non eſt confeſ-
carionis materia; tunc enim non habebit Lora vini
inſuſtiam, ſed aliquam eius ſimilitudinem, &
qualitatem. Attamen ſi vuis parum compreſſis
parum aquæ inſuſdatur, ſufficiens eſt confeſ-
carionis materia. Semper autem erit graue ſacri-
legium confeſcari Loram ob dubium, & irreue-
ntiam. Scio Valquez aſſeruſſiſe, licet confeſ-
carari Logam, dum parum aquæ multo muſto aci-
ni inſluſtum inſuſdatur. Aſt ex circumſtan-
cis, & mixtioneſi conſiderandum eſt, an valeat,
& licet confeſcari. Ego vix vnuquam auiderem
Loram confeſcari. Sub eadem diſtincione al-
ſeruerim, ſuccum elicitum ex vuis paſſis made-
factis confeſcari eſt mateſtans, niſi nimium
aqua miſceratur. Porro Fagund. preſc. 3. lib. 2. c. 3.
refert, in Aethyopis Catholicoſes & Patres
Societatis noſtræ ob vini defectum, auſſumere
vias non ita paſſas, vt non habeant ſuccum, &
eas ſuperinfundunt aqua donec lentefcant, ex
quibus poſtmodum expreſſis h[ab]et vini genero-
rum confeſcacioni deſeruſſis.

PROBL. XXI.

Vinum congeſtatum eſt, & non eſt confeſ-
carionis materia.

182. *Non quidem.* Quia in eo ſtatu non eſt po- *Non eſt mate-*
table, quale debet eſſe confeſcabile me- *rum. Sic Arnul. V. Eucharistiā. n. 16. Alan. l. 1. r. 1a.*
Eucharistiā. cap. 11. Henriq. lib. 8. cap. 12. n. 3.
Moſe part. 3. c. 4. ſ. 3. num. 7. & Fagund. preſc. 3.
l. 2. capit. 3. numer. 10. ait, hoc eſſe proba-
bile.

183. *Et planè confeſcacionis materia.* Quia vi- *num congeſtatum retinet vini ſubſtantiam, & eſt materia*
num congeſtatum ſe potabile quidem eſt, licet per acci-
dens ſub illa diſpoſitione potari non poſſit, niſi
priuſi liquefiaſt. Ita Suar. d. 45. ſeſt. 1. Coninch.
queſt. 74. num. 126. Valq. d. 175. n. 16. Bonac.
d. 4. queſt. 2. pun. 2. n. 10.

184. *Cum his opinor. Nam conſtat aperte, per ſe*
vinum eſt; ſi quidem ſumptum ore, paulatim. Cam his op-
que de glutinum verè potari, nec ieiunium Eccle-
ſiaſticum ſolueri, quamvis magna in quantitate
abſumatur; quia ſemper habetur ut potus. Ade-
de, magis certum eſt, vinum confeſcatur, ſi confeſcatur, &
congeſtum ſolueri, & quām magna in quantitate
abſumatur; quia ſemper habetur ut potus. Ade-
de, magis certum eſt, vinum confeſcatur, ſi confeſcatur, &
valde confeſmat Miſſalis Rubrica in deſecti-
bus Miſſe præſcribens, ſpecies vini congeſtata
poſt confeſcationem liquefieri debere ſumique
ut confeſſatas. Quia re vera vinum poſt confeſ-
cationem non amittit vini formam, ſiquidem
poſt liquefactionem manet vinum ut an-
teca.

PROBL. XXII.

In Vino congeſtato poſteſt, & non
poſteſt licet confeſcari fieri
in neceſſitate.

185. *Eſto validè fiat, non autem licet fieri po-*
teſt vel in neceſſitate, niſiante confeſca-
tionem liquefiaſt. Quia & aſſet dubium an tunc
vini retineat eſſentiam, & propter indecentiam
non ieiuniuſ Eucharistiico Sacramento inſeruit in-
uria. Suar. d. 45. ſeſt. 1. Fagund. preſc. 3. lib. 2. c. 3.
n. 10. Coninch. q. 74. n. 126.

186. *Poſteſt in neceſſitate vinum congeſtatum ſine*
ctimine confeſcari. Quia poſteſt ad proximi ſa-
luem dari caſus, in quo Miſſam celebrati oportet,
ad confeſcandas formas, & communio ſi ei-
uica ſpiritus medicina. Ita nonnulli, queſis Filii-
uc. tr. 4. n. 87. videut morem gerere, aſſerens ex-
trā neceſſitatem id non licere, quaſi in neceſſitate
liſeat.

187. *Primam ſententiam longè probabiliorem eſt*
rederi, addens, ſi poſt oblationem vinum congeſ-
tatur, & ante confeſcationem liquefiaſt, adhuc ſententiam pre-
optimam eſt conſuſum, aliud aſſerere vinum, & po-
teſtum offerre, poſteque confeſſare. Legendum
Suar. vbi ſupra.

PRO

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 49

PROBL. XXIII.

Acetum est, & non est consecrationis materia.

188 **E**st materia consecrationis. Quia Acetum non videtur substantialiter, sed accidentaliter solum à vino differe. Sic Innocent. 111. 1. 4. de Sacrif. Miss. 30. Aler. 3. p. 9. 32. membr. 8. Gloss. in cap. 2. de consecr. dist. 2. Faust. D. Isidor. lib. 8. Ethymol. 3. dum inter species vini Acetum annumerat.

189 Non est consecrationis materia. Quia Acetum, quod vere jam Acetum est, specie differt à vino, quippe per corruptionem in aliam transmutavit, ut ex eius qualitatibus, & effectibus, odore, nimis sapore, & frigiditate Doctores colligunt. Ita Suar. d. 45. scilicet 1. Vafq. d. 175. n. 10. Henr. q. 18. c. 11. n. 2. ex D. Thomâ 3. p. 9. 7. 4. a. 5. ad 2.

190 Profecto priorem sententiam de Aceto proprio proposito traximus omnino falsam, ac improbabilem esse sententie iudicemus. Nam quanvis Acetum à vino specie non differt, haud erit sufficiens consecrationi materia ex eo solum, quod nec est, nec dicitur simpliciter vinum, quod potius communiter deseruat. Ideo Misericordia Rubrica iubet materiam repeti, à Acetum repeatur. Vnde benignè capiens Innocent. Isidor. & Aler. crediderim locutos esse de vino aceticè, in quo valide existimo consecrari, sed non licet. Nam valde indecens est consecrare materiam, quæ cœpit corrupti, præsumtum quando vinum notabiliter esset Acidum, ratione dubij, vel irreverentia. Ceterum mihi probabile fatus videtur, etiam si vinum sit notabiliter acidum, si alius habeti non possit, & subit aliqua gravis celebrandi necessitas, licet posse consecrari. Ut annotauit Cominch. q. 7. 4. n. 122. & Fagund. præc. 3. l. 2. 6. n. 3.

PROBL. XXIV.

Aqua gutta vino Calicis mixta convertitur, & non convertitur immediate in Dominicum Sanguinem.

191 **A**qua prius in vinum convertitur, deinde per consecrationem in Sanguinem. Si tamē in vino consecrationis tempore non fuerit in vinum convertitur, non convertitur in sanguinem Christi. Quia aliquin materia consecrationis Calicis non esset solum vinum, sed etiā aqua contra Florentinum dicens, materiam Calicis esse vinum de vite, & Trident. scilicet 13. can. 2. docens, converti vinum in sanguinem, nulla facta aqua mentione. Sic Fillius. tr. 4. n. 92. Suar. d. 45. scilicet 4. Vafq. d. 178. et. Martinon tom. 4. d. 29. n. 3.

192 **A**qua mixta vino Calicis in Christi sanguinem convertitur, vel non tam ex eo converti potest, & totus totius, scilicet in ille potius in Christi sanguinem transmutatur, ut tradidit Trident. scilicet 13. can. 13. diffiniens. Norum Christum sub singulis partibus speciei utriusque contineri. Ita Cominch. q. 7. 4. a. 8. n. 143. Dian. p. 3. tr. 44. resol. 49. Card. de Lugo latè d. 4. scilicet 4. & 5.

Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

193 **V**trâmq[ue] sententiam probabilem aequè considerim. Sed quia quæstio est speculativa, pro praxi, (quam nos attendimus) certum est, si Aqua conuerſa est in vinum, quando forma profertur, in sanguinem Christi conuerti, cum iam sit vinum, ac proinde certissima consecrationis materia. Certum est deinde, debere Sacerdotem, aquam sic infundere Calici, ut verisimile sit, fore in vinum conuertendam, (si conuertibilis sit) nam id erit securius. Ideo D. Thom. q. 7. 4. a. 8. dicit, modicissimam aquam esse immiscendam.

PROBL. XXV.

Massa cruda est, & non est consecrationis materia.

194 **E**st quidem. Quia Massa cruda tantum differt accidentaliter à coctâ. Sic Major in 4. d. 11. *Est materia* q. 1. Henr. q. 18. c. 9. §. 2. lit. X. ait, hoc ipsum al. *consecratio* feruisse. Scot. d. 11. q. 6. & Gabr. ibid. dist. 3. & Damascen. l. 4. c. 5.

Minime est consecrationis materia. Quia Massa cruda, siue sit eiusdem speciei cum coctâ, siue non, non est cibus comestibilis ab homine, ergo nec materia Sacramenti. Ita D. Thom. q. 7. 4. a. 1. ad 3. Suar. d. 4. 4. scilicet 2. Hurt. d. 1. affic. 3. Cominch. q. 8. 4. n. 47. Dicastil. d. 2. dub. 2. n. 26. & alij comunitur.

Hoc certissimum censeo, primâmq[ue] sententiam omnino improbabilem. Fallitur quidem Henr. afferens Damascen. Scot. & Gabriel. illud *oc certissimum, non est* comestibilis ab homine, ergo nec materia Sacramenti. Ita D. Thom. q. 7. 4. a. 1. ad 3. Suar. d. 4. 4. scilicet 2. Hurt. d. 1. affic. 3. Cominch. q. 8. 4. n. 47. Dicastil. d. 2. dub. 2. n. 26. & alij comunitur.

PROBL. XXVI.

Mica Panis madefacta, & digitis compresa, ut velut Massa sit, est, & non est sufficiens consecrationis materia.

195 **N**on est. Quia tanta potest esse compressio, ut panis vialis non sit, sed fiat Massa, quæ non est materia consecrationis. Sic Trul. de Sacram. l. 3. c. 2. dub. 1. Fagund. præc. 3. l. 2. c. 1. n. 12.

Materia consecrationis est. Quia per talam mutationem nullatenus coctionem amittit, nec est sufficiens esse panis desit: alioquin cum Hostia consecrata sumitur & madefacta in ore amitteret accidentia panis, & consequenter desiceret inibi Christi corpus adesse. Ita Card. de Lugo. d. 4. n. 5. Suar. d. 44. scilicet 2. Scotus dist. 9. q. 11. a. 3. Sotus dist. 11. q. 6. Diana p. 9. tr. 9. resol. 5. 8. Orl. h. gau. tr. 17. de Euch. q. 5. n. 15. Dicastil. d. 2. dub. 2. n. 26.

Hanc sententiam longe probabiliorem putto, ponderöque illam sequelam, quod Hostia consecrata madefacta in ore amitteret accidentia panis, & desinceret inibi Christi corpus adesse, *Hac sententia longe probabilius.* quod quidem falsum omnino est, ut colligatur ex Trident. scilicet 13. can. 4. afferente, antè, & post sumptionem manere Sacramentum.

E PRO

ESCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV.
EIV.

PROBL. XXVII.

*Vinum imbibitum in Offâ, seu micâ Panis; potest, & non potest consecratio-
nis materiam ministrare.*

200 **P**otest quidem casu, quo vinum intra panis
potest quidem cavitates receptum, sensibile maneat. Quia
sic potest per pronomen *Hic* designari. Sic
Dicastil. tr. 4. d. 2. dub. 5. n. 9. 2.

201 **M**inimè potest absolute loquendo. Quia
Non potest, dum vinum continetur intra micam Panis haud
potest consecrationis tempore per pronomen
Hic designari: illud enim non solum est vinum,
sed & panis. Ita Card. de Lugo. d. 4. n. 12. Amic.
Auct. Molan. apud Dian. consentientem p. 3.
tr. 8. resol. 65. Cornejo in 3. p. 9. 74. 45.

202 **C**um his sentiens, alero, non posse consecrari
*Sum his sen-
tio.* vinum quo panis mactat, quam vini speciem,
& naturam retinet; quia non est in formâ pota-
bili.

PROBL. XXVIII.

*Immixtio Aqua in Calice est, & non
est de iure diuino.*

203 **E**st de iure diuino. Quia Christus D. conse-
*Est de iure di-
nuino.* crationem Calicis peregit consecrando vinum
aqua mixtum per modum vnius: ergo huiusmodi
mixtio sub diuino praecerto cadit. Sic Alen. qu.
3. 2. a. 2. memb. 5. & 6. Henr. l. 8. c. 11. §. 4. Granad.
tr. 1. de Euch. d. 3. n. 9. Olius in confess. cathol. c. 40.

204 **D**e iure diuino non est. Quia id quod est de
iure diuino pertinet ad materiam Sacramenti,
etiam est de necessitate Sacramenti, vt induc-
tione patet: At mixtio aqua non est de necessitate
Sacramenti, vt vidimus scilicet. Ergo nec de iure
diuino. Ita Scot. in 4. d. 1. n. 9. 6. Suar. d. 4. 5. scilicet. 2.
Vafq. d. 177. c. 2. Coninch. q. 74. a. 7. Fagund. prec.
3. l. 2. c. 4. n. 11. Card. de Lugo d. 4. n. 22.

205 **H**oc probabiliter reor. Quia non tenemur nec-
*Hoc probabi-
lius reor.* fari: Christum quod omnia, quæ pertinent ad
confectionem Sacramentorum imitari, sed tan-
tum quod substantialia, quale non est, vino con-
secrando aquam immiscere. Est ergo non de iure
diuino, sed solummodo de Ecclesiastico huic-
modi immixtio.

PROBL. XXIX.

*Potest, & non potest determinari, quanta
debeat esse illa paruitas aqua vino
ad miscenda.*

206 **D**eterminari non potest. Quia hoc pender à
Non potest.
determinari. maior, vel minori meri fortitudine. Ideo quæ
quæritas immiscendi. Sacerdos iudicio relin-
qui debet. Sic Suar. d. 4. 5. scilicet. 3. Duran. l. 4. c. 30.
Fagund. prec. 3. l. 2. c. 4. n. 15. Ochagau. tr. 1. de
Euchar. q. 10. n. 1. 3. & alij.

207 **P**otest determinari. Quia potest generatim, & in
particulati natura, ac efficacitas vini percalleri: &
ca. A quæ quantitas infundi, quæ merum infusare

non credatur. Ita Laym. l. 5. tr. 4. c. 2. n. 9. Diana
3. p. tr. 4. resol. 49. Lugo Card. d. 4. n. 7. 8.

Ego quidem generatim de vino locutus, existi-
mo cum Suar. & aliis primæ sententie assertori-
bus posse determinari aquæ quantitatem sitamen tentia.
illa modicissima sit; quia aliquod vinum tam in-
fumum occurrit, quod maiori aquæ quantitate
deficiat. Scit in Concil. Traburien. can. 19. dicti-
tari, ita aquam miscendam esse vino, ut due
partes vini sint, tertia aqua. Quod pro conditio-
ne vini potius esse licetum. Alia tamen est com-
munis Ecclesiæ praxis, ut scilicet minimum octo;
vel decies plus vini ponatur in Calice, quâ aquæ.
Card. de Lugo, assertat quintam, vel sextam aquæ
partem si Calicis mero apponas, non habendum
scriptulum; quia non est credibile, vinum esse
adeo debile, ut tam modicâ aquâ corruptatur.

PROBL. XXX.

*Guttae que intra Calicis latera separa-
tæ à vino quod in fundo adest, assolent
detineri, debent, & non debent
censi censeri consecrata.*

209 **D**ebent consecratae censi. Quia Sacerdos
intendit consecratae torum illud vinum, Debet con-
quod in Calice includitur: ergo guttulae hærentes
rii consecrata
lateribus Calicis manent consecratae. Sic Bonac.
d. 4. q. 2. punt. 5. n. 7. citans pro hac sententia Co-
ninch. Tolentum, Rodriguez & Chameciotam.

Non debent censi consecratae. Quia conse-
crans quando aliud non exp̄sè intendit, tan-
tum censetur, velle consecrare præcipuum vini
quantitatem fundo Calicis existentem. Ita Re-
ginald. Ochagan, quos citat, & sequitur Hurt. d. 2.
d. 16. Suar. d. 4. scilicet. 6. Gauant. 3. p. 11. 7. n. 4.
Dian. p. 2. tr. 17. resol. 1. 6. & 3. p. tr. 4. resol. 32.

210 **R**em valde incertam arbitror, idcōque cautius
geres, si hasce guttulas ante consecrationem vino
in fundo existenti coniungere censi, aut Putif-
fatorio imbibere. Ego quidem in consecratione
Calicis solummodo intendo consecrare vinum,
quod in profundo Calicis est continuum, non
guttulas, si quæ extra vel intra Calicem separate
maneant. Quod si hanc intentionem de more non
gererem, & absumpturas sanguinem guttas hasce
viderem: curarem, prius sanguinem haurire, &
& deinde cum ablutione absumere guttulas.

PROBL. XXXI.

*Potest, & non potest consecrari quælibet mi-
nutissima particula Panis, & Vini, quæ
ob sui paruitatem sentiri nequeat.*

212 **P**otest consecrari. Quia sub quacumque ad-
modum exigua quantitate potest conservari
substantia veri panis separata, ut in minimo natu-
rali, (si forte datur) aut in quadam parte aliis
coniuncta, ut in hac medietate minimi naturalis,
si modo determinatè designetur, puta ea pars me-
dia, quæ est versus dexteram meam: sic enim
oportet designari, nam actiones sunt singularium,
& circa singularem materiam. Quamvis enim ea
pars minimi oculo mortali communiter non sen-
tiatur,

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 51

titat, est tamen signum de le sensibile oculo beato, cum habeat colorem, & quantitatem, aut tamen tenuerit, vel certe intellectu demonstrari praesens homini, & videti posset. Adest enim Christi corpus indivisibiliter totum sub qualibet particula speciem panis, aut vini. Sic Henq. lib. 8. c. 14. n. 4. Sors in 4. dist. 9. q. vni. a. 1. Valent. d. 6. q. 2. punt. 2. non posset, si ob sui paruitatem mē Sacramentorum iuxta presentem institutio- citatiā, & nem significant, quod efficiunt: & efficiunt, enunciatiū quod significant. Ut ergo forma consecrationis profieri. efficiat quod significat, scilicet conuenientem panis in corpus Christi, debet non solum reci- tando, sed etiam enunciando profieri. Pater con- sequentia, quia si verba consecrationis recitatur, solum proficerentur, Sacerdos consecrans solum affirmaret, Christum illa verba dixisse, quod ve-

Conferari non potest, si ob sui paruitatem
sensibilis non sit. Quia sola illa materia, quæ ali-
quo sensu, sive visu, sive tactu, sive odorato perci-
pi valet, potest per pronomen *Hoc*, vel *Hic* de-
monstrari. Ergo sola illa demonstrabilis consecra-
bilis est. In *Stuar.* d. 43, *seth.* 8. *Vasq.* d. 17. *Hurtad.*
d. 2. *diff.* 18. *Card.* de *Lugo* d. 4. n. 120. *Granad.*
tr. 2. d. 7. n. 1.

114 Cum his opinat, afferens omnem quantumvis
minutissimam particularum panis, aut vni quæ praes-
tenti posuit, confitebatur materiam esse: quæ autem ne-
quit praesentum materiam cōfessioni minime ex-
hibere. Sententia vero P. Henr. nō improbo, sed
nimium Metaphysica, & in praxi impossibile reor.

CAPVT XII.

Circa Consecrationis formam.

PROBL. XXXII.

Verba consecrationis dicuntur, & non dicuntur recitatioē tantum & materialiter.

115 **R**ECITATIVE seu materialiter dicitur,
quod refertur tanquam ab alio dictum,
ut contingit, quando aliorum verba re-
ferimus. Enunciatio seu formaliter aliquid dicti-
tamus, quando per verba, que proferimus, aliquid
intendimus affirmare, vel negare. Quæsirium igitur
num Sacerdos verba consecrationis proferat reci-
tando, an enunciatio? Prædicta verba Sacerdos
recitatæ tanquam seu materialiter profert, non
enunciatio. Vnde nulla alia in illis querenda ve-
ritas, nisi, quod Christus talia verba prouulerit.
Quia Sacerdos non posset enunciatio verè di-
cere, *Hoc est corpus meum: Hic est Calix Sanguinis
mei.* Cum nullatenus sit corpus Sacerdotis, nec
sanguis profundendus, sed Christi. Sic Innocent.
III.14. de Miss. c. 17. Durand. Major. Catherin.
quos refert, & sequitur Salmeron. 10. 9. 1. 13.
Sacerdos confitetur.

Sacerdos confeccationis verba non recitando sed enunciando profert, eti priora verba Canovianae, sed nisi vlique ad illud verbum, *Dicens*, materialiter, & narratiue prouelerit. Quia Florentinum dicit Sacerdotem in persona Christi loquenter confidere Sacramentum istud. Et quia si verba capiantur recitatione solum sequetur, per illa verba solum *Hoc est corpus meum* non consecrari panem, nam ut sic non dicuntur recitatioe, nisi addatur Christum illa dixisse. Consequens autem licet quidam admirantur, dutschissimam videretur nam inde fieri, illa verba non esse totam formam, sed illa cum antecedentibus, ita ut verba priora sint etiam pars forma, quod non est adiutendum. Ita Bonau. Mar. Gab. & alij quos sequitur *Vafq. d. 200. c. 217* Ego quidem affirmo, recitatio simul, & enunciatio confeccationis verba proferri. Quia for- *Escob. & Men. Taf. 1. M. 1. 1. 1.*

217 *Ego quidem affirmo, recitatiū simul, & enunciatiū consecrationis verba proferri. Quia for-
Escob, & Men. Thes. 11. T. 1.*

Verba precedentia formam consecratio-
nis Panis ab illâ particulâ , Qui pri-
die quam pateretur , necessariò pre-
requiruntur ad formæ valorem.

Vppono, requiri quatuor has voces: (de
S quo selt. 1.) *Hoc est corpus meum*, ad clementiam consecrationis & per consequens ad clementiam formæ Sacramenti. Quapropter ab omnibus Evangelistis, & à Paulo 1. *Cor. 11.* dum institutionem huius Sacramentorum commemorant, sunt diligenter obseruata. Quæserim an præter hæc requiriunt essentialiter ad consecrationem alia verba: Verba præcedentia formam panis ab illo loco: *Qui pridie, quam patereunt, &c.* quamvis non sint essentialia formæ, necessariò tamen ad valorem formæ prærequiruntur. Quia illis non præmissis, non significaretur sufficienter verba sequentia in Christi persona proferri: nec illud pronomen *Meum* ad corpus Christi, sed ad corpus ipsius Sacerdotis loquentis referretur. Igitur ut constet sermonem esse de corpore Christi, necessarium est, ut id per verba præcedentia manifestetur. Sic Sotus in *q. dist. 8.* q. 2. *s. d. secundo.* & alij.

Verba praecedentia pronomēn *Hoc* non sunt
de huius Sacramenti, aut consecrationis ne-
cessitate. Quia Concilium Florent. & Pa-
tres assertunt, formam huius Sacramenti esse il-
la Christi verba: *Hoc est corpus meum. Hic est*
sanguis meus, &c. Vbi satis indicant haec verba
sufficere sine praecedentibus; nam si reque-
rentur alia pertinenter ad formam, siquidem
concurrenter ut aliiquid significans, vel config-
nificantur clarius praesentiam corporis Christi
sine quibus sequentia non significarent suffi-
cienter Christi praesentiam in hac sententia, &
per consequens illa quatuor verba duntur at
non essent forma contra Concilia, & Patres. *Et*
Vasquez distinct. 198. capit. 1. Suarez dist. 197
sect. 2. Bonac. d. 4. q. 3. punct. 1. Cardin. de Lugo
1. 1. 2. 2.

EGOCBAR
Theor Mor
Tom III. IV.
E. IV.

52 Theologiæ Moralis Lib. XX.

220 Merito quidem ferè omnes auctores contra ²²⁵ *Non sunt efficiantia.* *Primam sententiam non probo, secundam amplius.* *Christi loquatur, sufficit intentio taliter profectis verba consecrationis, que ut vera sint enunciati- uè debent in persona Christi proferri. Sicut in Tragedia non est opus, ut qui Regem repræsentat, in actu signato dicat: *Ego loquar in persona Regis, vel Rex ita dixi;* sed absolute loquitur in actu exercito verba Regis, & ab omnibus percipiatur, quod illa dicitur nō in suā sed Regis persona.*

PROBL. XXXIV.

Si loco illius forme: Hoc est corpus meum, dices. Hoc est caro mea, valida es- set, & valida non esset consecratio.

221 *Consecratio in hoc casu esset illicita quidem sed valida.* *Quia Cyprian. ser. de Cen. Dom. dicit, Dominum his verbis consecrare: Hoc est caro mea. Christus etiam Ioan. 6. inquit, Caro mea verè est cibus, & Ecclesia canit, verbo carnem efficit.* *Demum scriptura per eam vocem significat vel totum hominem, ut Ioan. 1. Et verbum caro fa- cium est: vel totum corpus hominis, Psal. 1. 39. Caro mea requiescat in ipso.* *Sic Henr. Bonac. Valq. Fag quo refert, & sequitur Dian. p. 5. tr. 14. ref. 7. 6.*

222 *Consecratio in hoc casu illicita & inutilida esset.* *Quia in rigore caro minus significat, quam corpus, quod etiam ossa complectitur: ergo sensus substantialiter variatur.* *Ita Suar. d. 59. set. 2. Coninch. 9. 78. n. 38. Franc. de Lugo de Sacram. 1. 4. c. 3. q. 4. n. 25.*

223 *Cum his opinor, assertens non sufficere, carnem interdum per Syncedochem pro homine, vel pro corpore sumi; in hac enim formā vis, ac proprietas verborum dicitur alterari.* *Christus Ioan. 6. nō tradebat formam huius Sacramenti, sed eius vsū, quem aperte carnis nomine explicitat quoniam homines carnem vesci solent.* *Cyprianus vero ibi non consecrationis verba, sed sensum Christi refert, ubi potuit figuratè loqui, cum ante dixisset aperte, Christum consecrare per hæc verba: *Hoc est corpus meum. Vnde colligo, hanc for- matum esse validè dubiam, & per consequens, grauissimè delictum, qui talem gereret mutationē.**

PROBL. XXXV.

Verba illa consecrationis Calicis: Noui, & extermi testamenti, usque ad, Remissio- nem peccatorum, sunt, & non sunt essentialia.

224 *Essentialia sunt. Quia ex Ecclesiæ more Sa- credos eoderū non tenent in manibus Cali- cem haec omnia verba profert, & idē maiusculis characteribus omnia in Missali annoruntur. Et quia in Concil. Colonien. p. 7. c. 1. 4. in Florent. decreto de Sacram. in cap. Cum Matria, de celebr. Missa. Et in Catechismo Romano, illa omnia verba pro forma ponuntur. Et quia verba illi non sunt necessaria, non appetat, cur magis in consecra- tione Calicis explicitur sanguinis profusio, quam in corporis consecratione.* *Sic D. Thomas 9. 78. art. 7. & communiter Thomista præfert antiquiores, quos refutat Suar. d. 60. set. 1. Valq. d. 193. c. 2.*

Essentialia non sunt. Quia cū Paulus, & tres Euangelista dogmaticè referant institu- ²²⁵ *Non sunt efficiantia.* *tionem & consecrationem huius Sacramenti, non est credendum, illos non retulisse formam suffi- cientem ad illud perficiendum: sed diuersi diuersa omitunt ex prædictis verbis, & quadam omnes: Ergo non sunt omnia de formæ sub- stantia. Ita Bonau. Duran. Alens. & alij, quos sequuntur Suar. & Valq. citati Fagund. præc. 3. 1. 2. c. 7. n. 3. Coninch. 9. 78. n. 3. Card. de Lugo d. 11. set. 4. Reginald. l. 29. n. 6. 1.*

Hoc mihi probabilis legenti plures antiquo- ²²⁶ *Hoc mihi probabilis.* *rum liturgias per sanctissimos viros dispositas, quæ habentur in Bibliot. Patrum, & sunt in vñi magna pars Ecclesiæ, nimurum Grecorum, Aethiopum Mozarabum Moranitum per sedē Apostolicam tolerato. Hæ quidem non habent pro formâ consecrationis Calicis omnia verba, quæ nos profiterimus, sed quædam omittunt, ferè singula diuersa, solūmque constanter retinent,* *Hic est Calix Sanguinis mei, vel Hic est Sanguis meus.* *Quis autem audeat dicere, sanctissimos Ec- clesias Patres essentialē consecrationis formam ignorasse, tam multa que Provincias vero sacri- ficio per tot sœcula, & nunc etiam caruisse.*

PROBL. XXXVI.

Christus in consecratione Panis usus fuit, & non fuit usus particulâ, Enim.

227 *Christus Dominus usus non fuit particulâ, Enim.* *Quia creditur ex Patrum traditione, usus non fuit particulâ.* *Ille fuisse ab Apostolo Petro appostolam. Sic Fa- gund. præc. 3. l. 2. num. 17. Henr. lib. 8. cap. 16. Bonac. d. 4. q. 3. pm. 1. m. 9. Villalob. 1. 7. diffic. 1. 2. n. 2. Gauant. in Rubr. Missal. p. 2. tit. 8. n. 5.*

228 *Christus Dominus usus fuit particulâ, Enim* in consecratione Panis. *Quia hæc particula ex- presse apposta fuit ab Euangelista Mattheo in formâ Calicis: ergo colligitur dictam etiam fuisse a Christo Domino in formâ Panis. Patet; nam Christus Dominus usus est hac particulâ ad continuandum sermonem, & verba formæ cum verbis præcedentibus, dixerat enim: Accipite, & bibite ex eo omnes: Hic est enim Calix Sanguinis mei.* *At ante consecrationem panis dixit: Accipite, & comedite: Ergo ad continuandum sermonem, & verba formæ debuit similiter ut illo verbo: Enim, fatus: Hoc est enim corpus meum.* *Ita Suar. d. 59. set. 1. Granad. tr. 8. d. 3. n. 4. & 6. Montefin. in manu ser. d. 1. 2. q. 4. Layn. 1. 5. tract. 4. c. 3. n. 2.*

Hanc sententiam probabilem admodum esse reor, dum Canonem Missæ recolo, in quo *Hoc mihi probabilis.* *nil falsi continetur, ut Trident. set. 22. cap. 4. & Missal. can. 6. affirmat. Dicitur autem in Canonе Missæ: Benedixit, fregit, deditque Discipulis suis dicens: Accipite, & manducate, Hoc est enim corpus meum.*

PROBL. XXXVII.

Peccatum mortale est, & peccatum mor- tale non est particulam Enim, cum con- secratur Panis, vel Vinum, omittere.

229 *Est peccatum mortale. Quia licet illud Enim non sit de essentiali consecrationi, tamen in mortale est.* *re graui violatur Ecclesiæ consuetudo Christum Domi*

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 53

131 Dominum hac particula in consecratione vsum.
Sic Gabr. in 4.d.8.g.3.concl.2. & led.3& in Can.
Fagund. præc.3.d.2.c.6.n.2. & 17. Vasq. d.199.c.4.
n.29. Holeor. in 4.g.3. Ioan. de la Cruz de Euch.
q.7&8.concl.2.dub.1. Suar. d.59.fel.3.

Peccatum mortale non est, sed tantum veniale.
131 Quia omnia particula *Enim* est quidnam leue;
ergo leue erit placitum, illam omittere. Ita Caſtr.
Pal. 10.4.ir.21.pun.7. n.1. Dicatil. d.3. dub.5. &
dub.7.n.114. Diana p.10.ir.16.resol.3.1. Hurt. d.3.
diss.7. Henr. 1.8.c.16.n.4.

132 Sub distinctione respondeo. Si particula *Enim*
ex contemptu formaliter omittitur, mortale erit;
quia contemptus formaliter est se directe oppo-
nere Superioris præcepto, quod lethale est. Si ve-
rò omittitur ex contemptu materiali, nepe quia
non est lethale crimen, aliquod præceptum leue
omittere ex contemptu, ratione cuius non vult
quis feruare legem in materia leui, quia leui est.

PROBL. XXXVIII.

Valeat, & non valeat consecratio his verbis
facta: Hic est Calix, nouum testa-
mentum in meo sanguine.

133 **N**on valer consecratio. Quia prosum est con-
tra voluntatem Ecclesie præscriptionem imitantis for-
mam à Christo D. in Calicis consecratione ex-
presa. Sic nonnulli, quos prosto nomine refert
Suar. d.60.fel.2. quorum sententiam ipse innuit
est probabilem.

134 Valeat equidem. Quia hanc formam verborum
D. Lucas c.12. & Paulus 1. Cor. 11. exprefſere. Ita
Henr. 1.8.c.17.n.3. Suar. citat. Fagund. præc.3.
1.2.c.7.n.7. Hurt. d.3.diss.3.

135 Hoc certissimum esse reor, sciens, Hispania hac
dieu vlam fuisse confecrati Calicis ratione in Mis-
fali Mozarabo edito a D. Iñidoro Hispal. Archie-
piscopo. Vnde si quis hodie præfatis verbis vte-
retur, consecratio quidem, sed grauita delinque-
ret, quia talis consecrandi ratio iam est omnino
expuncta.

CAPVT XIII.

Circa suscipientes Eucharistiā.

PROBL. XXXIX.

Infantes sunt, & non sunt suscipienda
Eucharistiæ capaces.

136 **Q**uod de Paruulis, qui nondum
rationis vlam attigerunt. Hi quidem
capaces non sunt. Nam ad hoc Sa-
cramentum cum fructu recipiendum
requiri, ut homo prober seipsum. & sic de pane
illudat. Quod Infans præstare non potest. Et
quia cum Eucharistiæ fructus instar nutritionis
ad instaurandas partes actione caloris naturalis
deperdit, ordinetur, non potest parvulus conue-
nire, que nihil spirituale post baptismi regenerationem
amittere, quod per nutritionem spiritua-
lem debeat instaurari. Sic Palud. Alen. Caietan. &
alii, quos recte Vasq. d.212.c.2.

137 Capaces planè sunt. Quia Paruuli capaces alio-
Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

rum Sacramentorum existunt, ad quorum effe-
ctum magis videbatur requiri rationis vſus, quād
ad Eucharistiā. Matrimonium quidem recipere
non possunt, quia eius materia est contractus
humanus qui sine rationis vſu geri non potest.
Pœnitentiam, & Extremam vñctionem recipere
non valent, quia nondum potuere peccata com-
mittere, quorum maculis, vel reliquias tollendis
hac Sacra menta destinantur. Alio verò Sacramē-
ta, nempe Ordinis Confirmationisque possunt
valide recipere. Ergo & hoc, quod ad nutritio-
nem, & augmentum gratia: quod præsupponit
duntaxat generationem & vitam spiritualem per
baptismum acceptam, ordinatur. Ita Vasq. citat.
Suar. d.62.fel.4. Filiuc. tr.4.n.185. Coninch. q.
80.n.77. Card. Lugo d.13.fel.2. Henr. 1.8.c.42.

Hanc sententiam magis approbo, quād à po-
steriori confirmo. Vſus Ecclesiæ antiquus dandi
paruulis Eucharistiā, satis aperè testatur, ex in-
stitutione diuinā capaces esse Paruulos Eucharisti-
ci ſeu clūs: alioquin enim talis vſus extititler
illicetus, ſicut illicitum est Eucharistiā præbere
Cathecumeno, vel homini mortuo, vel bruto;
quia Sacramentum effectu ſuo defraudatur. Sup-
ponebant ergo Patres antiqui paruulos esse ſu-
ctus huius Sacramenti capaces. Potro fuisse tam
in Ecclesiæ morem testatur Concil. Toletan.
11.can.11. Catechism. Roman. p.2. de Euch. §.2.
Trident. fel.2.c.4. dicens, sanctissimos illos Pa-
tres ſui facti probatiblē causam temporis ratione
habuisse, nimur, quia cum numerus fideliū
eſter minor, & deuotio maior: poterunt vitari
facilius incommoda, quæ nunc præponderant
vtilitati Paruulorum, quando numerus fideliū
eſter maior, ac deuotio minor.

PROBL. XL.

*Neophyti, Energumeni, & Neophyti mox
post conuerſionem, ſunt, & non ſunt
Eucharistiæ recipiendæ capaces.*

138 **V**idimus fel.1. cœleſte alimentum dandum
vrusticis *Æthypibus*, & ſimilibus ſemifatuis
peritentibus, quando citra periculum irreuerentia
poſtulant communionem, ex quā censentur vti-
litatem perceptuti. Ministranda Religiosis, qui
præ ſenio delicare cōperunt, ſed adhuc retinent
reuerentiam erga Sacramentum venerabile, &
aliquem vſum rationis. Quasiterin, nūm eadem
Ecclesiæ pietate Neophyti, & Energumeni ſit
ministranda? Minime. Quia olim abnegabatur
communio Energumeni, quod quālī publici
peccatores reputarentur: & Neophyti, ne non
ſatis inſtrudi in rebus fidei; aliquā irreuerentia
cibum ſacerdīum violarent. Sic Dionyl. de Ec-
cles. Hierarch. 3. p.2. Conc. Eliuerit. ca.29. Pa-
lud. in 4.dif.8. Syluest. Euchar. 3. q.5. caſu 10.

Ministranda eſt Eucharistiæ Energumeni
quidem. Quia hominem à dæmoniē poſſideti non
eſt culpa, ſed pœna, quā non reddit illum Eucha-
ristiæ incapacem: inīo nec indignum communio-
ne nec tales alicubi ſimpliſter illa prohibentur.
Ita Proſp. 1.4. de prædil. c.6. & Conc. Arauſica. 1.
can.14. D. Thom. Sotus, Bonac. apud Franc. de
Lug. de Satr. 1.4.c.4.n.22. Suar. d.69.fel.2. Vasq.
d.212.c.4. Neophyti verò. Quia ſufficienter vi-
detur eſſe ad communionem præparatus, qui per
baptiſtum recepit remiſſionem omnium pecca-
torum

238
Hanc senten-
tiam eligo, &
illuſtro.

239
Non eſt eis
ministranda
Eucharistiæ.

240
Ministranda
eſt eis.

ESCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV.

54 Theologiæ Moralis Lib. XX.

torum, & ab Eucharistiâ recipiet augmentum gratiæ, robur contra tentamina initio conuersio-
nis insurgentia, & auxilia ad perseuerandum, nec
tenentur meliorem dispositionem expectare, qui
credunt sibi sufficientem adesse, etiæ minorem.
Sanch. d. 59.

241 *Auditis plati-
cium.* Profectò si ob publica peccata traditus quis
Satane fuerit, nec pœnitentiam ostendat: sicut
alii publici peccatores remouendus est à mensâ
Eucharistica: & forsam de his Diœsylius, & Con-
cil. Eliueritan. loquuntur, scio quidem aliquos
Neophytes præfertim in Indis Occidentalibus
reputari Parochis incapaces ob innatam genti-
bus stoliditatem, quapropter eos, consentientibus
Prælatis, à sacra mensâ remouent. Atamen
ob præfam recentem conuersionem communio-
nem non prohibentur. Quare si quis Adulterii
baptizetur, & satis sit in mysteriis fidei instrutus,
quam toto corde præsumatur amplecti, potest
mox post Baptismum Eucharistiam accipere. Si
vero Neoph. ob minorem rationis vsum, vel ob
infirmorem affectum honestatis inepiti commu-
nione videantur, ex hoc capite cum pueris sunt
reputandi.

PROBL. XLI.

*Pueri, qui sufficientem habent vsum
rationis ad peccandum, & recipien-
dum Sacramentum Pœnitentia, pos-
sunt, ac debent: non possunt, nec de-
bent, communicare.*

242 *Non debent, nec possunt.* Non debent, nec possunt. Quia Eucharistia
licet dati non potest illis, qui non sunt capaces dignè communicandi; sed pueri licet ha-
beant sufficientem rationis vsum ad titulatum susci-
piendum Sacramentum pœnitentia, non idem
sunt statim capaces dignè communicandi. Ergo
non debent, neque possint licet communicare,
dóhèc crescenteris vsum digni cœlesti pabu-
lo reperiantur. Minorem probò, nam vsum ratio-
nis non circa materias omnes aequalis, ut Docto-
res communiter tradūt 1,2. q.89. cum difficilior
cognitum sit una materia quam altera: difficiliter
que deducantur quædam conclusiones, quam
alias, vel quia remotores sunt à principiis per se
notis, vel quia supponunt principia supernatura-
lia magis pæter rationem. Sed maior vsum ratio-
nis maiorem discursum requirit ad discernen-
dum cibum spiritualem à corporali, quod supponit
principia fidei valde sensibus abdita, quin
etiam opposita, quam ad discernendum inter bo-
num, & malum morale, quod est maximè conne-
sum naturali lumini. Quamvis igitur Pueri post
se pœnitentiam discerant inter bonum, & malum
morale, ac proinde peccante, & cœgante Pœnitentia
Sacramento, non statim habebunt sufficientem
rationis vsum ad dignè communicandum: &
per consequens non erunt ad communionem ad-
mittendi. Sic Hurt. de Euch. d. 1. q. 4. Praepol.
3. p. q. 80. 4. 1. m. 56. Merat. 3. 3. tr. de Euch. d. 35.
scilicet 4. m. 5. Granad. 3. p. contr. tr. 1. o. 3. & 4. Vafq.
d. 21. 4. c. 4.

243 *Possunt, &
debent.* Omnes Pueri, qui sufficientem vsum rationis
habent ad peccandum & recipiendum pœnitentia
Sacramentum, possunt, ac debent (tempore
præcepti) communicare. Quia non requiritur

minor discursus ad præceptum Confessionis,
quam ad Communionis præceptum. Debet enim
pœnitentis perpendere peccati militiam, ut eius
detestationem concipiat, & eliciat dolorem cum
vero proposito in eadem piacula non relabendi,
nec commitendi alia; debet confessionis necessi-
tatem & integratatem callere, satisfactionem
acceptare, reverentiam ac devotionem erga pœ-
nitentiam sacramentalem præse ferre. Qui capit
hac omnia, cui etiam Christi Domini pœnitentiam
in Eucharistia, reverentiam erga tantum
Hoffitem, & dispositionem præmitendam non
cpiat? Ita D. Antoni. 10. 3. tit. 14. o. 12. q. 5. Palud.
in 4. dis. dis. 12. q. 1. o. 5. m. 5. Castr. Pal. o. 1. tr. 3.
d. 1. p. m. 2. 4. q. 2. m. 7. Sanch. d. 26. per totam. Philip.
p. 3. m. 6. refol. 70. probabile hanc fententiam
profiteatur.

Ponderi addictis viriisque fententia funda-
mentis, censeo nullum esse præceptum, quod sub
mortali obligeat, ad denegandam Eucharistiam
Pueris, qui sufficientem habent rationis vsum ad
recipiendum Pœnitentia. Sacramentum, quod
mihi persuader praxis Ecclesiæ, qua tales Pueros
obligat ad audiendam Missam festis diebus. Vnde
supponit illos dignoscere, quid sit Missa, quid
nam ibi representetur, & offeratur: alioquin non
possent, humano modo illam audire: nec illas
consecratae species adorant, nisi discernenter
illum epulum à communii, cui talem cultum non
adhibent. Ergo fentendum est, regulariter cum
vñtrationis sufficientem ad peccandum adeste suffi-
cientis distinctionis lumen Pueri Catholicis, præ-
fertim diligenter instruti, qui nouerint, discernere
cibū hunc à reliquis, & latenter in eo reue-
teri maiestatem. Vnde colligo, Pueros, qui sunt
capaces Sacramenti Pœnitentia, teneri præcepto
diuino communionis in mortis articulo. Non
vero statim ac habent rationis vsum, quo sint le-
thali piacula capaces, & obligationis confitendi,
teneri præcepto annua Communionis, sed per
aliquod tempus prius ad confessionem obligari,
donec iudicio Confessarij vel parentum Com-
munioni destinentur.

CAPVT XIV.

*Circa dispositionem susceptorum Eucha-
ristiam, quoad animam attinet.*

PROBL. XLII.

*Communicare cum peccato Veniali est, &
non est Veniale peccatum.*

245 *Vpono*, committe peccatum
Veniale, quando communio fit ob
finem veniale, vel contra præcep-
tum obligans sub veniali. Quæfio
procedit, quando peccatum est habituale solum,
vel a quale concomitans, v. gr. si quis, dum re-
cipit Eucharistiam actu de mentiendo cogitatet.
Igitur veniale peccatum est cum veniali pecca-
to communicare, quando veniale concomitans
habet aliquam oppositionem cum sufficiente ad
communionem dispositionem. Quia hic indigne
aliquo

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 55

aliquomodo communicat, quatenus ponit obi-
cet aliquibus secundariis Eucharistiâ effectibus,
scilicet remissione talium venialium, & feruori
charitatis, quod quidem aliquam continet irre-
uerentiam. Sic Suar. Fagund. quos refert Franc.
de Lugo de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 8. Filliuc.
trat. 4. num. 206. Laym. lib. 5. tract. 4. cap. 6. n. 3.
Cardin. de Lugo d. 1. sect. 2.

¹⁴⁶ Veniale non est, cum veniali peccato Eucha-
ristiam accipere. Quia veniale peccatum, quam-
vis in ipsa communione committatur, non im-
pedit huius Sacramenti effectum primarium: im-
pedire vero secundarium aliquem effectum, scilicet
clementiam illius venialis, nec contineat irre-
uerentiam aliquam, nec malitiam etiam veniali-
lem, quia nulli praecepto repugnat. Ita Adrian.
Maior. Richard. Sotus, quos sequitur Vasquez
d. 107. cap. 1. Reginald. lib. 29. n. 101. Joan. Sanch.
d. 12. n. 21. & 32. Sa V. Eucharistiâ, n. 22. Viald.
de Euchar. n. 108.

¹⁴⁷ Ego autem sic questioni respondeo. Si venia-
le concomitans impedit debitam preparatio-
nem, attentionem, vel denotionem communio-
nis, iam inde participat malitiam sacrilegij ve-
nialis, quando prævidetur, & voluntariè illud im-
pedimentum apponitur: & in hoc sensu primæ
sententie cum anchoribus sentio; quia ibi satis
irreverentia apparet. At si debitam communio-
nem dñi positionem non impedit directè, aut
iudicet (quod raro forsitan eveniet) probabilitus
reor, non participare malitiam contra Religio-
nem; quia licet in actu sacratissimo misceatur,
ad huc potius ad consilium, quam ad præceptum
reor pertinet. Quare quod peccata merè ha-
bitualia secundæ sententie propter eius funda-
mentum adhæret.

PROBL. XLIII.

*Ad Eucharistiâ effectum requiritur, &
non requiritur actualis deu-
tio suscipientis.*

¹⁴⁸ A Cualis deuotio requiritur. Quia hoc Sa-
cramentum conferat gratiam per modum
nutrimenti nutrimentum autem non proficit, ni-
si absumens cibum actu vitali concurrat. Et quia
aliâ qui lepens existentes in gratiâ eis tepide
communicarent, percepiret magna charitatis
augmentum; quod est contra experientiam; nam
in his hominibus, & in Sacerdotibus tepidis quo-
tidie celebrantibus, haud aspiciunt magna chari-
tatis indicantur. Sic D. Antonin. Sylvestris
Alessi. Palud. apud Vasquez d. 206. cap. 1. in-
dicat D. Thom. in 4. distinct. 12. quæst. 2. artic. 1.
quæst. 3.

¹⁴⁹ Non requiritur actualis deuotio. Quia cum
Sacramenta conferant gratiam ex opere opera-
to, vim habent, illam conferendi cunctis non po-
nentibus obicem; sed fidelis iustus esti actuali-
ment deuotio non habet, non ponit obicem pri-
mario communionis effectui; ergo illum recipit.
Major est certa, Minor probatur, quoniam Trid.
eff. 13. 2. 7. ex Paulo 1. Cor. 1. 1. solum exigit tan-
quam dispositionem necessariam ad Eucharistiâ
fructum recipiendum, probationem, quia fidelis
se fatus perfidum invenit sine peccati mortali
conscientiâ, quod confessione debeat abolere: Er-

go non prærequisitur alia dispositio; nam alio-
quin insufficiens, & manca fuisset doctrina tam
Apostoli, quam Concilij, siquidem aliam necel-
lariam dispositionem omittabant. Ita D. Thom.
(explicatâ, aut mutatâ priori sententiâ) 3. p. 9. 79.
art. 8. Suar. Vasq. & Coninch. ibi. Valent. tom. 4.
d. 6. q. 5. punct. 3. Fagund. præcept. 3. lib. 4. cap. 3.
num. 7. Bonac. d. 4. q. 4. punct. 1. n. 3. Card. de Lugo
d. 14. sect. 3.

Hanc sententiam longâ probabiliorem, imò
mihi certam existimo. Quia si deuotionis actua-
lis defectus primarium Eucharistia effectum impe-
direrit, sequeretur, debere fidelem sub mortali, sine
actuali deuotione non accedere: debemus enim
sub mortali procurare, ne Sacraenta suo pri-
mario effectu priventur. Vnde nisi per inin-
cibilem inaduentiam excusemur, delinqueremus
lethaliter, Eucharistiam cum impedimento
recipiendi fructum ipsius recipientes: quale pro-
fecto esset in opposita sententia actualis deu-
otionis defectus; sed consequens est contra com-
munem fidelium ac Doctorum sensum, ergo &
antecedens.

PROBL. XLIV.

*Sacerdos post consecrationem aut lethali-
ter peccat, aut lethalis non confessi re-
cordatur, cuius contritionem non ha-
buerit, nec modo potest habere: Hic po-
test, & non potest sine novo peccato, non
elicita contritione, communicare.*

²⁵¹ **N**on potest sine novo peccato Eucharistiam
recipere. Quia semper potest contritio-
nem cum diuinâ gratia elicere, & superare que dif-
ficultatem vnde cumque prouenientem. Licet
enim arctetur temporis angustiis, & necessariis
sacrificijs ministeriis distrahitur: haud est ita dif-
ficle mentem ad contritionem eleuare, ut excu-
sari valeat. Sic D. Thom. quæst. 8. 3. art. 6. ad 2.
Rubrica Missalis de defect. §. 8. n. 3. quæ genera-
liter contritionem requirit, dum non suppetit
Confessarius. Suar. d. 66. sect. 1. & 5. Diana p. 4.
trat. 4. resol. 98. Ochagau. de Euchar. trat. 2.
quæst. 8. num. 4. Coninch quæst. 80. num. 26. ad-
dit, debere tunc potius sacrificium interrupi.
Quia nullo modo potest aliquis communicare,
nisi vel prius confiteatur, vel probabilitate con-
tritum reputet.

Sacerdos qui conscius sibi peccati mortali,
cuius contritionem in altari non potest morali-
ter elicere, nisi celsit à celebratione saltet per
notabile tempus cum scandalo populi, vel sui
nominis nota: potest sine novo peccato, non
elicita contritione communicare. Quia præ-
ceptum communicandi sine peccati mortali co-
scientiâ, non obligat cum tanto dispendio, ut de-
beat homo grauem notam incurere potius,
quam cum mortali piaculo cocomunicare. Ita
Vasq. d. 207. cap. 1. Cardin. de Lugo d. 14. sect. 1.
Matrimon. tom. 4. d. 3. sect. 1. num. 4. Hurtad. de
Euchar. d. 8. diff. 1.

Quamvis casus ratus aderit, quo Eucharistiam
recepitur Sacerdos, vel aliud Sacramentum vi-
uorum recipere, vel elicere contritionem, cum
diuinâ gratia si velit conari; possibilis tamen est,
& aliquando evenit. Quare si Sacerdos post

²⁵²
Non potest
sine novo peccato

²⁵³
Poteſt ſine
novo peccato

²⁵⁴
Auctořia in
ſcium.

E 4 confit.

consecrationem in eas adducatur angustia, ut vel sacrificium imperfectum sit relēturus, vel communicaturus in mortali, sentio cum posterioris Doctoribus communicare posse, sine novo piaculo: in dñe & debere. Nam ut dixit D. Thom, *supra*, maximè periculosest, quod est contra perfectionem huius Sacramenti; quoniam hoc est immane sacrilegium; minus autem est illud quod pertinet ad fumentis qualitatem. Quare fecit præceptum ieiunij, vel censuræ cedit præcepto perficiendi sacrificium, sic exstimo, præceptum non communicandi cum peccato mortali, cedere præcepto non relinquendi sacrificium imperfectum: quando moraliter nequit utrumque ferari. Unde consequenter affero, tam Clericis quam lacis licet vel Eucharistiam sumere, vel aliud quodlibet Sacramentum viuorum accipere in mortali scienter, quoties nec conteri moraliter possunt, ante receptionem, nec illud sine ipsius notabili irreuerentis dimitere. Ex.g. in subita paganorum irruptione, si periculum esset, fore ut Eucharistia conculceret, vel comburatur, & Catholicus existens in peccato, non posset præ tempore angustia conteri, vel occultare Sacramentum: posset, me auctore, talis sine novo piaculo Eucharistiam sumere, ad evitandam infidem ei irreuerentiam. Similiter in aliis Sacramentis viuorum (et si tarius) tales circumstantie confluere possunt, ut peccator non potest hinc & nunc conteri, vel debeat, in peccato recipere Sacramentum, vel illud contemnete seu detestari censuratur.

PROBL. XLV.

Qui prohibitus per censuram à receptione Sacramentorum, communicat cum peccati mortali conscientia: committit, & non committit duo peccata contra duo illa præcepta, diuinum, & humanum, que debeat Confessario aperiari.

254 *Non committit duo peccata.* **N**on committit. Quia præceptum humanum Censuræ reficit idem motuum, ac præceptum diuinum, scilicet, impedit indignum communionem. Quando autem peccatum prohibetur pluribus præceptis ex eod in motu, non in duplice peccata, nec additur circumstantie varians speciem, qua subinde debet in confessione manifestari. Sic Vafq. d. 207. c. 1. n. 5. Alterius l. 1. d. 6. c. 3.

255 *Perpetrat duplex peccatum.* Quia præceptum Censuræ diuersum habet motuum. Tamen præceptum diuinum prohibet indignum communionem Religionis incurrunt præceptum Censuræ potius imponi afferet ob motuum obedientia, scilicet ad contumaciam subditorum retundendam: vel ob motuum virtutem, ad quam actus præceptus spectat. Ita Bonac. d. 4. q. 6. p. 1. n. 34. Henr. lib. 5. c. 7. n. 2.

256 *Vniuersaliter duobus propter duplex illam malitiam: & per consequens illam Censuræ circumstantiam Confessatio aperiendam; quia peccati variat speciem.*

PROBL. XLVI.

Debere premitti Confessionem ad Eucharistiam recipiendam, si communicatus sit lethalis piaculi reus, fuit, & non fuit ante Concilium Tridentinum obli-

gatio. 257 **C**onstat ex scđ. 1. iam nunc necessariam esse confessionem habent conscientiam lethali crimini ad Eucharistiam recipiendam. Trid. sententia scđ. 3. cap. 7. Ecclesiastica consuetudo declarat, eam probationem (juxta Paulum. *Probat autem se ipsum homo* necessariam esse, ut nullus sibi confessus peccati mortali, quoniam sibi conscientia videtur in contritione, absque præmissa Sacramentali confessione, ad sacram Eucharistiam accedere debeat. Quæfieris, num fuerit ante Tridentinum huiusmodi præmitendi Confessionem obligatio, an per ipsum sit inducta?

Non erat ante Tridentinum hæc obligatio, 258 sed ab ipso fuit inducta. Quia ad satisfaciendum non erat an iuri diuinu naturali sufficit, si quis accedit ad te Tridentinum, sicut ad cetera Sacramenta viuorum recipienda, quod per contritionem præstari potest. Ius autem possumus diuinum vel humanum nullibi reperiri ante Tridentinum, nec antiqui Patres, licet pænitentiam requirant ante communionem, confessionis necessariò præmittendæ meminerit. Sic Abbas cap. de honeste, celebr. Miss. Armil. V. Communio, n. 1. Caet. 1. Cor. 11. & 3. part. quest. 8. art. 4. & in summ. V. Communio. addens, eis tamen peccatum veniale graue, dum adest confitendi commoditas, & peccati lethali conscientia, sine confessione communicare, cum sola contritione, quia talis homo minus dignè voluntarius accedit.

Erat ante Tridentinum huiusmodi præceptum. Quia Tridentinum probat obligatio, Ante Tridentinum erat, nem istam ex verbis Apostoli simul cum Ecclesiastico declaratione sic accipiens probationem ab Apostolo requisitam. Ergo non inducit nouum, sed eam in Ecclesia semper fuisse colligit ex Ecclesiastica consuetudine, quæ tot seculis inuolubiliter obseruata, vim præcepti declarat. Conseruatis autem antiquissime præmittendi confessionem Communio. Euseb. lib. 6. cap. 24. & 25. Sozome. lib. 9. Tripart. cap. 35. Nicceph. lib. 11. cap. 34. meminere. Ita D. Thom. in 4. distin. 17. quest. 3. art. 1. Sotus, Gabr. Duran. Maior, Bonavent. Sylvest. Antonin. quos sequitur Suar. d. 66. scđ. 3. Vafq. d. 207. cap. 3. Fagund. præcept. 3. lib. 3. cap. 8. Henr. lib. 8. cap. 45. n. 3. Bonac. d. 49. 6. punct. 1. n. 10. Card. Lugo d. 14. scđ. 4. n. 6.

Porro horum Doctorum aliqui putant, iam hoc esse de fide certum. Ego cum alii opinor, Primum sententiam primam sententiam sine nota sustinere non posse. Cuius quidem fundamentum existimo infirmum. Nam Apostolus solam re quirit probationem, ne quis indigne recipiat Eucharistiam: qualis autem futura sit hac probatio, accipendum ex Ecclesia sententia, seu praxi, quæ semper talis fuit, ut probatio ab ipso communicare volente fiat. Ceterum ita se probare debet, ut si se repertar impurum, sicut se Sacerdoti non tam probandum, quæ mundandum Sacramentali absolutione.

PROBL.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 57

PROBL. XLVII.

Præceptum præmittendi confessionem antè communionem: est, & non est diuinum naturale: est, & non est positiuum Ecclesiasticum.

161 Et quidem præceptum diuinum naturale, ex ipsam Sacramentorum institutione: non positiuum Ecclesiasticum. Quia cum hoc Sacramentum sit omnium Sanctissimum, exigebat hominem summam diligentiam, ut cum moraliter certitudine sanctitatis accedat. Ad hoc autem maxime Sacramentalis confessio conduceat. Sic Sylvest. v. Eucharistia, 2. q. 2. Bonav. in 4. dist. 1. dub. 1. & dist. 16. dub. 12.

162 Non est præceptum naturale diuinum, sed positiuum Ecclesiasticum Apostolica traditione latum, & Ecclesiæ firmatum consuetudine. Quia Christus non est solitus dare præcepta circa modum recipiendi Sacramenta, nisi quæ cum ipso sum institutione connexa sunt, ut constat ex aliis ritibus ad Sacramentorum administrationem requiritis, quorum determinationem Christus Ecclesiæ reliquit. Sed quod peccator contritus debeat eam communionem confiteri, non sequitur ex communionis institutione; sufficeret enim moralis certitudo contritionis, ut in aliorum receptione Sacramentorum: si enim Sancta sancte tractantur, quantum patitur humana fragilitas. Ergo præceptum præmittendi confessionem, non est diuinum sed humanum. Ita Nauar. de penit. dist. 5. num. 3. & 32. Ioan. de Medic. Codice de penit. quest. 17. Palac. in 4. distinct. 9. quest. 10. Probabilem hanc sententiam esse, assertit Coninch q. 80. num. 13. & Less. 3. p. quest. 80. num. 7.

163 Ego autem affirmo, hoc esse præceptum diuinum positiuum. Quia iuxta regulam Augustini lib. 4. de Baptism. cap. 24. signum diuinum iuris est, quod aliquid ab universali seruatur Ecclesia, quod nec ab aliquo Pontifice, nec à Concilio præceptum est, sed eis initium ignoratur. Talis autem est ista lex ut indicat Tridentinum: ergo est præceptum diuinum positiuum. Minor ostenditur, quia Tridentinum non dixit, hoc præceptum per Ecclesiasticam consuetudinem introductum esse, sed declarat. Et quidem si præceptum esset humanum, non debet Concilium excommunicare quicunque negantes eius potest obligationis effectu, vel quia non sit aliquid recepta, vel quia per contrariam consuetudinem fuerit abrogata. Didici ex Henriquez cap. 8. cap. 45. n. 3. Suar. d. 66. sect. 3. Vasq. d. 207. tract. 1. & fol. 51.

PROBL. XLVIII.

Dubitatur quis, an lethaliter deliquerit: vel an confessus fuerit lethale commissum: Tenetur, hic & non tenetur, id antè communionem confiteri.

164 Non tenetur. Quia Tridentinum dicit, præmittendam esse confessionem, quando quis communicaturus conscienti sibi est peccati mortalis. Sed dubitans non est sibi conscienti: ergo huiusmodi præcepto non tenetur. Sic Henr. lib. 8. cap. 45. num. 3. lit. P. citans aliquos antiquiores. Granad. 3. part. controu. 6. tract. 10. d. 7. n. 13. Reginald. lib. 29. n. 99.

Tenetur quidem in dubio negativo. Quia quoties fit confessio Sacramentalis, habere debet conscienti integratatem formalem sibi prescriptam; sed ad *negatio* hanc pertinet, ut peccata mortalia, de quibus dubitamus negatiuè confiteamur sub tali dubio: ergo dum iubemus confessionem communioni præmittere, iubemus peccata mortalia dubia confiteri. Ita Suar. rom. 4. d. 22. sect. 9. Diana cum aliis part. 5. tract. 14. refol. 4. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. num. 1. qui male tribuit oppositum Suariorum, nam hic loquitur, quando datur probabilis assensus de negatione peccati, aut de confessione illius, quod ipse Bonacina proferit.

Idem opinor. Tridentinum enim intendit, communicaturum, qui sibi conscienti est peccati mortalis certi, illud ut certum prius confiteri; qui vero conscientiam habet mortalis dubijs, confiteri illud ut dubium.

PROBL. XLIX.

Religiosus peccati lethalis reus, potest, & non potest (sic ad situs secularis Confessarius) sine prævia confessione, eliciens contritionis actum communicare, si breui sperat Ordinis sui Sacerdotem.

167 Videlicet idem præceptum præmittendi confessionem communioni esse affirmatum. Rebol. sect. 1. quod obligat semper non pro semper, unde sententiam licet erit interdum cum conscientia peccati mortalis sine prævia Confessione, dum adit contritio, communicare, si defit Confessarius, & necessitas virget. Trident. sect. 13. cap. 7. Verum ut ad trutinam afferam qualis debeat esse Confessarii defitio, qualisque necessitatis instantia, nonnulla Problemata prælibabo.

Quæquierim in primis, si quis Religiosus habeat præsentem Sacerdotem, cui possit legitimè confiteri, breui tamen speret, se habitum alium proprio ex Ordine, cui deuotius ac securius confiteatur: possit prætermittere confessionem, & contritus communicare? Potest quidem. Quia magni ponderis est, peccata grava nulli extra Religionem propriari. Sic Richard. in 4. dist. 17. art. 3. quest. 6. Adrian. ibi. quest. 3. de Confess. Sylvest. v. Eucharistia, 3. q. 14. Angel. Euchar. 2. num. 5. Rosel. v. Communicare, n. 4. & v. Eucharistia 3. num. 27.

Minime

Potest communicare, si ne prævia confessio-

58 Theologiæ Moralis Lib. XX.

269 Minimè potest. Quia tunc absolute datur Non potest si. Confessarij copia, nec maior deuotio tollit præne confessione cepti obligationem, nec Religio simpliciter incommunicatur. famiam patitur, ea quod Religiosus Sacerdoti laico grauia crima fateatur. Ita Suar. d. 66. sct. 4. Vsq. d. 208. cap. 1. Fagund. precept. 3. l. 3. c. 9. Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 27. Heniq. lib. 8. cap. 47. n. 1. Coninch q. 80. n. 22.

270 Existimo, primam sententiam haud esse prædicari probabilem, præcipue post Tridentinum. ^{seniam imp.} Vnde merito à Doctoribus communiter rei- probabilem citur.

PROBL. LI.

Neceſſitas communicandi sine prævia confeſſione eſt, & neceſſitas ſufficiens non eſt, quando vel ex confeſſione, vel ex omiſſione Communionis ſequetur ſcandalum.

274 **F**uturam eſſe grauem communicandi neceſſitatem qua licitam reddat communionem ſine prævia confeſſione ſct. 1. ostendimus. Quæ ſt. 2. nū ſit reputata ad hoc ſufficiens neceſſitas, quando vel ex confeſſione, vel ex communionis omiſſione ſequetur ſcandalum? Ad cuius elucidationem præmittimus, ſcandalum huiusmodi oriſi, ſeu excitati poſſe, vel quando datur occasio detrahendi, vel temere iudicandi. Vel quoties aliis datur occasio peccandi, aut non communicandi tempore præcepit, vel detrahendo non communicanti. Itaque niſi per ſcandalum intelligamus infamiam, & notam ut vulgus intelligere tolet minus proprie, non potest hoc solo titulo omitti confeſſio prævia communioni. Quia nullum præceptum eſt violandum ob vitandum ſcandalum etiam puerorum. Nam unquam continget, ut alij ſumant peccandi occaſionem, ex eo quod ego non communicem abſque confeſſione premiſa; non enim alij temere iudicabunt, illum mortaliter deliquerit, qui non audet communicate ſine prævia confeſſione: nec erit graui deracatio peccati quod per illud indicium redditur publicum. Sic Vsq. d. 208. n. 14. Card. de Lugo d. 14. n. 18.

Scandalum etiam præciſum ab infamia a præmittenda confeſſione Communioni excusat. Quia ſcandalum ex obligatione charitatis vitandum eſt, cū afferat magnum ſpirituale nocumen- ſt. 3. tum. Vnde ſufficit admiratio quædam inde ſe- cuta; nam cum hac mortaliter coniungit peti- culum temere iudicandi, vel detrahendi, quod excusat a præmittenda confeſſione. Ita Suar. d. 66. ſct. 4. & tom. 4. d. 23. ſct. 2. Coninch q. 80. n. 20. Filiuc. tral. 4. n. 212. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. num. 24. & 29.

275 **E**go existimo, nec illam admirationem vulgi, ſt. 4. nec occaſionem temere iudicandi, vel detrahendi eſſe propriæ ſcandalum auctiū, nec excufare per ſemet a præcepto præmittenda confeſſionis implendo. Si quando tamē proprium ſcandalum auctiū ſequeretur, nempe quod alios inducat ad peccandum (rariamē continget) a præmittenda confeſſione excufabit.

PROBL. LII.

276 **L**aicus acceſſit ad locum communionis, & ibi recordatur grauiſſimi piaſculi non confeſſi: Hic potest, & non potest, ſine prævia confeſſione communicate, quando communioni fit ſecreto.

277 **C**ommuniter cefent Doctores, quando communio fit publica, non debere recede- re a loco communionis; quia regulariter ſequitur infamia; nec expedire, ut ibi a Confessario ſecreto, potest audiatur; ſed potius oportere, ut communiceat mibiſſimum, conti-

PROBL. L.

Cupiſſis iuſtam habet caſam, ut Confeſſio, quem unicum habet, grauia crima non confeſſatur, communicatus debet, & non debet prius venialia fateri peccata.

271 **Q**uamvis nullum habeas mortale, cuius huic Debet confeſſi- quem vniueſt habes. Confeſſarij Confeſſio periculosa non ſit: debes ei confeſſeri venialia, vel mortalia iat remiſſa. Sacramentaliter, ut in- direcțe ſaltē a mortalibus, qua lecītē taces in- direcțe ſaltē abſolutari, & ſecuris ad communionem accedas. Imo ſi non adſit Sacerdos approbat, adhuc habens mortalia debet Sacer- doti ſimplici venialia ante communionem confeſſeri. Quia certum eſt, communicatum debe- re ſe a mortalibus repugnat qua ſecuriori ratione potuerit. Sic Magister ac propinquus meus Petrus Hurtado de Mendoza de Fide d. 84. mu- mero 182.

272 Non debet fateri venialia, aut mortalia rut- Non debet ſum in confeſſione expreſſa. Quia præcepum confeſſori ve non communicandi niſi præmiſa confeſſione, nalia. ſolū obligat ad præmittendam communioni confeſſionem mortalium. Sed in hoc caſu non teneris confeſſeri mortalia, quorum confeſſiantiam habes, ut ſuppono; ergo abſolutē confeſſeri ve- nialia, aut mortalia remiſſa non tenebris. Ita Suar. d. 66. ſct. 4. & tom. 4. d. 23. ſct. 2. Coninch q. 80. n. 20. Filiuc. tral. 4. n. 212. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. num. 24. & 29.

273 **H**is harco tanti viri venia. Nec enim quis Hoc teneo, & obligatur ad maiorem certitudinem ſua di- confirmo. pofitionis procurandam, quam ipsa lex exigit. Hac autem ſolū requiriſt, ut mortalia ſua peneſt clauibus ſubiiciat, & ab illis direcțe abſoluantur, nec præcipit venialium confeſſionem. Abnegationi ſimiliter, poſſe peccati mortaliſ ſeum ſimplici. Sacerdoti fateri venialia, ut indirecțe a mortalibus abſoluantur. Nam ſi ipſe non ha- beat iuridictionem ad peccata mortalia non con- ſeffa abſoluenda, quomodo indirecța ſupra illa cader abſoluto.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 59

concretione præmissa, vel etiam non præmissa, si iam confessus est alia peccata cum vniuersali cunctorum detestatione. Quæquierim autem, nūm cum communio fit seceret ad eò, vt nullum adiūc infamie penitulm, vel scandali possit quis memori gravis peccati sine prævia confessione synaxim accipere? Potest quidem. Quia iam est iulfus vel per contritionem, vel per confessionem aliorum peccatorum: & aliunde cum iam actio sacra communicandi quodammodo sit inchoata, non decet recedere, donec perficiatur. Sic Bonac. cum multis d.4. quest.6. punt.1. n.17. Filliuc. tract.4. num.215. Cardin. de Lugo d.14. num.112. Henr. lib.8. c.46. num.3. Reginald. l.29. m.103. Victor. sum. n.79.

178 Si communio fiat ita seceret, vt nullum sit infamie periculum, relinquenda, vel differenda communio, donec confessio præmittatur. Quia tunc magis viget confessionis præceptum, quam perficiendi lacram illam actionem. Etenim indecentia recedenti vel est nulla, vel tam parua moraliter, vt propter tam graue præceptum contemnda videatur. Ita Valq. d. 208. num.10. Suar. d.66. sect.4. Fagund. præcept.3. lib.3. cap.9. num.14. Franc. de Lugo de Sacram. lib.4. cap.6. num.48.

179 Primum sententia satis probabilem estereor, præceptum si iam Sacerdos inceptum ait actionem; v.g. si confiteari formulam ad hunc effectum, vel pyxidem sacrario eduxit. Tunc enim apparet aliquis indecentia. Probabilius autem & securius cum secunda sententia reor; vbi non in ista scandali, vel infamie periculum, communionem in hoc casu deferri, donec confessio præmittatur.

PROBL. LIII.

Quando populus non audiet Sacrum in die festo, nisi celebret Sacerdos lethalis reus criminis, confessione non præmissa: scelus periculò note, vel scandali, potest, & non potest, non præmissa confessione celebrare.

180 C onveniunt Doctores, concurrente notâ, vel scandalo celebrare posse confessione non præmissa. Quæquierim, nūm excludo periculio notæ, vel scandali possit? Non potest. Quia populus non peccat, eti sacrum non audiat in festo, quando per ipsum non stat; & Sacerdos quāmvis si Parochus non tenerit coram populo celebrare, nisi quando ritè potest. Confirmatur, nam si Parochus in die festo manifestum crimem perpetrascat, aut publicè denunciaret excommunicatus, non posset licet celebrare non confessus, vt Populus Missam audiret. Ergo sola necessitas faciendi factum, quod populus exaudias in festo, Sacerdotem à præmittenda confessione non excusat. Sic Valq. q.208. n.8. Card. de Lugo d.14. n.34.

181 Potest plāe Missam celebrare, confessione non præmissa. Quia licet Populus non de singulis, tunc Missam non audiens: at priuatum spirituali fructu quem ex eius auditione perciperet, pluebus forsan necessarium, ad foudandas, seu reparandas animæ vires. Et quia spiritualis necessitas proximorum reputari debet quasi pro-

pria: sed Sacerdos in die festo, si non potest audire Missam; nisi celebret, potest non confessus celebrare; ergo pariter potest, vt alij exaudiant. Ita Fagund. præcept.3. lib.3. cap.9. num.13. Diana, part.2. tract.14. resol.6.4. Minorem huius proximi syllogismi docent Henr. lib.8. cap.46. n.5. & Diana citatus resol.6.3. Quia tunc potest Sacerdos implete commode præceptum Ecclesiæ, quod obligat eo tempore, nec aliunde violat præceptum confessionis ob confitendi imponentiam.

282 Profecto Sacerdos siue Parochus siue non Parochus ratissimè relinquit populum sine Missa in die festo, quin aliquam notam incurrit, vnde possit Confessionem omittere. Si tamen aliquando contingat posse sine nota populum sine Missa relinquere, existimo, posse Parochum sine prævia confessione celebrare. Quia obligatio Parochi erga subditos videtur strictior, quam obligatio præmittendi communioni confessionem. Quod indicat Trident. sess.13. cap.7. dum ait, etiam Sacerdotes, quibus ex officio incumbit celebrare, confessionem præmissuros, modo non de sit illis copia confessari.

PROBL. LIV.

Quando fidelis in Paschate potest communicare, non verò confiteri, quia adest Sacerdos, sed non approbatus est. & non est sufficiens causa, ut sine prævia confessione communicaret.

283 F ert casus, vt fidelis quidam possit communica in Paschate, vt implete præceptum anteriorum communionis, non autem valeat confiteri, Non est causa sufficiens. quia vel ipsem est Sacerdos, vel adest Diaconus vel Sacerdos non approbatus, qui tamen potest Eucharistiam ministrare. Quæcitur, an possit tunc fidelis vt implete Eucharistia sumicndæ præceptum, sine prævia confessione communicare? Non est causa sufficiens ad communica dium sine prævia confessione. Quia præceptum præmittendæ confessionis communioni, cum sit diuinum, præualeat Ecclesiastico communicandi tempore Paschatis, quod non obligat, nisi quando ritè communicari possit. Sic Suar. d.66. sect.6. Bonac. cum aliis d.4. quest.6. punt.1. num.25. Azor. tom.1. lib.10. c.3. 1. q.4.

Sufficiens est causa, vt possit tunc cum sola contritione Eucharistiam recipere. Quia præceptum communionis Paschalis non est prorsus Ecclesiasticum, sed est præceptum diuinum determinatum ab Ecclesiâ quoad tempus, ne diu cibo cœlesti ad animæ robur admodum necessario careamus. Igitur inducit sufficiensem necessitatem ad communicandum in prævia confessione, ne sine cibo deficiamus in via. Ita Coninch. q.80. n.17. Card. de Lugo d.14. n.16. Henr. lib.8. cap.46. n.4.

284 Hanc magis probò sententiam. Moneo tamen, in his casibus optionem dari, v. fidelis vel prudē. Cum his optionibus se reputet excusatus ab Ecclesiastico præcepto propter confessionem communioni præmittendam, quam gerere non potest, vel à præcepto præmittendæ confessionis propter Ecclesiastici præcepti obseruantiam: cum viri quinque sint rationes probabiles, Doctoresque vnum & alterum afferentes.

PROBL.

ESCOBAR
Theat. Mon.
Tom. III. IV.
ET IV.

60 Theologiæ Moralis Lib. XX.

PROBL. LV.

Quando Parochus celebrare solet pro defuncto presente, & non suscipit Confessarius: tunc potest, & non potest, sine prævia confessione celebrare.

286 **P**otest planè. Quia Missæ fructus est communis, & potest tam viuis, quam defunctis, & forsitan defunctus præsens valde indiger tali subficio. Ergo datur causa sufficiens ad omittantem licet confessionem antè communionem. Sic Sylvest. *Eucharistia* 2. num. 9. Fagund. *proc. 3. lib. 3. cap. 9. num. 8.* quos refert, nec refert Henr. *lib. 8. c. 46. n. 5. lit. T.*

287 **N**on potest, secula nota, & scandalo. Quia Tridentinum requirit necessitatem simpliciter. Ergo non sufficit commoditas, aut utilitas majoris fructus etiam spiritualis proprii, vel alieni, qualis à Missæ celebratione prouenit. Ita Suat. *d. 66. sect. 4.* Bonac. *d. 4. quest. 6. punct. 1. numero 25.*

288 **H**anc magis probo mentem. Similiter quando Sacerdos pauper viuit sive Missæ, vel teneatur facere sacrum ex Capellania, vel pro benedictione misericordi non excusat à confessione præmitenda. Nec sufficit magna deuotio, aut celebitas festi, quo quis solet communicare; quia non datur simpliciter necessitas. Vnde afferit p. Henriquez citat. *num. 6.* in his cauendam esse nimiam licentiam, & querendum Confessarium etiam per leuam. Quia Tridentinus expressit, ut virget necessitas, & Confessarij copia desit.

PROBL. LVI.

Dum aliquis prius confessus, postea recordatur peccati mortalis oblii, quod iam confiteri non potest; debet & non debet antè communionem, nouam illius contritionem elicere.

289 **C**onstat ex *sect. 1.* per se requiri gratiam in communicante. Vnde fit, cum virget necessitas communicandi, nec potest communicatur confessionem præmittere sibi confusus peccati mortalis, illum per se teneri, ad eliciendam contritionem, nisi vel inuincibilis ignorantia, vel talis necessitas excusat grauissima, de qua superius. Questioni igitur committo, verum qui prius confessus, postmodum recordatur peccati mortalis oblii, quod iam ob absentiam unici Confessarij, vel alia ex causa accidenti fateri non potest, debet elicere ante communionem nouam contritionem actum? Debet quidem. Quia debet quisque peccator de cunctis mortalibus signillatim penitire, attritione saltem confessionem præmissa, vel contritione, si confessus non est, antè Eucharistia receptionem. Ag de illo oblii peccato nondum in particulari penitit; ergo debet nouam elicere de ea contritionem. Sic Reginald. *lib. 5. cap. 5. sect. 3. num. 9.* ex Medina, Suario, & Graffius. citatus à Diana *part. 2. rr. 14. resol. 4. 8.* Sed certè Reginaldus *lib. 5.* nihil tale docuit, & *lib. 29. cap. 6. quest. 4.* vbi tangit hoc præceptum, solum requirit illius peccati confes-

sionem, si fieri possit, ante receptionem Eucharistie. Vbi autem Suarius Mutina, & Graffius talem sententiam insinuant, non inueni.

Non debet in tali casu nouum elicere contritionis actum. Quia cum illud peccatum fuerit iam indirectè remissum per antecedentem confessionem, cellas obligatio naturalis conterendi, quæ solum ordinatur ad obtinendam peccatimissionem. Ita Praeposit. 3. *part. quest. 80. art. 5. dub. 3. num. 13.* Granad. 3. *part. contr. 6. tract. 10. d. 7. num. 14.* Card. de Lugo *d. 14. sect. 6. num. 122.*

Idem afferro, quia præceptum positivum diuinum vel humanum talis nouæ contritionis non appareat. Nec enim Ecclesia præcipere potest actus internos, nec Deus precipit iustificatis contritionem nisi quando confessi sunt. Potest igitur fidelis communicare tunc sine contritione, posteaque confiteri peccatum oblitum: & tunc debet de illo conteri, velatteri, ut debitam Sacramento materiam exhibeat.

PROBL. LVII.

Qui in Missa recordatur, quod sit in mortali, debet, & non debet statim contritionis actum elicere.

292 **N**on debet statim, recordatus, elicere: sed si memoria talis occurrat ante consecrationem, sufficit, si conteratur, antequam conteretur, eti partem antecedentem Missæ in mortali prosequatur: si occurrat post consecrationem, potest similiter prosequi Missam, donec ante summationem conteratur. Quia status gratiæ per contritionem acquirendus requiritur, ex præcepto, solum in conficiente, vel recipiente Sacramentum: non in excente alias actiones etiam Ordinis Sacri. Ergo defectus contritionis in aliis partibus Missæ non erit mortale peccatum: si tempore consecrationis, quando fit Sacramentum; & in sumptione, quando recipitur, sit in gratia Sacerdos. Sic ingeniose de more Card. de Lugo *d. 14. n. 134.*

293 **S**tatum debet conteri, grauitateque peccabit Sacerdos, qui deliberat aliquam notabilem Missam in mortali dicit, dum commode potest illico per contritionem iustificari. Quia peccatum mortaliter Sacerdos, qui confessionem audit, vel incipit abltere, vel vngere in peccato mortali, dum Sacraenta ministrat: nam totum illud opus ad Sacramentum administrationem pertinet, vnde in administrante gratiam requirit. Pariter igitur tota Missa pertinet ad sacrificandi, conficiendi, recipiendique Sacraenta actionem. Quare sanctitas totius illius actionis exigitur, ut Sacerdos aduertens, se lethali fædari crimen, curerit, quam primum conteri, & mundari: ut sanctissimum ministerium recte tractetur. Ita Franc. de Lugo *de Sacram. lib. 4. cap. 6. num. 60.* qui hac ratione nitens, à probabili admodum Sapientissimi fratris sententia recedit. Fauet Caietan. *Opusc. tom. 2. r. 18. et. 10. de vñ spiritu illum.* sacerdos, Sacerdorem in mortali existente, & dicente Orationes Missæ non peccare per se mortaliter, sed per accidens ratione Missæ; quatenus in ratione orationis præcepere non requiri statum gratiæ: bene tamen prout sunt patentes Missæ.

Cum

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 61

194 Cum his opinari censui cum primum legi ve-
nerabilis Patris mei Ludouici de la Puente sen-
tentiam de perfel. Christian. tom. 4. tral. 5. cap. 3.
Docet enim esse mortale peccatum, inchoare
Sacramentorum administrationem in mortali,
quoniam Sacramentum in gratia perficiatur. Por-
tò licet Card. de Lugo à lethali piaculo liberet
sic celebantem ante consecrationem, & ante, &
post consumptionem; non tamen eum à venâli
liberat.

PROBL. LVIII.

Concilij clausula, qua Sacerdotes, qui sine
præviâ confessione communicarunt, mo-
nentur, quam primum confiteri est, &
non est præceptum.

195 P ræmetto Tridentini sess. 13. c. 7. Clauſulam
ut ad memoriam reuocem, quod selt. 1. tradi-
tum. Quod, si necesse est urgente, Sacerdos absque præ-
conie, mā confessione celebranter, quam primum confi-
teatur. In primis quæsierim, nūm hac in Clauſula præceptum, an consilium solummodo con-
tineatur; solum consilium continetur. Quia
Concilium non adhibuit verbum præcipendi,
vel aequivalens: quod est ut plurimum signum
præcepti. Sic Villalob. tom. 1. tral. 7. diff. 37.
num. 6. Ludovic. de San Juan 1. p. sum. tral. de
Euchar. qn. 7. art. 6. Petr. de Ledesma. 1. p. sum. r.
de Euchar. c. 1.

196 Præceptum est, non consilium. Quiā commu-
nicis Ecclesiæ sensus est, ibi tradi præceptum obli-
gans ex genere suo sub mortali, cūm materia sit se-
cundum le g̃nus. Ita Card. de Lugo d. 14. n. 135.
Suar. d. 66. selt. 7. Vafq. d. 208. num. 6. Coninch.
9. 8. n. 4. n. 24. Fillinc. tr. 4. m. 222. Reginald. l. 29.
n. 110. Diana p. 14. 14. refol. 60.

197 Consentiens addiderim, sic accepisse vide-
ri Missalis Regulam, in quâ pro verbis illis:
Quamprimum confiteatur, ponetur hæc: Quam-
primum debet confiteri, que clarius exprimunt
obligationem. Et quidem sèpè simplici ver-
bo imperatiu modi præceptum imponitur, vt
constat ex Capite Omnis viriisque sexus, de
p. 1. & remis. & ex multis eiusdem Tridentini
decretis, de reformatione, vbi varia præcepta haud
disimili phrasi traduntur.

PROBL. LIX.

Præceptum hoc, est, & non est de
iure diuino.

198 D iuinum huiusmodi præceptum est. Quia
præceptum ipsum præmittendi confessio-
nem, est diuinum, licet imponatur per mo-
dum affirmatiū, virtualiter includit nega-
tionem, ne felicitate excusatione cessante,
differatur etiam post Communionem confes-
sio. Sicut præceptum aruæ Confessionis
iuxta probabilem sententiam, si suo tem-
pore non fuit impletum, obligat ad confi-
tendum quamprimum: & præceptum restitu-
tio. cap. 3. numer. 2. & cap. 5. num. 5. Sotus in 4. diff. 9.
Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

quest. 1. art. 2. Probabile dicit Filluc. tral. art. 4.
num. 222.

Non est præceptum diuinum, sed huma-
num. Quia præceptum diuinum confiendi
ante Communionem, quatenus affirmatiū ceptum diuinum,
solum præcipit confessionem, ut dispo-
num sed hinc
transacta Communione cessat eius obliga-
tio; quatenus verò negatiū, solum obli-
gat ad non communicandum iterum sine
præviâ confessione. Sicut præceptum diuinum
confitendi, dum subest periculum mor-
tis, si vel ex impotentia, vel ex malitia non
obserueretur, transacto periculo, non obligat
ad confitendum quamprimum quippe quatenus
affirmatiū est, solum obligat ad præmittendam confessionem ante mortem;
quatenus negatiū, obligat dumtaxat ad
non omissendam confessionem in articulo,
vel periculo mortis. Ita Suarez distin. 66.
selt. 7. Vasquez distin. 208. numer. 15. Co-
ninch. distin. 88. num. 24. Bonac. diff. 4,
quest. 6. punt. 1. num. 41. Card. de Lugo diff. 14.
num. 137.

Ego quidem nec in scripturâ, vel Patrum
traditionibus fundamentum inuenio præceptum
diuinum cogentis ad confitendum post transi-
actum periculum mortis quamprimum. Ut au-
tem prima sententia fundamen euertam, res-
pondeo, in præcepto confessionis sic præ-
scribi terminum anni, ut ultra differri nequeat.
Quia Ecclesia vult ut præceptum diuinum
confessionis semel saltem in anno obserueretur, & par-
ticula saltem aperte demonstrat, sensum esse,
nè differatur ultra annum: quapropter adhuc
eo transacto, manet obligatio non differendi,
quod in nostro casu non haber locum.

PROBL. LX.

Præceptum hoc à Tridentino latum, obligat,
& non obligat etiam Laicos.

199 A icos etiam obligat. Quia eadem est ratio
de Laicos, ac de Sacerdotibus: Tridentinum
verò videtur per accidens locutum fuisse de
Sacerdotibus, forsan quia de ipsis proxime fuerat
fermo: vel quia talis necessitas frequentius
in Sacerdotibus contingit, ut defectu Confessa-
rii fine præviâ confessione, contumit celebrent. Sic
Fagund. præc. 3. lib. 3. cap. 8. n. 9. Sa v. Euchar. n. 43.
& v. Confessio. n. 5. Nauar. c. 2. n. 10. Azor. tom. 1.
lib. 10. cap. 31. quest. 9. Henr. lib. 8. cap. 45.
num. 4.

Hoc Tridentini præceptum confitendi quam-
primum non obligat laicos, sed solummodo Sa-
cerdotes. Quia in odiosis non sit extensio prop-
ter rationis partatem, & Tridentinum loquitur
solum de Sacerdotio celebrante sine præviâ con-
fessione, non verò de Laicos. Ergo quando Laicos
ob necesse est sine confessione præviâ com-
municat, non tenetur post communionem quam-
primum confiteri. Ita Diana part. 2. tral. 14.
sol. 60. cum aliis Suar. d. 66. selt. 7. Vafq. d. 208.
n. 37. Card. de Lugo d. 14. n. 138.

Idem affero, quia non est pars ratio Sacerdotis
ac Laicos: maius enim erat periculum in Sacer-
dotibus, quis sapienter habent necessitatem communi-
candi

EISCOBAR
Theol. Mor.
TOM. IV.
E. IV.

62 Theologiæ Moralis Lib. XX.

nicandi sine præviâ confessione ob Confessarij defectum. Quapropter oportuit, illis imponi præcepum, nè defides sint in præcaudâ necessitate vel illam sibi fingant ad confessionis molestiam vitandam. Laici verò raro huiusmodi grauantur necessitate præferriri cùm regulariter confiteri possint illi Sacerdorij, à quo communionem sunt accepturi. Vnde affirmo, non comprehendendi hoc præcepto Sacerdotem communicantem more Laicorum, quia Tridentinum loquitur de Sacerdote celebrante.

PROBL. LXI.

Sacerdos recordatur in Missâ peccati mortalis, aut iunc illud committit ante Iumptionem, & contritus communicat sine confessione præviâ ob vitandam infamiam: Hic postea debet, & non debet, quamprimum confiteri.

304 *S*ic Sacerdotem celebrantem cum ignorantiâ, vel obliuione peccati mortalis, cuius non meminit ante communionem, seu consumptiōnem Euchasitie, non teneri, quamprimum postea confiteri. Quia Tridentinum palam loquitur de Sacerdote, qui confici sibi peccati mortalis, vigente necessitate celebrat sine præviâ confessione. Quod autem si Sacerdos peccati mortalis recordetur in Missâ, vel runc illud perpetrat ante Iumptionem, & contritus communicet ob evitandam infamiam, debet postea quamprimum confiteri. Quia communicat cum conscientiâ peccati mortalis, & sine confessione præviâ proper vigentem necessitatem: Ergo verbis præcepti comprehenditur. At verò quod necessitas proueniat ex infamiae periculo, vel aliund, nihil videor referre; nec censetur dari copia Confessarij, quando non possunt illi confiteri. Sic Suar. d. 66. f. 7. Bonac. d. 4. q. 6. pun. 1. n. 39. Filiac. r. 4. n. 223.

305 *N*on comprehenditur verbis præcepti, & id est non debet postea quamprimum confiteri. Quia Tridentinum loquitur de Sacerdote, qui celebrat vigente necessitate sine confessione præviâ; quæ vox significare videtur confessionem omisit ante Missam inchoatam: nam confessio inter celebrandum facta potius est concomitans, quæ præviâ celebrationi. Quapropter, hic Sacerdos non omisit confessionem præviâ ob necessitatem, sed vel proper obliuionem, vel quia non dum peccauerat: vnde illo præcepto minimè comprehenduntur. Ita Valsq. d. 208. n. 19. P. 1. 3. p. 9. 80. art. 5. dub. 4. Card. Lug. d. 14. n. 14. 6. Diana p. 2. 1. 3. resol. 6. dicitur, hanc sententiam saltem per extrinseca principia esse probabilem.

306 *P*roblabilem a quipartem reor vtramque. Ast hanc mihi eligo propter Missalis Rubricam, quæ sic in casibus magnâ referit autoritatem, quæ gis approbat. Secundâ m. 1. 3. f. 1. 3. resol. 6. dicitur, hanc sententiam saltem per extrinseca principia esse probabilem.

PROBL. LXII.

Sacerdos quidam non ex necessitate, nec ob carentiam Confessarij, sed ex merâ malitia in mortali sine præviâ confessione celebravit: Hic tenetur, & non tenetur quamprimum post Missam confiteri.

307 *T*enetur planè. Quia grauius delinquit, qui sine necessitate, quâm qui cum illâ confessionem celebraturus omittit. Sed hic præcepto Tridentini. Ergo multò magis ille, qui sine necessitate confessionem omisit ante Missam. Sic Sylo. 3. p. 9. 80. art. 4. dub. 2. & alij.

308 *N*on tenetur. Quia Tridentinum aperte loquitur de celebrante, dum virga necessitas, & Non tenetur, non suppetit Confessarius. Ita Diana p. 2. 1. 3. 4. resol. 6. 1. Nufus 3. p. 9. 80. art. 4. diffe. 4. Card. de Lugo d. 14. n. 150. Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 6. n. 78.

309 *H*is hæreco, sciens, in præceptis positivis non valere argumentum à minori ad maius: necat. *Hanc partum* quæ nos posse ex uno casu ad alium. Præfertum eligo. cùm in celebrante sacrilegè præcepti humani finis deficit, quod certe non cogere ad confessionem postea quamprimum gerendam, illum, qui scienter violat præceptum diuinum præmitendi confessionem communioni. Vnde potius noui peccati esset occasio.

PROBL. LXIII.

Sacerdos, qui ob defectum Confessarij sine præviâ confessione celebravit, debet, & non debet statim finitâ Missâ confiteri.

310 *Q*uævis, quanta possit esse dilatio confessoris post finitam Missam, & habiram. *Nâ debet statim* Confessarij copiam citra præcepti violatio-*tim, sed post finitam?* Certe illa vox Tridentini, *Quamprimum, moraliter est intelligenda, vt solum obli-gerat confitendum, cum primum rufus celebra-utur non statim post finitam Missam.* Quia intentio Concilij fuit, tollere Sacerdotibus occasiōnem, seu periculum faepius celebrandi, sine confessione præmisâ. Quod euitari videtur, si post vnum sacram factum, non celebret iterum Sacerdos nisi confessus. Sic Fagund. præc. 3. 1. 3. cap. 8. n. 9. Binsfeld. in Enchirid. cap. 6. iii. de di-*spensat ad Iumptionem Sacramenti, cap. 6. Molfel-*tom. 1. summ. cap. 10. num. 28. Diana p. 2. tract. 14. resol. 6. dicitur, hanc sententiam saltem per extrin-*seca principia esse probabilem.***

311 *D*ebet Sacerdos statim finitâ Missâ, si Confessarius suppetat, confiteri. Quia illa vox, *Debet statim Quamprimum, planè sonat, post Missam teneri post Missam.* vox, quamprimum opportuna fuerit occasio, seu potentia moralis, adire Confessarium. Cùm enim ante Missam debet Sacerdos datâ Confessarij copia confessionem præmitere, non est mirum, quod illid post Missam ad confitendum obligetur. Ita Valquez question. 90. artic. 3. dub. 3. numero 10. Suarez dist. 6. 6. f. 7. 1. Ioannes Sanchez in select. d. 32. num. 14. Henr. 1. 8. c. 4. 5. n. 4.

Quid

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 63

312 Quid sentiam, indicabo. Reor, primam sententiam tollere omnino praeceptum illud, nam ad iterum confitendum, cum primum rursus communicauerit, diuinum praeceptum obligat. Nec vi-
lus dicit, fieri quām primum, quod fit post sex, vel
octo Menses si contingere potest, quod ille Sacer-
dos in terra Menes non celebret iterum habens
interim Confessarii copiā: non ergo impletit prae-
ceptū tam diuī dilata confessione. Nec ignoro, se-
cundam sententiam nimis videri strīctā, quia co-
gi Sacerdotem exaltaris vestigio mox Confessariū
adire. Nonne prius gratias ager? non co-
medet; si sit prop̄ meridiem? non cubabit ali-
quā diuī post prandium? Certe spatiū aliquod
moraliter est ei concedendum. Quantum aīs?
Cum hūus praecepti finis sit cogere Sacerdotes
ad talem confessionis frequentiam, ut fere semper
ritē parati sī ad celebrandum: si post factum
sacrum sine confessione prauia subī periculum
iterum celebrandi sine confessione, vel non con-
ficiendi per plures dies, nisi confitearis illico, quia
eunc habet Confessariū, & postea forsan non
habebis tenēs eodem die confiteri. Si verò non
subī tale periculum non reor dilatationem gra-
uem esse, si confessio fiat die sequenti, vel etiam
intra triduum ab auctoritatem Cardin. de Lugo
dīpīt. 14. num. 162. Zerolæ in praxi p̄sentent.
fol. 113. & aliorum sic accipientium Concilij
sentim. Quapropter in Sacerdote quotidie ce-
lebrante, vel saltem tertio quoque die, sustineri
prima sententia potest, in aliis eius praxim mini-
mè probari.

PROBL. LXIV.

Qui peccauit mortaliter, & mox con-
fessus est; tenetur, & non tenetur
Communionem differre
sub mortali.

313 **T**enetur profecto. Quia qui fuit in multis
peccatis, vel in vino, etiam postquam con-
fessus est redolēt fēces illas illas: ideoque non
potest adhuc forisū communicate, sed debet
sāpē prius confiteri, & orationibus; ac ieiuniis se
odōriterū redere. Graui siquidem irreueren-
tia erit, post vomitum tantū fōrdis illico Christi
corpus contingere. D. Thom. sic 3. p. 9. 80. art. 7.
Marth. in 4. 9. 6. art. 4. Gerf. de præp. ad Missam
conf. 8. Sylv. ver. Eucharistiā 3. q. 5. Medi. in
sum. 1. 14. §. 42. Marth. in sum. tom. 1. c. 6. 5. n. 1.
Cout. in Clement. si furiosus p. 1. n. 7. Nauar. de
panit. diff. 6. cap. 1. & in sum. Hisp. cap. 2. 5. num-
ero 50.

314 Non tenetur, nec per se loquendo illa est
venialis culpa paulo post commissum lethali
peccatum, communicare, confessione p̄misi-
sa. Quia nullum est praeceptum humanum, vel
diuinum obligans ad diffundendam communio-
nem post confessionem debitam p̄missam.
Non, inquam, datur positiū, nam reuera nec
habetur scriptum, ne p̄p̄ traditionem: si quod
autem olim viguit, communis Ecclesiis coſuer-
dine iam fuit abrogatum. Quoad praeceptum
naturalē pater, quia ratio naturalis solum dicit,
Sancta lācē tractari; licet autem breue tem-
pus post peccatum intercedat, potest tamen ta-
lis esse conuersio peccatoris, vt non solum San-
Escob. & Mend. Theol. Moral. T. III.

312 Quid sentiam, indicabo. Reor, primam sententiam tollere omnino praeceptum illud, nam ad iterum confitendum, cum primum rursus communicauerit, diuinum praeceptum obligat. Nec vi-
lus dicit, fieri quām primum, quod fit post sex, vel
octo Menses si contingere potest, quod ille Sacer-
dos in terra Menes non celebret iterum habens
interim Confessarii copiā: non ergo impletit prae-
ceptū tam diuī dilata confessione. Nec ignoro, se-
cundam sententiam nimis videri strīctā, quia co-
gi Sacerdotem exaltaris vestigio mox Confessariū
adire. Nonne prius gratias ager? non co-
medet; si sit prop̄ meridiem? non cubabit ali-
quā diuī post prandium? Certe spatiū aliquod
moraliter est ei concedendum. Quantum aīs?
Cum hūus praecepti finis sit cogere Sacerdotes
ad talem confessionis frequentiam, ut fere semper
ritē parati sī ad celebrandum: si post factum
sacrum sine confessione prauia subī periculum
iterum celebrandi sine confessione, vel non con-
ficiendi per plures dies, nisi confitearis illico, quia
eunc habet Confessariū, & postea forsan non
habebis tenēs eodem die confiteri. Si verò non
subī tale periculum non reor dilatationem gra-
uem esse, si confessio fiat die sequenti, vel etiam
intra triduum ab auctoritatem Cardin. de Lugo
dīpīt. 14. num. 162. Zerolæ in praxi p̄sentent.
fol. 113. & aliorum sic accipientium Concilij
sentim. Quapropter in Sacerdote quotidie ce-
lebrante, vel saltem tertio quoque die, sustineri
prima sententia potest, in aliis eius praxim mini-
mè probari.

315 Certe nec Paulus 1. Cor. 11. nec Concilium
aliam probationem, aliam sanctitatem requirit,
nisi vt nullus sibi conscius peccati lethalis Eu-
charistiā recipiat: nec certa ratione definiri
potest, quanto tempore sit abstinentia. Scio ta-
men, per accidens posse esse graue piaculum, ita-
tim accedere ad Communionem, vel propter
scandalum aliorum, si peccatum sit publicum, &
ex consuetudine notā non paucis, quiinde an-
sam delinquēti liberius atripiunt: vel propter
contempnum, si quis idē parui pendas pecca-
tum, & facile relabendi periculum subeat, vel
etiam communicandi sine verā, & efficaci crimi-
nis detestatione. Posset etiam esse veniale prop-
ter distractionem, vel paruam aliquam affectio-
nem ex peccatis (præfertim carnalibus) reli-
ctam. Sed ad hoc etiam excusabit iusta cauſa
mox communicandi propter magnam solema-
tatem, aut quia non facile potest diffiri Com-
munioni in alium diem.

PROBL. LXV.

Sacerdos, qui ex obligatione eleemosyna
accepta tenetur offerre Sacrum: po-
test, & non potest, deficiente
Confessario, sine prauia
confessione celebrare.

316 **M**inime potest. Quia obligatio capellanie,
v.g. aut ius stipitū ad sustentationem Sa-
cerdotis non debet censiū necessitas sufficiens
excusare: alioquin summa Sacerdotibus, ad cele-
brandum sine confessione licentia exhiberetur.
Sic Bonac. d. 4. q. 6. punct. 1. n. 26. Fagund. præc. 3.
lib. 3. cap. 9. num. 7. & 8. Hieron. Garcia in sum.
tract. 3. diff. 5. dub. 1. punct. 5. n. 4. Diana p. 9. tr. 3.
refol. 13.

317 Potest quidem. Quia verē vrget necessitas
celebrandi. Nam si Sacerdos laborat inopīa, &
ex eleemosynā p̄missa accep̄ta vicitat, verē
in illo corporalis necessitas reperitur, sufficiens
quidem ad celebrandum sine prauia confessione.
Quod si necessitas spiritualis aliena sufficit ad
celebrandum sine confessione, (vti nō sit Fagun-
dez) cur propria corporalis non sufficiet? ita
Hentiq. lib. 8. c. 46. n. 6. & apud illum Armilla v.
Communio, n. ult. Richar. Angel. Tabie. Rosel.
Aureol. Sylv. v. Eucharistiā 2. n. 9, nec dissentit
Bonac. citatus.

318 Licer plus ad primam sententiam inclinē,
(de quo superius) satis probabilem reor esse se-
cundam facile euentis contraria fundamentum
abnegando antecedens, quod non difficile osten-
det, esse minime verum.

PROBL. LXVI.

Distantia unius leuca inter Pœnitentem, & Confessarium est, & non est sufficiens, ut Pœnitens dicatur, Confessarij copiam non habere, & consequenter valeat urgente necessitate absque prævia Confessione communicare.

319 *S*i Confessarius intra Vrbem, seu Oppidum Sufficiens v. adit, quilibet longo intervallo distet, debet Pœnitens ad ipsum accedere. Si tamen Pœnitens sit in Oppido, quod ab Urbe vbi adest Confessor, tribus milliaribus distet, copiam Confessoris huiusmodi Pœnitens habere non dicitur: vnde necessitate obviente poterit, hand confessione præmisso, communicare. Quia de immensâ præcipienti pietate præsumendum, nolle tantâ exanthlatâ molestia obseruari præceptum. *Sic Henr. lib. 1. de pœnitentiâ, cap. 4. & 1.8. cap. 4.6. Cano relect. de pœnit. part. 5. ad tertium. Ortiz cap. 19. §. 15. Vega v. Communio, casu 1.4.*

320 *L*icet Confessarius à pœnitente, seu Sacerdore, seu Sæculari per leucam distet, debet Pœnitens illum adire, si per tempus, & alias causas licet: ne absque præviâ confessione communicet, aut celebre. Quia maiori admodum labore digna salus. Ita Grand. tr. 10. de Euchar. d. 7. n. 13. Rodrig. 1. p. sum. cap. 65.

321 *E*go quidem censeo, hanc quæstionem prudentius arbitrio relinquendam, habitâ ratione circumstantiarum, perfona, temporis, difficultatis, itineris, &c. Fieri enim potest, ut respeccet vnius personæ vnicæ leuca distanciam sufficiens ad Confessarium non requirendum: respectu vero alterius persona minimè sufficiens censetur. *Legendus Coninch. quest. 80. art. 4.*

PROBL. LXVII.

Præceptum quamprimum confitendi, si Sacerdos absque præviâ Confessione contritione præmisso celebravit: comprehendit Sacerdotem in die Parœcues celebrantem.

322 *N*on comprehendit. Quià die illa Sacerdos Missam non dicit, nec enim confitetur, sed tangit corpus & sanguinem absumit. Sic aliqui recentiores. *Cardin. de Lugo d. 14. n. 2. 39. han. partem probabilem esse affirmavit.*

323 *C*omprehenditur quidem. Quia licet ea die Sacerdos propriè Missam non agat, propriè tamen & implicitè dicitur celebrare, & communicare communione Sacerdotali. Ita Suarez d. 66. sect. 7. Ioann. Sanctius d. 32. n. 12. Filliuc. tom. 1. træt. 4. num. 22. Card. de Lugo citat Dicastil. træt. 4. d. 9. dub. 9. n. 157. Leande, apud Dianam idem afferente p. 9. tr. 3. ref. 129. C. 30.

His hæreco, idem afferens, quando deficiente Sacerdote, post consecrationem, alius Sacerdos ad complendum illud Sacrificium afflumitur.

His hæreco.

PROBL. LXVIII.

Licet, & non licet Sacerdoti, ministrare peccatori occulto scienti, & petenti Hostiam non consecratam; ad Sacrilegium, vel graue aliud damnum ipsius suscipientis vitandum.

Licet quidem, dummodo Sacerdos proponat consecratam Hostiam ad adorandum populo, & à tergo post ilam non consecratam. Ita ut nec videri possit, nec adorari. Quia & graue proximi vitatur incommode, & nullum subest idolatria periculum. *Sic Albert. Mag. diff. 13. art. 20. Altfidori. in summ. lib. 4. træt. 5. cap. 5. Villalob. træt. 7. diff. 4. Ludovic. de San Juan sum. tom. 1. quest. 7. art. 4. diff. 4. cap. 6. Franc. de Lugo de princ. Theolog. Moral. part. 2. cap. 6. quest. 7.*

*M*inimè licet. Quia moraliter loquendo, nequit exterior idolatria vitari, tam respectu ipsiusmet suscipientis, cum ipsamet sumptio tali modo facta, in actus religionis & cultus; quam respectu aliorum adstantium, qui etiam si occulsi non videant, id quod alteri datur ad communicandum adorant, & ipsum ferentem pœtrone Christum reverentur. Et quia magna est indecentia à tergo consecrata Hostia non consecratam formulare ei herentem apponere. Ita Suar. d. 67. sect. 4. Valsq. d. 209. n. 41. Valent. tom. 4. d. 8. q. 8. punct. 4. Reginald. lib. 29. n. 49. Cajet. Gabr. Duran. Angel. Armil. & alij, quos citat, & sequitur Ioan. Sanctius in selet. diff. 35. num. 3. Diana 3. p. træt. 6. ref. 8. 3. Hurtad. d. 9. diff. 9. Cast. Pal. tom. 1. træt. 2. diff. 1. punct. 1. 3. num. 8.

*P*robabilem reputo sententiam primam, secundam verò longè probabilem. *Vt autem proximi commodo prouideatur, ego quidem minimè hostiolum non consecratam consecrare à tergo locare, sed simulare, me Eucharistiam in os huiusmodi peccatoris immittere. Quod licere puto modò causa legitima id simulandi adfit. Quia potest iuste sine nendaj piaulo quis æquiuocatione vi ad damnum proximi vitandum. Ergò Sacerdos etiam simulare se in os eius Hostiam immittere, legitima causa erit, casu quo maritus mortem vxori minaretur, nisi communicaret, ut sic suspicionem aduersus illam conceperat abuiceret.*

GAPVT

PROBL. LXX.

CAPVT XV.

Circa communicantium quo ad corpus dispositionem.

PROBL. LXIX.

pollutio impedit, & non impedit, sub veniali saltem communionem.

326 **D**OYOR de Pollutione inuoluntariâ vel voluntariâ, cuius culpa iam remissa est per poenitentia Sacramentum. Impedit ne aliqualis illa fedita, quam post se reliquit, nè codem die posse quis Eucharistiâ accipere? Nullatenus impedit, Quia cum iam nihil culpabile superfit, & homo possit cùdem reverentia, & deuotione communicare, quasi nihil tale præcessit haud impedit, quominus iste dignè communiceat. Nihil enim aliud Apostolus, & Tridentinum prærequitur. Itaque non solum sine veniali piaculo, in modo laudabiliter ille recipit Eucharistiâ. Sic Ioann. Sanctus s. 23, num. 22. Diana part. 3, tral. 4, refol. 30. non refellit.

327 Impedit plane aliquals illa fedita, vnde veniali peccatum est post pollutionem saltem culpabilem eodem die communicare. Quia ex pollutione mortali sic manet distracta mens, sic inordinatus affectus, vt non possit moraliter hominem intra diem accedere sine irreverentia, que sit veniale piaculum. Ita Martnon tom. 4. d. 35. s. 5. Nufus, Ioan. de la Cruz, Ochagau: quos sequi videtur Diana part. 5, tral. 13, refol. 6. 5. Fa- uent Augu. ser. 244. de Temp. Gregor. ref. 11. ad August.

328 Exstimo, præcisè propter feditatem, seu maculam pollutionis hand eße communionem omittendam etiam ex consilio. Quia verè post transactam pollutionem, si non maneat alij distractio- nis, vel commotionis effectus, nihil vide- tur remanere, quod impedit communionem iis, qui non aliter & sentiunt dispositos, & deu- tos, ac si nul tale configeret. In hoc verum continet prima sententia, & sententur Suar. d. 68. s. 2. Coninch. g. 8. c. m. 42. Card. de Lugo d. 15. n. 9. Quando verò pallio reliquit distractio- nem mentis venerant, & turpem carnis com- motionem, vnde si homo minus aptus ad res diuinas tractandas: vel erit veniale piaculum communicate, si rapiat animus ad voluntaria distractio-nes; vel si non admittat illas (pon- te, quoniam non sit veniale peccatum communica- re, consilium erit abstinerre, donec talis euaga- tio, seu commo- fudetur vt deuotus, ac atten- te communiceat. Quorum iudicium prudenti- linguerem Confessario.

Graue peccatum est, & graue peccatum non est, post minimum cibum, aut potum, Eucharistiâ accipere.

329 **N**on est graue peccatum sed leue solummodo. Quia parua materia non solvit natu- rale ieunium nisi leuiter, nec opponitur notabi- liter præcepto, vel fini, subtrahendi nimurum ali- mentum corporale fidelibus, donec spirituale ac- cipient. Moraliter enim adhuc censetur corpus incibatum, quatenus parum pro nihilo reputatur. Et quia paruitas materiae reddit veniale pecca- to, quorū dissonantia rationis, vel cum ratio- ne in indiuisibili non consistit. At sic est in præ- fenti, quia tam ex parte ieunij, quam ex parte irreverentia consecuta ad communionem post cibum datur latitudo dissonantia leuis, & grauis. Ergo sicut parum cibi, vel potus est leue pec- catum contra ieunium naturale, quando istud ex voto, aut præcepto déberetur: sic etiam irre- verentia communionis post illam leuem ieunij, violationem, leui erit omnino. Sic quidam, quos prelo nomine Suar. d. 68. s. 5. Horum autem sententiam Zacharias Pafqualigus decis. 335. dicit esse probabilem.

330 Mortale peccatum est, communicare post quan- tumlibet minimum cibum, vel potum qui natu- rale ieunium quomodolibet soluerit. Quia hoc tun. 2. si. Graue peccatum. præceptum non prohibet per se directe cibum, & potum: sed communionem post ieunium so- lutum: vnde post minimam etiam quantitatem sumptum per modum cibi, aut potus; Communi- verò semper est materia grauis: Ergo semper erit mortale peccatum communicare post solutum ieunium; quia grauiter Sacramenti reverentia læditur per hoc præceptum indicta, dum Chri- stus sumit post cibum aut potum corporalem siue magnum, siue parvum. Et quia Ecclesia pra- xis, & communis sensus Doctorum sic hoc præ- ceptum interpretatur, vt post quenlibet etiam minimum cibum, aut potum etiam inaducen- ter sumptum, in modo inuitè, non valeat quis sine graui piaculo Eucharistiâ accipere. Ita Vasq. d. 21. n. 28. Suar. citat. Fagund. præc. 3. l. 3. cap. 5. n. 24. Card. de Lugo d. 15. n. 22. Bonac. d. 4. q. 6. p. 2. n. 6. Diana p. 5. r. 5. refol. 12. & p. 6. r. 8. refol. 8.

331 Profectò, (vt quid sentiam, exponam) aliud est, an haec vel illa materia ob suam paruita- tem, ac modum sumptionis ieunium natura- le violet, (de quo infra.) Aliud est, supposita tam uno regale tam puerile violatione ieunii naturalis per veram manduca- tionem, aut potationem etiū minimi cibi, vel po- tūs, an sit mortale communicare? quod nullus, quem nominatim nouerim, negavit: nec proba- bile reddunt Pafqualigij argumenta. Quare cén- feocontrariam sententiam haud esse præticè pro- babilem. Nam etiū parvus cibus, aut potus sol- uit naturale ieunium leuiter, verè tamen sol- uit illud ira at verè iam sit homo non ieunus. Vnde si tunc communices, verè communice- non ieunus, atque idem grauiter peccat contra Ecclesiæ præceptum.

P R O B L . LXXI.

Qui deglutiit aliquid non comedibile, scilicet osiculum, frustulum metalli, papyrum, cretam, vngues, vel quid simile; potest, & non potest communicare.

332
Nonnulla praemittit.

Ad elucidationem Problematum sequentium præmittit, duo requiri à Doctribus ut ieiunium naturale violetur. Primum est, ut aliquis cibus, vel potus humanus sumatur: talis autem est, qui non solum in alicuius animalis, sed in hominis stomacho naturaliter alterari potest, & ad ipsius nutritionem ordinatur. Secundum est, ut talis cibus, aut potus per actionem, quæ propriètate comedet, vel potatio, sumatur, non respiratio, non trajectio sanguis, non olfactio, vel similes. Propriètate vero comedet, vel potatio sunt actiones, quibus cibus, aut potus extrinsecus accepti constituantur in statu proximo, ut possint nutritre, quatenus humano modo deglutiuntur, & trahuntur ad stomachum via naturaliter destinata nutritioni, scilicet per os, & palatum. Lege sapientissimum Cardin. de Lugo *diff. 15, sect. 2.*

333

Communi- a-

re non potest.

Igitur ad questionem. Qui præfata deglutiit, communicare non potest. Quia aqua non nutrit, & tamen impedit communionem, venumad ad nutritionem non ordinatur, & tamen impedit Eucharistiam recipere. Ergo similiter quod non est comedibile, seu nutritiū, si sumatur, impedit. Et quia feminæ comedentes terram, carbonem, argillam, vel ob gustus delectationem, vel ad minuendū colorem per modum medicinae non possunt communicare: ergo nec comedentes cretam, papyrum, & similia. Sic Henr. i. 8. c. 49. n. 2. Fagund. *præc. 3. l. 3. c. 5. num. 5.* Laym. *lib. 5. tract. 4. cap. 6. numer. 18.* Reginald. *lib. 29. num. 118.* Præposit. *quæst. 8. o. art. 8. dub. 1.* Nunus ibi.

334
Potest com-
municare.

Qui præfata deglutiit, communicare potest. Quia sacri Canones solum exigunt, ut nullus cibus, vel potus ante communionem absumatur; sed quod ex sua natura non est homini comedibile, seu potabile, non est propriètate cibus, aut potus humanus. Ergo licet sumatur aduententer, & in magnâ quantitate, nec soluit naturale ieiunium, nec impedit subinde communionem. Ita Ioan. Sanch. *4. 2. n. 23.* Diana *p. 2. tract. 14. resol. 2. & p. 3. tract. 4. resol. 3. 8.* Card. de Lugo *citat. n. 29.* Vega, Ledesma, Ludou. de S. Iuan, quos Sanctius sequitur.

335
Cum his opiniot putans quidem. Aquam et si directè non nutrit, valide tamen nutritionem non, magis ex- ieiunare, effèque propriètate potum humanum, quem plicans qua- Ecclesiæ directè prohibet ante communionem, fissionem.

Cum his opinot putans quidem. Aquam et si directè non nutrit, valide tamen nutritionem non, magis ex- ieiunare, effèque propriètate potum humanum, quem plicans qua- Ecclesiæ directè prohibet ante communionem, fissionem. Venerum affectus Pasqualis. ieiunium non soluere naturale, nec communionem impedi, quia natura sua in cibum non ordinatur humanum. Mihi autem videtur, Venerum semper continere partes aliquas, quæ sunt ex natura sua cibus humanus, & ideo soluere naturale ieiunium. Item negat, terram à feminâ absumentem non violare, quoniam terra non est propriètate cibus humanus, sed semper est elementum purum quod ab humano stomacho alterari non potest.

Dubito planè, quia nunquam terra sic est elementum purum, ut non habeat partes aliquas alterabiles ab humano stomacho. Vnde post talēm comeditionem, ego communionem prohiberem. Iohannes Sanctius concedit, auellanam integrum, pineam, nucem si cum cortice deglutiatur naturale ieiunium violare; nam illa materia comedibilis est. Dubitatum profectò: nam ea, quæ deglutiita postmodum integra emittuntur, quia ab humano stomacho alterari non possunt, nec sunt humanus cibus, nec ieiunium naturale solunt.

P R O B L . LXXII.

Sumptio Tabachi vel in folio, vel in fumo, vel in puluere impedit, & non impedit communionem.

336
*Impedit com-
munionem.*

Impedit quidem. Quia ad violandum naturale ieiunium, sufficit, aliquid etiam non comedibile in stomachum fuisse trahi. Et quia folium Tabachi receptum in os aliquem succum deruit in stomachum, quo naturale ieiunium violetur. Pulvis etiam si per narē sumatur aliquis decidit in stomachum. Fumus pariter ad stomachum peruenit, & aliquomodo nutrit, ut multorum experimento, qui solo fumo violetur. Et quia duo Concilia scilicet Limente III. *act. 3. c. 20.* & Mexicanum III. *l. 3. tit. 15. §. 15.* sub grauireatu ante celebrationem Missæ, vel communionem Tabachi sumptionem prohibuerunt. Ergo dignouerunt, inibi culpam grauem ob communionem post ieiunium violatum. Sic Anton. de Leon *qq. de Chocolate p. 2. §. 4. n. 10.* & alij.

Haud impedit communionem. Quia quando folium Tabachi in ore retinetur sine deglutiendi voluntate, solum causare potest trahi. Et quia aliquis Tabachi succus per modum sanguis trahi. Quando Tabachi pulvis per narē sumitur, non violat ieiunium naturale, quia illa sumptio non est comedio, cum non fiat per os. Fumus vero licet per os sumatur, non tamen descendit in stomachum sed per narē erit. Imò quamvis aliquis illius descenderet in stomachum, & nutritur, non recipitur per veram comeditionem, sed per respirationem, quæ ieiunium non violat. Ita Alphonsus de Leon *de offic. Capellani q. 8. sect. 17. casu 2. n. 134.* Pasqualis. *decis. 333. & 334.* Diana *p. 5. tr. 13. resol. 1.*

Mea sententia est, Tabachi folium ore sumptum, & ex industria transmissum ad stomachum, *Auctio- pli-
cione.* ieiunium soluere & communionem impedit; quia huiusmodi sumptio est vera comedio. At si retineatur in ore sine trahi voluntate, ieiunium non soluere; quia licet trahi aliquem humorem, cuius pars ad stomachum descendat, hic non recipitur ab extrinseco: & quamvis aliquis succus deglutiatur, per modum sanguis trahi. Porro si Tabachus sumatur per narē non soluit, ob secundæ sententiae fundamentum. Si demum sumatur in fumo multo minus; quia fumus non est cibus, nec potus. Itaque communionem modum sumendi Tabachum in folio, in puluere, in fumo, nec violare naturale ieiunium, nec

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 67

nec communionem impedit iudico. Monuerim
tamen sumptionem eius communiter talem ex-
citare factorem, & immundam purgationem,
vnde merito communionem impedit ob in-
decentiam & irreverentiam, quæ veniale piacu-
lum sit, & aliquando ob indecentia grauitatem
possit leuis culpa metas transilire.

PROBL. LXXXIII.

Reliquæ cibi precedentis diei remanentes
in dentibus, aut ginginis, & træctæ
ex industria post medium noctem; im-
pediunt, & non impediunt communio-
nem.

339 **S**i casu traiciuntur certum reor non impedit,
in dentibus, aut ginginis, & træctæ
ex industria post medium noctem; im-
pediunt, & non impediunt communio-
nem.

Quia tales reliquæ ad comestionem diei per-
tinere præcedentis, quæ jam illum cibum mastica-
uit, & per accidens tortum non deglutit. Quid
si ex industria traiciuntur? Violant ieunium.
Quia talis actio censetur noua comestio, cum ex
vi prioris non sequatur, sed noua voluntate fiat.
Quamvis enim præceptum non obliget ad illas
è dentibus extrahendas, ut expuantur: nam
omisilius nos in his habere, non est comedere,
sed reliquias cum saliuâ trætici, quod non tollit
naturale ieunium, cum sit quasi moraliter con-
nexum cum noctis prælapsæ cena. At quando
reliquia iam è dentibus extractæ sensibiliter habe-
tur in lingua, v.g. granum anisi, vel quid simile,
quod possit expui facile, vult aliquis ex industria
deglutire, vel retinere, ut cum saliuâ traiciatur:
censetur sponte violare ieunium per voluntariam
comestionem. Sic Filliuc, tr. 4, n. 226.
Reginald. l. 29. n. 119. Præposit. 3. p. 9. 80. art. 8.
dub. l. n. 40. Laym. l. 5. tr. 4. c. 6. n. 18. Card. de
Lugo. l. n. 36.

340 Non violant ieunium. Quia cum tales reli-
quæ sive parvæ, sive magna non ab extrinseco
recipientur hodie, sed heri tautum partes exter-
na comestio sumptus coepit mafificari: sem-
per retinet moraliter comestionem cum illâ; unde
licet sensibiliter habeantur in lingua, & ex in-
dustria deglutiantur, non constituent nouam com-
estionem moraliter, sed hesternam complent.
Ita Henr. l. 8. c. 5. C. num. 4. lis. V. Ochagau. tr. 2.
de Euchar. q. 12. n. 7. Ioan. de la Cruz, Molfes.
Pitigian. quos sequitur Diana p. 3. tr. 4. refol. 37.
& p. 4. tr. 4. refol. 10. 4. Tabie. v. Communicare,
num. 49.

341 Existimohasce reliquias quantum commode
sieri possit, expui debere. At si ex industria tra-
iciuntur, cum probabilitatem secundæ sententia
abnegare non possum, iudico non solum non esse
damnam peccati mortalis illum qui hafce
reliquias traiciens communicare accedit: sed
nec peccati venialis. Quia si vere non violat
(Diana amici venia) naturale ieunium, ut ipse
proficitur, non est cur vel venialiter communi-
cando delinqut. Si vero circa præceptum hoc
non datur veniale pedeatum ex paruitate mate-
riæ, si post voluntariam reliquiarum traiciionem
communicare peccatum est, non forset veniale,
sed mortale.

PROBL. LXXXIV.

Quis noctu saccharum, aut quid simile in
os mittit, ut paulatim liquefaciat, &
ex industria post medium deglutit no-
ctem: Hic violat, & non violat na-
turale ieunium: Poteſt, & non poteſt
communicare.

342 **I**eiunium naturale non violans, communicare
poteſt. Quia ad ieunij violationem requiri-
tur cibus eodem die sumptus ab extrinſeco: &
in hoc caſu nullus cibus exterior recipitur, sed
qui fuerat receptus paulatim liqueſcit, & per-
nandum saliuâ traicietur. Sic Tabie. v. communicare,
n. 49. Bartol. ab Angelo dial. 4. §. 214. Probabile
censet Amicus tom. 7. d. 27. ſect. 1. n. 5.

343 **I**eiunium naturale violans haud poteſt com-
municare. Quia id, quod post medium noctem
traicietur vel caſu, vel industria planè non eſt ce-
nus prælapsæ reliquias, sed pars eius cibi, cuius
comestio fit per continuam liquefactionem, &
traicieſionem. Etenim cum illud mittatur in os, ut
paulatim deglutiatur, ex intentione ſumentis
tandis durat eius comestio, quandiu liquefactionis
& traicieſionis: nec finitur, donec totum traieſum
fit, aut emulſum ex ore. Comedit igitur post
medium noctem, qui tunc illum liqueſcum deglu-
tit. Ita Suar. Vafq. Coninch. Reginald. Bonac.
Ioan. Sanctius, & alij, quos referr., & sequitur
Diana p. 2. tr. 14. refol. 51. & p. 7. tr. 12. refol. 10.
Card. de Lugo d. 15. n. 37.

344 **P**rofecto continuare comestionem ſacchari
inceptam iudico vere eſſe comedere. Secus eſt
in reliquias, quæ ſumptus ſunt pro cœnâ præ-
cedente, cuius complementum ſunt ex primaria
ſumentis intentione. Si quis vero post medium
noctem in ore reperiat quod primâ nocte ſum-
perat, & materia ſit talis, ut liqueſieri nequeat, ex-
trahens illam manet ieunus. Secus ſi liqueſieri
poſſit, & probabile ſit, aliquid fuſſe post medium
noctem traieſum.

PROBL. LXXXV.

Necesse eſt, & necesse non eſt, ci-
bum eſſe digeſtum, vel dormiſſe
poſt Cœnam, ad Eucharistiâ
recipiendam.

345 **S**uppono, Ecclesiastam Romanam diem à me-
diæ nocte incipere. Ea ideo ſi poſt medium
noctem aliquis ſumperit aliquid per modum ci-
bæ, aut porus haud poteſt eodem die communica-
re. Planè Ecclesiastica hæc conſuetudo in na-
tura fundatur, nam tunc incipit Sol ad nos redire.
Igitur ad quæſitionem: neceſſarium eſt cibum
eſſe digeſtum, & dormiſſe poſt Cœnam, ad Eu-
charistiâ recipiendam. Quia hic ſacerdormus
cibus haud eſt cibis profanis immiſſendus. Et
quia textus in Cap. Tribus gradibus punitur Sa-
cerdos, qui poſt cibum in tabernâ ſumptum no-
cte præcedente, mox ad publicam Miftam can-
tandam. Sic Gloss. in cap. Nihil 7. q. 1. prepter
F 4 Cap.

68 Theologiæ Moralis Lib. XX.

Cap. Tribus gradibus, de confessat. dist. 2. &c. Gl. in Cap. si confiterit, de accusat.

346
Necesse non est.

Nihil referit ad communionem, utrum post cibum, aut potum ante medianam noctem sumptum homo dormierit, vel cibum digesserit, quantum ad præcepti rationem. Quia absolute dicitur ieiunus, qui post medianam noctem nihil sumpsit: quamvis ante cibum non digesserit. Ita communiter Doctores cum D. Thomâ 3. p. q. 80. art. 8.

347
Hoc certum.

Hoc pro�is certum, quia nullo iure precipit illi somnus, vel digestio: nec finis præcepti, scilicet apta dispositio communicantis ieiuniū cadit sub præceptū, sed sola materia: nimirum nihil post medianam noctem comedisse, vel bibisse. Dixi, *Quantum ad rationem præcepti*; quia quantum ad rationem decentiæ pertinet quis dulceret, si quando ex carentia somni, vel digestio grauem mentis perturbationem quis patitur. Et ideo censurum, punitum fuisse Sacerdotem illum propter irreuerentiam, cum totam noctem in taberna bibulus transfigisset.

nime communicare posse; quia possessio stat pro præcepto, tibique incumbit onus probandi ieiunum certum, quod non poteris probare dum est dubium negatiuum.

PROBL. LXXVII.

Dubium quis habet posituum circa ieiuniū: communicare potest, & communicare non potest.

Probabiliter opinans circa ieiuniū, communicare non potest, si veraque pars probabilitatis, quod suppetat probabilitati partis virtutis que fundamenta, nimirum diuersa coniectura, vel horologia diuersa, que diuersimodè designant medianam noctem. Quia sicut datur Sacramentum certum, & non solùm probabile: sic dispositio certa, & non solùm probabilis prærequisitum: & tanti Sacramenti reverentia postulat, vennullus ad illud accedit probabiliter indispositus, quamvis probabilitati dispositus sit. Quare posita speculatio probabilitate virtutis que partis præualere debet in præceptu posse, tum Sacramenti reverentia. Sic Merol. tom. 1. d. 3. cap. 3. corol. 11. n. 139. Manuēl in sum. tom. 1. c. 105. n. 6. Salas 1. 3. tr. 8. d. 1. secl. 25. n. 264. Quorum sententiam Diana part. 4. truct. 3. resol. 19. ait esse probabilem.

Probabiliter opinans circa ieiuniū, communicare potest. Quia sufficit assensus probabilis ad reddendam licitam operationem: & quoad obseruationem præceptorum licet sequimur conscientiam probabilem. Quare si nullum sit horologium, & aliquis ex indiciis vel mensuris, vel suarum operationum mora probabiliter iudicauerit, se non comedisse, nec bibisse post medianam noctem, quamvis ex aliis indiciis videat, oppositum esse probabile, Eucharistiam sufficiere potest. Vbi autem plura sunt horologia mediocriter composita cum solis cursu, vnumquaque (dum eius error non constet) facit probabilem opinionem circa designationem temporis; non enim habemus signa certiora, quibus probabiliter regulemus. Nec plura horologia tollunt pauciorum probabilitatem; quia possunt pauciora, vel vnicum ex parte regulant, vel ex aliis circumstantiis plurium auctoritatem æquare. Ita Fagund. præc. 3. l. 1. cap. 10. n. 3. Villalob. tom. 1. truct. 1. diffic. 2. 1. n. 7. Ioan. Sanc. d. 21. n. 7. Trul. l. 3. decal. c. 2. dñb. 4. p. 8. Thom. Sanc. l. 2. de Matr. d. 41. n. 40.

Hanc teneo sententiam, dummodo circa vnam communionem vnicum horologium sequatur, nec in eodem numero casu opinionem variemus. Moneo, quies est vnicum horologium (vel iam vnum elegi secundum) non posse Eucharistiam accipere, si quando copit sonata hora duodecima, qua designat medianam noctem aliquid comedam, aut bibam. Quia cum primus pulsus hora sonat, iam hora præterita fuit expleta: reliqui vero pulsus adduntur, quoniam hora duodecima, nequit vno pulsus significari, sicut indicatur hora prima. Quare si quis velit die sequenti communicare, ac in ore habeat buccellam, vel aquam dum audit primum horæ pulsus duodecimæ, debet mox ex ore proiecere, qui dñquid habet cibi vel potus: nam si quid deglutiat

348
In dubio negatiuo communicare potest.

Alii dixi dubium esse posse vel negatiuum vel posituum. Communicare potest, qui dubio negatiuo distrahitur. Quia in dubio melior est possidentis conditio; sed quilibet fidelis possiderius communicandi, dum de aliquo impedimento non constat. Ergo dum est dubia violatio ieiuniij communicare poterit: non enim impedit nisi comelio eiusdem diei certa. Si dubium sit, an aliquid trahatur, communicare etiam poterit. Quia tunc possessio stat pro libertate, atque prohibenti communionem incumbit onus probandi ieiuniij violationem, quæ in dubio negatiuo non probatur. Sic Laym. Lucius, Ioannes Sanctus quos Franc. de Lugo meus sapientissimus Magister retulit tr. de conf. cap. 2. q. 30. n. 175. Martinus tom. 4. d. 35. n. 65. Diana part. 3. truct. 4. resol. 29. Card. de Lugo d. 15. 43. & 44.

349
Non potest communicare.

In utrolibet casu communicare minimè potest. Quia ieiuniū naturale requiritur ut dispositio communioni necessaria, sicut requiritur peccati mortalis confessio. At ad recipientum Sacramentum certum non sufficit dispositio dubia. Sicut ergo sine sit dubium negatiuum de confessione peccati mortalis, siue de commissione illius, non possum communicare, nisi certam galericam confessio: quia Sacramentum possiderius suum non admittit ad communionem certam sine certa dispositio: si non potest communicare, qui de suo ieiuniū negatiuo dubitat. Semper igitur petenti communionem incumbit onus probandi vel suam conscientiam per examen, aut confessio nem certam, vel suum ieiuniū per notitiam certam illius. Ita Thom. Sanchez Villalob. Bonac. Salas, Palau apud Franc. de Lugo citat Fagund. præc. 3. l. 3. c. 5. n. 18. quos ipse Lugo sequitur.

350
Consentio.

Consentiens addiderim, si scis, te copiædissimæ dubitas, num facit post medianam noctem, mi-

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 69

glutia, et post viciuum pulsuum nihil trahit, iam ieiunium violavit. Imo quoties ante pulsus maiores horum sonant quatuor pulsus leviores ad designandum iam esse finitos quatuor horae quadrantes: a primo talium pulsuum sequens incipit horavnde quando sonat hora media noctis si quis deglutiatur aliquid post primum pulsuum quadrancium, iam ieiunus non erit, quia aliquid post medium noctem trahit.

PROBL. LXXVIII.

Pontifex nocte Natalis Domini dispensat, & non dispensat in ieiunio cum Cardinali, celebrante primam Missam post matutinum in sacello Pontificio.

354 Dispensat proculdubio. Quia reuera tota missa finit afolet ante medium noctem, ut Cardinales opportune die sequenti possint ad tertiam Missam, quam celebret solemnitate Pontificis conuenienter. Sic Pasqualig. & Martinus, quos refert & sequitur Franc. de Lugo de sacram. l. 4. cap. 7. q. 6. n. 6.1. Fator, rato Pontificis dispensat, sed Iulius III. cum Carolo V. dispensauit ob stomachi debilitatem, ut refert Farnian. de Estrada l. 1. de bello Belg. Et Paulus V. cum quâdam Matronâ Lemouicensi, ut scribit Martinus, tom. 3. a. 35. n. 6.4. Quenam ergo repugnatio subest, ut cum Cardinali illo non dispenseat? Imo Pasqualig. assertit, quotannis expedita Breue dispensationis particularis.

355 Non dispensat, cum Cardinali illo Pontifex, sed pro illo loco, & pro nocte illa non nihil sequentis diei anticipari. Quia ieiunium solum est esse debet intrâ diem illum, quando vero dies incipiat pender ab hominum placito, quorum varijs varium initium assignant: Ecclesia computat a media nocte, & eadem potest aliquando diem ab alia hora iustis de causis computare; quales vñque suppetunt, ut Pontifex per duas horas illius diei pro loco illo initium anticipet. Quod autem de facto dies Natalis anticipetur, patet: Quia si missa illa dici censeatur intra Vigiliam, non satisfacceret præcepto audiendi Missam in die natalis, qui Missam illam audirent: Quod contra Pontificis mentem esse videtur, qui Missam illam pro festiuitate Natalis facit celebrari. Ita Auct. de Euchar. q. 8. sect. 8. Diana p. 7. tr. art. 12. ref. 12. Card. de Lugo d. 15. n. 5.6.

356 Haud dubito, quin Pontifex possit in hoc casu, vel anticipare dies principium, vel dispensare cum Cardinali illo, sive ut non ieiunius celebrari. Sive ut ieiunius celebret bis in vigilia & bis in die Natalis iuxta varias sententias, quas breuitatis confusus prætermis. Questionem vero de facto valde dubiam inuenio; quia nec Pontifex facit suam exprimit voluntatem, nec omnes formam Pontifices eandem habuere, nec omnes Cardinales in tali celebrante eandem seruant præceptum, aut eandem sequuntur opinionem. Vnde illationes inde deductas dubiae prorsus rediuntur. Potest quod Pasqualigus de Breui quotannis expediti solito refert, falsum putari. Nam officiales Curie rogari negant brevis aliquius pro Missâ noctis Natalis expeditionem. Cum autem video Ecclesiasticum institutum in-

choandi diem à mediâ nocte, sic esse vñque sum, & vñuerat altera receperunt, ut nunquam, & nusquam immutari, vel dispensari nouerint, cum tamen ieiunium ante communionem sepè non obliget, & aliquando dispensetur: facilius mihi persuadeo dispensationem, quam talem anticipacionem diei afferere.

PROBL. LXXIX.

Ad scandalum vitandum, potest quis & non potest non ieiunus communicare.

357 **V** Idem est. 1. hanc legem, seu regulam denegantem non ieiuniis communionem, aliquas exceptiones pati. Quæsterim in primis num ob scandalum vitandum quis possit non ieiunus Eucharistam recipere? non potest. Quia regulariter scandalum non obocitur ex hoc quod homo ieiunus non sit cum facilis occurrat excusatio: Dum me diluerem aquæ stillam tracie, stomachi, aut capitis debilitate preflus cibum, aut potum sumpsi. Sic Nauar. cap. 21. num. 5.3. & communiter Doctores huius exceptionis gerunt mentionem.

Ob scandalum vitandum (quod quidem non raro accidere afolet) & aliter virari non possit, potest, quæst. q. 358, cessat obligatio præmittendi ante communionem ieiunium. Quia huc animalium salus, & charitatis obligatio præfertur. Ita Card. de Lugo d. 15. n. 70. Suan. d. 68. sect. 1.

Idem affero, quia hæc exceptio vitandum verum scandalum græne actuum, locum habet in idem affero. omnibus præceptis, vbi contrarium non est intrinsecum malum. Idem dixerim, si sequatur infamia, ad quam vitandum Sacerdos celebrare, & laicus communicare posset. Quia communiter leges posse non obligant cum fama vel honore discrimine.

PROBL. LXXX.

Ad implendum communionis annuum præceptum; potest, & non potest non ieiunus communicare.

360 **C**um quis a gritudine premitur debilitatis maxima, & licet lecto non adducatur ne- potest quidem, quia omittit, nec differe refectio- nem sine graui damno. Potest ne hic ieiunio soluto, ad implendum Ecclesiæ præceptum com- municare? Potest quidem. Quia hoc in casu communionis præceptum tam eis homini debet reverentia, & mysterio ieiunij præualere. Sic Tolet. l. 2. c. 28. n. 3.

361 Minime potest. Quia Ecclesia suo præcepto non censetur obligare illum, qui non ieiunus ne- potest, quia Eucharistam accipere. Ita Præposit. 3. p. 9. 8. art. 8. dub. 2. n. 42. Diana p. 4. refol. 104.

362 Existimo huiusmodi infirmum expectare de- bere, donec possit ieiunio præmisso commun- potest, idem affirmo. care.

PRO

PROBL. LXXXI.

Quis Eucharistiam æger per modum viatici non iejunus accepit: vult rursum ex deuotione communicare: Certè debet, & non debet iejunum præmittere.

363. *Minime potest.* **M**inime potest. Quia ideò moribundus potest communicare haud præmissio iejunio, quod præceptum recipiendi viaticū præuleret præcepto præmittendi iejunum communioni, quando non potest ut: úmque simul assertari. Sed quādo semel infirmus in eo periculo mortis viaticum siue iejunus siue non iejunus recipit, iam præceptum communionis pro tunc non vrget, cum iam sit implenum. Ergo nihil excusat à præcepto præmittendi iejunum communioni, quod omnem plane communionem ex deuotione factam comprehendet. Nec vultus casus excipi per epiceiam potest, nisi sit evidens in illo rationem legis cefare contraria: quod in nostro casu non constat. Sic Valq. d. 21. n. 46. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. tractat. de Eucharistia, question. 5. dub. 4. conc. 3.

364. *Potest planè.* **P**otest planè. Quia ratio talis exceptionis non est sola necessitas adimplendi præceptum diuinum Communionis, sed etiam necessitas morientis, qui tunc oppugnatur vehementer, & eget auxiliis, roboqué tanti Sacramenti, quod potissimum ad conseruandam usque ad finem gratiam ordinatur. Ita Suar. d. 65. s. 5. Henrig. cum multis 1.8. cap. 4. n. 1. Nuñus 9. 80. art. 8. Coninch. ibi. n. 5. Reginald. & Sa, quos sequitur Bonac. d. 4. s. 6. pun. 1. n. 23. Diana p. 2. tr. 14. resolution. 7. & 77. & part. 5. tractat. 3. resolution. 5. 7.

365. *Mētem sacerdor si iejunus sit, quoties decurrit.* **S**cio profectò, posse infirmum communicare *etiam si iejunus sit, quoties decurrit.* Certum mihi Eucharistiam deferendam agrotis iejunis, quoties petierint. Non me fugit, posse infirmum periculo obnoxium tories viaticum non iejunum accipere, quoties morbus statim mutauerit, ita ut æger, qui fuerat in periculo, conualeat aliquantum, & inde redeat iteratum periculum; quia tunc sunt quasi diversi morbi, nouūque necesse viatis articulus. Existimò præterea non solùm posse infirmum, sed teneri accipere viaticum si decem vel octo dies transferint, & periculum sit omnino diuersum: secū si pauciores dies intercedant. Et quidem si morbus idem & periculum idem durer pluribus diebus, non teneri moribundum, qui semel iam viaticum accipit iterum communicare, suppono. Posse autem compunctione non iejunum, si non ligatus præcepto, vel ita deuotione cum auctoribus secunda sententia probabilis asserto. Quod vero tempus intercedere debet, ut æger possit in eodem itatu morbi cum sit, non iejunum communicare viaticab auctoribus definitur. Alij decem vel octo alignant dies. Alij sex. Tercio quoque die dari posse alijs assertunt. Amplectio Filluci, ac Syl. iij sententiam septem dierum interstitium requiriunt. Nec difficit Laymani assertio, nempe ob iustum causam, nimur si quis assuetus frequenter communicare, vel celebrare ob deuotionem, difficile absineat, concedi posse ei se-

quente die non iejuno Eucharistiam, dummodo mortis periculam inestate adhuc videatur.

PROBL. LXXXII.

Sacerdos non iejunus, potest, & non potest ad communicandum moribundum, aliqui sine viatico decessurum, celebrare.

366. *H*Aud quaquam potest. Quia cum hoc Sacramentum sit summæ dignitatis, eius reverentia postulat, ut nec moribundo præbeat, quando conuenienti ritu per Ecclesiam præceptio confici non potest. Et quia Ecclesia consuetudo sic hoc præceptum de iejunio præmittendo communioni, interpretatur, ut soli moribundo licet non iejunum communicare: nec est præceptum, ut Sacerdos non iejunus celebret pro exhibendo viatico, sicut nec licet, in hoc casu sine facris vestibus consecrare. Sic Suar. d. 68. s. 5. Vasq. d. 21. n. 61. Henrig. 1.8. c. 46. n. 1. Martin. tom. 4. d. 35. n. 64. Bonac. cum aliis d. 4. q. 6. punct. 2. n. 24. Card. de Lugo d. 15. n. 68. & communiter recentiores.

Potest planè. *Quia* moriturus diuino præcepto communicare tenet. Ergo præceptum *Potest planè.* diuinum debet humano præscribentie iejunium, præualeare. Et quia præcepta positiva præscriptum humana non obligant cum notabilis proximi detrimento. Et quia iura dispensant in hoc iejunio, quando non potest infirmus iejunus communicare, ne sine viatico decedat. Pariter ergo dispensare censemur cum Sacerdote, quando nisi celebret non iejunus sine viatico æger decedet, Ita Maior in 4. d. 9. q. 3. ad Zambr. c. 4. dub. 6. n. 3. Heredia de Euch. d. 2. punct. 8. dub. 2. num. 8. Granad. 3. p. contr. 6. tr. 10. d. 8. n. 12. Et Filluci. tr. 4. n. 24. 2. Card. de Lugo d. 15. n. 67. Diana p. 8. tr. 1. resol. 7. illam absolutè, csc probabilem, asseruere.

Ego etiam existimo hanc sententiam satis esse probabilem, & quando moribundus non potest aliud Sacramentum accipere, consulo ejus proxim ob summam morientis necessitatem, qui si sit in peccato, & atritus, alio medio salutati nequit. Absolue vero primam sententiam probabilem reputo, quia est communi præcepta: at hac in re plurimum valet confutatio.

PROBL. LXXXIII.

Quando Sacerdos post consecrationem deficit, debet, & non debet alius iejunus aut non iejunus Sacramentum perficere.

369. *P*otest quidem, sed non debet. **Q**uia nec tex- *Potest quidem, sed non debet.* *8. art. 6. ad 1. & 2. nec Missale præceptum in-* *dicavit: & multi Doctores dicunt posse sed non addunt debere.* Sic Henrig. 1.8. c. 50. n. 3. lit. O, quod esse probabile. Azot. tom. 1. lib. 10. c. 3. q. 1. affirmat.

Potest & debet. *Quia* licet textus id non potest, & de-

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 71

principia, certè sacrificij perfectio id exigit, vt immittit D.Thom.dicens. Debet in eo calu Missa celebrites per alium suppleri. At non adest Sacerdos ieiunus: debet ergo hic sacrificium perficere. Cum enimid ex vna parte liceat, vt ex cōmuni sententiâ suppono: & ex alia parte sacrificij complementum vrgeat: non excusatur Sacerdos ab obligatione perficiendi sacrificium incæpsum (nisi forlām obster grānis aliqua difficultas. Ita Nauar. c.25. n.86. Suar. d. 68. sett.6. Valq.apud Dianam p.2. tr.14. refol.66. Bonac. d.4.9.6. p.2. n.2. & 19. Coninch. q.80. art.62. & 63. dicitur, debere Sacerdotem etiam non ieiunus Sacramentum perficere.

371 Hanc sententiam probabiliorē puto, quippe maior est obligatio, sine necessitate, complendi de Sacramentis quam seruandi ieiunium ante communionem. Ita iam præscribit Rubrica Missalis de deficit. §.10. n.3. dicens: *In eo casu Missa per alium Sacerdotem expleatur, & in casu necessitatis etiam per non ieiunium.* Igitur si Sacerdos ieiunus adit, tenetur perficere Sacramentum: si autem non adit Sacerdos nisi non ieiunus, debet hic Sacramentum perficere.

PROBL. LXXXIV.

Reliquias sacrificij potest, & non potest Sacerdos non ieiunus absumere.

372 Non potest. Quia cum in singulis particulis ^{in missa} veium ac integrum Sacramentum continetur, non debent à non ieiuno recipi. Sic D. Antonii. part.3. tit.13. cap.6. §.9. Rosel. v. Euchar. 3. §.13. Faust Matifcon. Concil. 2. cap.6. iubens, haſce reliquias dare Laicis ieiunis.

373 Potest proculdubio. Quia totius hostiæ ^{in missa} licet sumptio cum ablutione subsequentे censetur una moralis actio pertinens ad ipsam communionem decenter perficiendam. Unde iuxta moralem ^{in missa} actionem, praxim, ac intentionem Ecclesiæ censetur totam communionem ieiunus peragere, qui ieiunus illam inchoavit, & deinceps nihil sumpsit, quod ex Ecclesiæ ritu sumere non debet. Ita Suar. d. 68. sett.6. Valq. d.211. n.51. Fugund. præc. 1. lib.15. cap.8. & præc. 3. lib.3. c.5. n.28. Card. de Lugo d.15. sett.4. Coninch. q.80. n.65. Azor. Reginald. & alii, quos sequitur Bonac. d. 4. q.6. p.2. n.13.

374 Cum conuinum illud non possit conuenienter sine ablutione peragi, nec ablutione moraliter potest non procedere sumptionem aliquius particulis, que vel remanet in Calice, vel hæret dentibus, vel in Patenâ, aut Corporali post modum apparat: Sacerdos huiusmodi particulas absumens post primam, aut etiam secundam ablutionem, censetur ieiunus sumere secundum intentionem Ecclesiæ, qua præcipit, talem sumptionem eo modo fieri, quo fieri moraliter potest. Enim verò reliquia ^{in missa} consecratæ esse possunt vel tunc in eâ Missâ sacra, vel in aliis precedentibus. Postquam de his loquitur prima sententia; nam ad sumendas particulas in aliis Missis consecratis, requiritur ieiunium, nisi particulum irreverentia ^{in missa} sumineat, quando reliquia

decenter non valent asseruari. Tunc certè vel Sacerdos, vel Laicus non ieiunus potest illas absumere. At quando Sacerdos renouat Eucharistiam asseruari solitam, aut purificat pyxidem, aut quando ministrat Eucharistiam ex praconferentia, potest reliquias in aliis Missis consecratis cum ablutione sumere, quamvis aliquid ablutionis sumatur ante Sacramentum. Quod si ministrat Sacramentum extra Missam, potest communicanti dare cum absolutione reliquias, vt Missale, ac Rituale præscribunt. De reliquias demum consecratis in eadem Missâ secunda sententia loquitur, & quidem quoties Ecclesia præcibit, aut permittit, aliquid cum Eucharistiâ sumi, velante illam: non violatur tali sumptione ieiunium ab Ecclesiâ præscriptum, licet naturale rigorosum violetur. Vnde probari non debet sententia secunda ex eo quod sufficiat, vt Sacerdos ieiunus illam incipiat actionem, et si ieiunus non sitare singulas eius partes. Nam inde queretur, posse Sacerdotem post sumptam Hostiam, antequam iumat Sanguinem, aliquid comedere sine ieiunij violatione. Itaque non sufficit per se loquendo, præmitti ieiunium ante actionem inchoaram: sed continuari debet singulas illius actionis partes. Amplectòr verò hanc sententiam, & eius fundamentū reputo firmum, quatenus post violatum ieiunium naturale, rigorosum, adhuc censetur Sacerdos ieiunus ad sumendas reliquias eius Missæ, qui nihil prius sumpergit, nisi iuxta præscriptum ritum Ecclesiæ.

PROBL. LXXXV.

Si grandiuscula sint particule absumi possunt, & non possunt post ablutionem.

375 Rogas, cuius quantitatis futurae sint reliquias, ut sumi valeant post ablutionem. Certe si grandiuscula sint, non possunt post ablutionem absumi, sed debent asseruari. Quia si absumuntur, secunda videbitur non ieiuno exhiberi communio. Sic Sotus in 4. distinc. 12. quest. 1. art. 8.

Non est quantitas aut numerus attendendus sed folum an sint reliquiae præsentis sacrificij, ^{Non possunt post ablutionem absumi.} præteriti. Quia vel minutissima reliquia totum ^{Postmissa} continet salvatorem. Ita communiter Doctores vti alterit Franc. de Lugo de Sacram. l.4. c.7. q.9. num.96.

376 Profecto minuta reliquia quamvis sint sacrificij præteriti, vix possunt commodè reseruari, ^{Quid sicut} quare sèpibus sumi poterunt, vt Coninch. q. 80. art. 68. docet. Maiores reliquiae sacrificij præfertis sumi poterunt, eti confutius reseruarentur, quando commodè poterunt asseruari, vti Laymanus lib.5. tractatu 4. capite 6. numero 22. annotavit.

PRO

ESCOBAR
Theat. Mor.
Tom. III. IV.
EIV.

PROBL. LXXXVI.

Hæ reliquæ sumenda sunt, & sumenda necessariò non sunt in continentia.

378 **R**ursum requisieris, intra quod tempus possunt continentia reliquæ sumi? In continentia sumenda sunt, nimirum antequam Calix in altari concessiō sunt, reponatur. Quia si sumptio differatur, ad id coniuvium hæ reliquæ pertinere non videbuntur. Sic Henr. cum multis lib. 8. cap. 50. numero 2.

379 Licet non sit in continentia possunt absundi. Non sunt in Quia quavis ibi moratus sit Sacerdos dispensatione Sacramentum, nondum censetur suum ministerium complexisse, & adhuc una moralis menda.

380 Secundam sententiam ut probabiliorem amittit. Hoc indicō probabilius. Sacerdos ab altari non reddit actionem illam ad idem sacrificium pertinere non dubito.

PROBL. LXXXVII.

In Sacristiā dum Sacerdos vestes retinet sacras, potest, & non potest, reliquias cuiusvis magnitudinis inuenias in Calice, vel in Patenā absumere.

381 **P**otest quidem. Quia adhuc talis sumptio pertinet ad perfectam eiusdem sacrificij consummationem, quod nondum est perfectè consummatum ob illas reliquias inaduententer relietas. Sic Granad. 3. p. controu. 6. tract. 10. dist. 8. num. 11. Fabris in manu. cap. 11. num. 142. Magal. in promptuar. tom. 2. v. Eucharistiam suscipere. num. 24.

382 Minime potest. Quia iam Sacerdos suum ministerium complevit, & idem non censetur eadem mortaliter actio, sed secunda communio contra præceptum bis eadem die non communicandi. Ita Coninch. q. 80. num. 64. Cardin. de Lugo d. 15. num. 82. Villalob. Fagund. Joan. de la Cruz, quos refert, & sequitur Diana part. 5. tractat. 14. resolut. 43. & part. 6. tractat. 6. resolut. 17.

383 **H**oc probabilius, sed in præcepto difficile, nisi promptus sit alius Sacerdos, qui in eodem Calice celebret, sumatque reliquias in eo, vel in Patenā, vel in Corporali repertas. Si vero reliquias commode negantur seruari (vñ sèpè accidet) iam in Sacristiā, & exutis vestibus sacris, potest Sacerdos illas absumere ob maiorem irreverentiam vitandam. Quod si Sacerdos particulias reperiat, quos dubiter esse consecratas, sumere potest illas post communione, vel etiam post ablutionem: nam eadem actio reputatur. Quod Bonac. d. 4. quest. 6. punct. 2. num. 16. adiicit.

PROBL. LXXXVIII.

Præfata reliquia inuenient post ablutionem in patenā, Calice, aut Corporali, possunt, & non possunt laicis, qui iam tunc communicarunt, cum ablutione ministriari.

384 **P**ossunt quidem. Quia illa sumptio propter partiam moralis censetur eadem actio moralis cum sumptio hostiolarum quam ieiunus accedit. Sic Sotus in 4. dist. 12. quest. 1. art. 8. Henr. lib. 8. cap. 50. num. 2. Si laici sint ieiuni. Philibert. Marchin. assertit posse cum ablutione ministriari, de Sacrah. Ordin. tract. 3. par. 3. cap. 3. n. 16.

Minime possunt. Quia talis sumptio censetur secunda communio, quæ licita non est: Ita Diana cum aliis p. 6. r. 6. resol. 23.

Ego vero cum Coninch. quest. 80. num. 7. & 385 Filliu. tract. 4. num. 241. distinguo. Si laici post communionem sumptio ablutionem, vel finitio. non possunt eis reliquia exhiberi; quia harum sumptio non pertinet ad ipsorum ministerium, quod in ipsa communione completeretur, & ideo non possunt rursus communicare. Si tamen simul dentur cum priori formulae ablutione, censetur una moralis communio, ideoque licet. Et Rituale Romanum prescribit, vt post datum Eucharistiam infirmi detur ablution postquam in aqua illa Sacerdos digitos diluit. Imò assolit simul vas, in quo delatum fuit Sacramentum dilui. Quia nondum censetur communio finita, donec ablution fumatur, quasi moraliter hac ad eandem communionis actionem ex Ecclesiæ ritu pertineat.

CAPUT XVI.

Circa Eucharistia necessitatem.

PROBL. LXXXIX.

Eucharistia est, & non est medium necessarium ad primam iustificationem.

387 **E**COLO ex fct. 1. dupl. distingui necessitatem, alteram præcepti, alteram Nonnulla medij. Necesitatis præcepti dicitur, supponit, quæ libet, ad vitandum nouum peccatum. Sic omnia, quæ sub gravi culpa præcipiuntur, sunt necessariae necessitate præcepti. Necesitatis medij, vel remedij, vel salutis, vel finis est, quæ possit adducit ad æternam salutem: quia politiū apponit medium necessarium ultimo fini consequendo: sic contitutio gratia iustificans, & exercitans, ac perseverantia finalis, sunt necessariae necessitate medij; quia politiū conferunt ad regenerationem spiritualem, & ad æternam beatitudinem confectionem. Igitur ad questioem.

388 Eucharistia est medium ad primam iustificationem necessarium saltem in voto. Quia per Baptismum ordinatur homo ad Eucharistiam, & riu. media. id est eo ipso quod pueruli sacrâ vñdâ alluntur, per

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 73

per Ecclesiam ad Eucharistiam ordinantur: vni-
de sicut ex Ecclesiâ fide credunt, sic ex Ecclesiâ
intentione Eucharistiam desiderant & per con-
sequens accipiunt, rem ipsius. An non Chri-
stus Dominus *Ioan.6.* dixit: *Nisi manducaueris
carinem filii hominis & bibueris eius sanguini-
i nem, non habebitis vitam in vobis.* Inde colligunt
Pates neminem eam parvulum posse saluari
nisi saltem votu fuerit particeps corporis ac
sanguinis Christi. *Lege Augu. epist. 106.*
*Ci. 1.4 in Ioan. cap. 1.4. Innocent. epist. 68. Cy-
prian. 1.3 ad Quirin. cap. 25.* Et quia illa verba
licet generalia sint, & intelligenda iuxta com-
munem Patrum interpretationem de commu-
nione reali, qua secundum fidem est in prae-
cepto: ramen etiam capienda sunt de commu-
nione spirituali per fidem & votum Eucha-
ristia, sicut Augu. Cyprian. & Innocent. cap-
punt. Sic *Suar. distin. 40. sect. 2.* Bonac. *dist. 4.*
q. 1. p. 1. p. 1. num. 2. ex D. Thom. qu. 79. art. 1.
*ad 1. profane: Nec aliquis habet gratiam an-
te susceptionem huius Sacramentis, vel nisi aliquo
voto ipsius vel per se ipsum, sicut adulti: vel voto
Ecclesie, sicut parvuli.*

389 Eucharistia nec parvulis nec adultis est
necessarium medium in re, vel in voto, ad
primam iustificationem. Non quidem par-
vulis, nam in re, nec in voto proprio re-
quiritur ad eorum iustificationem; ergo non
est illis necessaria. Prima antecedentis pars
definitur in Tridentino *sess. 21. cap. 1.* asse-
renti, parvulos nullatenus obligati ad Sac-
ramentalem Eucharistia communionem. Se-
cunda pars ostenditur; nam parvuli omnino
sunt voti proprii incapaces, quod est obiecti
praeconit desiderium; cum autem non praecog-
noscant Eucharistiam, non possunt illam des-
iderare: haud ergo possunt Eucharistia pro-
prium votum habere. Non adultis, quia Eucha-
ristia non est instituta per se ad primam iusti-
ficationem, seu remissionem peccati mortalis,
vt docent Florent. & Trident. *sess. 1.3. cap. 2.* &
can. 5. Ergo non potest esse medium ad illam
necessariam. Nam esse medium necessarium
in Sacramentis: supponit esse medium per se
institutum ad talen effectum. Iam probo votum
Eucharistie implicitum, aut explicitum
hanc esse medium necessarium ad primam iu-
stificationem. Votum explicitum nemo requiri-
rit ad primam adulorum iustificationem, cum
sepe iustificant per Baptismum, aut contrito-
nem, aut confessionem sine cognitione, aut me-
moria, Eucharistia. Quod autem nec implicitum
requiratur ex Trident. & Florent. ostendo
tributibus remissionem peccatorum, & pri-
mam iustificationem Baptismo, & Pœnitentia.
Sentimus ergo, nullum aliud Sacramentum in
re, vel in voto proprio ad hunc effectum requiri.
Ita D. Thom. 3. p. 9. 80. a. 9. & 9. 73. a. 3. Henr. 4.
1. 8. c. 3. n. 4. Coninch. 9. 73. n. 3. 6. Filliuc. tr. 4. n. 37.
Suar. cum alii d. 40. sect. 1.

390 Idem arbitror credens antiquos loqui de vo-
to in primâ iustificatione continetur, & à Patribus
vocatur spiritualis mandato secundum my-
sticum sensum verborum *Ioan. 6.* qui pariter ad
infantes extenditur: non tamen conuincit pro-
prium Eucharistie votum esse necessarium. Sa-
pere quoque Patres & Concilia, dum de Eu-
charistia Sacramento agunt; transiunt ad

Christum in illo contentum, & è contra. Et
quoniam unio cum Christo simpliciter est
ad iustificationem necessaria, dicere allo-
tent, hoc Sacramentum esse necessarium,
scilicet ratione rei contenta, vel effectus ip-
sius.

PROBL. XC.

*Eucharistia est, & non est medium
necessarium ad perseveran-
dum in gratia.*

391 Non est. Quia conseruatio continua gra-
tiae usque ad mortem non est saluti finali *Non est neces-
saria;* sufficit enim si quis in gratia maria-
sarium me-
tatur, quamvis ante a sapere per culpam decidat,
& per pœnitentiam asturget. Deinde talis per-
severantia continua infallibiliter ab Eucharistiâ
non datur: siquidem multi post communionem
cristifimè relabuntur. At retinere gratiam per
breve tempus potest homo sine speciali auxilio,
quare si tunc sit finis vita, dabitur perseverantia
finalis quin Eucharistiâ votum in illam influat.
Quamvis verò ad retinendam diu gratiam Dei
specialia auxilia requirantur, tamen hæc non
conferuntur per solum Eucharistiâ votum: sed
etiam per alia opera bona, per orationem per
aliorum Sacramentorum receptionem, per vir-
tutum exercitamenta. Sic Ledesma, Hosius,
Caietanus, Durand. Palud. quos sequitur *Suar.*
distin. 40. sect. 2. Bonavent. Gab. Alen. quos
sequitur *Vafquez d. 169. c. 3.* Valent. Reginald.
Angl. quos sequitur Bonac. *d. 4. q. 1. p. 1. 3.* Fil-
liuc. *tr. 4. n. 42.* Card. de Lugo *d. 3. sect. 2.* Diana
p. 5. tr. 1. 3. resol. 28.

392 Est medium necessarium ad perseverandum
in gratia. Quia illud Sacramentum dicitur ne-
cessarium, cuius effectus est
simpliciter necessarius ad salutem æternam. Sed
effectus Eucharistia est simpliciter necessarius
ad salutem æternam. Ergo Eucharistia est Sa-
cramentum necessarium necessitate medijs. Mi-
notem probo, nam effectus Eucharistia est con-
seruatio gratia, ut cum D. Thom. omnes The-
ologii fatentur. Sed conseruatio gratia non mi-
nus est necessaria simpliciter ad salutem, quam
prima iustificatio. Sicut ergo Baptismus, & Pœ-
nitentia confentur simpliciter necessaria, quia
causant primam gratiam; sic etiam Eucharistia,
quia causat gratia conseruationem. Ita Hen-
riq. *1. 8. c. 3. n. 2.* referens multos lit. *P.* Bellarm.
tom. 3. lib. 1. de Euchar. cap. 7. Fagund. *præc. 3. l. 1.*
cap. 3. n. 4. & 6. Zambr. *o. 3. dub. 1.* citans Catha-
rin. Ganei. & alios.

393 Quamvis prima sententia ex valde probabili
principiè propter vitorum auctoritatem, secun-
da mihi amplius aridet: quia magis cedit Eu-
charistia in honorem. Illam autem sic expli-
co. Donum perseverantie, iuxta saniores
Theologian, includit collectionem auxiliorum
ad vincenda tentamina, ac secunda præcepta,
donec bellandi tempus, & labendi periculum
mortis corporis præcidat. Hæc auxilia si sint ef-
ficacia, dant infallibiliter actum finaliter perse-
verandi, nec esse possunt infallibilis Sacramenti
effectus; sed solius prædestinationis: Quippe
non omnes, qui recipiunt Eucharistam etiam

74 Theologiæ Moralis Lib. XX.

in fine vitæ sunt prædestinati. Dico igitur, hæc auxilia sufficiencia necessaria prorius adultis, vt possint conservare vitam spiritualis esse infallibilem communionis effectum, vel voti communicandi saltem impliciti. Quia Christus, sic instituit Eucharistie Sacramentum, conservatio gratiæ destinatum, vt adulis noluerit sua merita communicare quod ad sufficiendum perseverandi, nisi recipient Eucharistiam in re, vel in voto saltem implicito: quale censetur esse vel contritio peccatoris; vel voluntas recipiendi Baptismum, aut Penitentiam, dum non virget communionis præceptum, vel non superpetit communicandi facultas. Sento cum D. Thoma 3. parte quæst. 80. art. 11. ad 2. *Hoc Sacramentum, (ait) dicitur esse necessarium, sicut Baptismus, quantum ad pueros, quibus potest esse salutis sine hoc Sacramento, non autem sine Baptismo. Quantum vero ad adulos virumque est necessarium.*

396
Profecto iam secunda hæc sententia ita in-
valuit, vt Valentia tom. 4. distinct. 6. quæst. 8. *Hoc iam cer-
punct. 4. dixerit: nullum hoc tempore Carbo-
licum docete contrarium. Nullus eorum,
(quos legerim dum cap. 6. Ioannis commen-
tarii illustrauit) qui de cibo Sacramentali ca-
piunt illa verba, haec tenus præceptum huius
Sacramenti diuinum esse negauit.*

PROBL. XCII.

*Hoc præceptum diuinum communicandi,
obligat, & non obligat, non baptizatos,
sive fideles sint, vt Catechumeni, sive
sunt infideles.*

397
Non obligat. Quia sicut Baptismus est om-
nium ianua Sacramentorum, sic etiam est
fundamentum obligationis eadem recipiendi:
quare nullus ante Baptismum ad recipiendum
aliquod Sacramentum obligatur præter Baptis-
mum ipsum: sicut nec tenetur ad ieiunia,
vel obseruationem festorum immediatæ quan-
vis debet per Baptismum ad Ecclesiam venire,
ac eius præceptis subiacere. Sic Sotus in 4. d. 18.
q. 1. a. 3. Sanch. l. 1. decal. c. 12. n. 15. Pitigia. Nuñ.
quos sequitur Bonac. d. 4. q. 1. punct. 2. n. 4.

Obligat omnino. Quia præcepta diuinæ
generaliter prolatæ omnes capaces obligant, *Obligat pli-*
cum omnes diuinæ potestati subdantur. Sed hoc ne,
diuinum præceptum generaliter fuit prælatum
ad adulos, & non baptizati capaces sunt illius
saltem remore, siquidem si velint baptizari,
possunt illud impiere. Ergo obligat etiam illos.
Ita Valsquez d. 214. c. 4. Coninch. q. 80. n. 93.
Suan. dist. 69. sect. 2. Reginald. lib. 29. num. 78.
Card. de Lugo distinct. 6. num. 17. qui subinde
censent, adulum non baptizatum, baptizari
debet, vt communicare possit: alioquin pec-
care dupliciter, contra præceptum scilicet Bap-
tismi, & contra communionis præceptum.

399
Censuerim ego, Christum potuisse obliga-
re non baptizatos immediate ad Eucharistiam
recipiendam, cum sit Dominus omnium: & de
facto pro mortis articulo cunctos adulos obli-
gasse ad communicandum ita vt teneantur
baptizari tunc temporis eo quoque titulo, vide-
lebet vt sint Eucharistia recipienda capaces: &
in hoc sensu veram esse secundam sententiam.
At extra mortis articulum non improbarim senten-
tiam primam, quia vix designari potest tem-
pus determinatum, pro quo tale præceptum
obliget immediate non baptizatos. Quapropter
extra talen articulum nuncquam determinatè
delinquent contra præceptum diuinum commu-
nionis.

PROBL. XCIII.

*Præceptum diuinum communicandi, obli-
gat, & non obligat sapis in vita.*

400
Per accidens obligamur ad communionem,
quories indicamus illam necessariam esse
simpliciter ad resistendum alicui tentationi, vel
ad vitandum lethale peccatum: sicut etiam
genemur in vita.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 75

tenemur ad alia similia media. Quæstio autem procedit de obligatione per se. Obligat igitur hoc diuinum præceptum non sibi, sed semel in virâ. Quia præceptum affirmatiuum per vim actum sufficiens impletur. Vnde si quis iam semel in virâ communicauit, non obligatur diuinio præcepto in mortis articulo. Si Palud. Victor. Caict. apud Suan. d. 69.

Divinum precepsum obligat ad commun-
nicandum non solum semel, sed sapius in
via. Quia hoc Sacramentum institutum est
per modum cibi concurrentis ad spiritualem
nutritionem: sed necessitas cibi materialis po-
stulat repetitis commissione ad reparandum
id, quod actione continuati caloris dependi-
tur: Ergo proportionaliter Eucharistie ne-
cessitas cum sic cibus spiritualis postulat ite-
rata sumptus, ad reparandum, id quod
continua fomoris impugnatione debilitatur.
Ita D. Thomas 3. parte questione 80. ar-
ticulo 1. Sotus, Henriquez, Coninch.
Reginaldus, & alij, quos sequitur Bonacina
dissertatio 4. questione 7. punto 1. numero 8.
Franco, de Lugo de Sacrament. lib.4. cap.9. qu.3.

402 Idem alterens, addo, Christum non determinasse tempus communioni, sed reliquise determinandum non tam singulorum arbitrio, quam Ecclesie designationes, qua proinde semper curauit, vt hoc Sacramentum excepit a fidibus sumeretur: & demum praecepit communionem annuam in Paschate, qua quidem extra mogis articulum sufficieret impletur Communionis praeceptum, vt facetus Vafquez distinctione 214, capite 3. Coninch, quaffione 80, numero 101. Cardin. de Lugo distinxit 16. numero 28. Posita ergo Ecclesie determinatione, iam fideles tenentes non solum ex Ecclesiastico, sed etiam ex diuino praecepto sepe communicare, quod licet eis tempus non determinet, obligat ad talem frequentiam, quem Ecclesia determinauerit.

PROBL. CXIV.

Qui communicari in Paschate, tene-
tur, & non tenetur praecepto diuinum
in mortis articulo recipere Eu-
charistianam sub mortali
piaculo.

403 **Q**ui communicavit in Paschate, & in articulo mortis non ex contemptu, sed ex negligientia communionem omittat, non peccat mortaliter. Quia iusticium non est necessitatis Sacramentum, & Ecclesie confusci-
tudo non videtur amplius quam sub veniali obligare. Sic Victor. *in sum. num. 86. Chame-
tora. & Grafflapud Bonac. dif. 4. quest. 7. punct. 4.
num. 1. Sa. v. Eucharistia, num. 1. fante: Qui in
Paschate communicavit, si in articulo mortis non
communicat ex negligientia quicquam, sine contemp-
tu, non peccat mortaliter. Quod editio correcta
non abstulit.*

404. Precepto diuino tenemur communicare in mortis articulo, quamvis communicaverimus in Pachate. Quia id affermas antiquissimum. Escob. & Mená. Thol. Moral. T. III.

Ecclesia mos Communionei præbendi moribundis, quem in multis Conciliis commendatum, & vnu verutissimo receptum fuisse Tridentinum eff. 1.4.6. testatur, retinendūmque fore decernit. Ita Suar. Vafq. Bonac. Pitigian. Huitad. P̄p̄p̄, quos sequitur Diana p. 3. rr. 4. refol. 40. Conimch. 9.80. n. 95. & q. 8. Hentiq. 1.86. 4. Reginald. l. 29. n. 64.

Hoc mihi certum afferenti, prudenter colligi, 405
hanc consuetudinem ab Apostolis derivatam, ex *Hoc mihi certum*
divinōque praeceptō natam fuisse. Hinc existi-
mo, Doctores primas sententias, si semel admittant
vllum praeceptum pro mortis articulo, vel
saltem consuetudinem Ecclesias, quæ præcepti
vum habeat, parum consequenter addere, non
esse mortale, quando sine contemptu per so-
lam negligientiam talis communio omittitur.
Nam cum materia sit gravis, & ad animas lau-
tem valde conferens, gravis erit obligatio. De-
mum affirmo, sine temeritate negari non posse
præceptum communicandi pro mortis articulo.
Quia sèpè Concilia præcipiunt, ne morientes
vita viato decendant.

PROBL. XCIV.

*Qui communicauit paulo ante periculum
mortis, tenetur, & non teneatur ad di-
uinum preceptum inplendum,
rursum in periculo com-
municare.*

T Enerit omnino. Quia non est impletum 406
diuinum præceptum communionis obli-
gans pro mortis articulo. Nullus enim impletum
præceptum antequam incipiat eius obligatio-
ne: sed obligatio huius diuini præcepti ve-
rè non incipit, donec mortis periculum im-
mineat: Ergo non potest ante mortis periculum
impleri; sicut in aliis præceptis affirma-
tiuus obligantibus pro determinato tempore
Doctores profitentur. Ex. gr. Qui Misam
audit hodie, vel Officium recitat, non implet
præceptum audiendi Misam, vel Officium re-
citandi die crastina. Sic Valsquez d. 214. cap. 2.
Luis de Torres summ. part. 1. cap. 5. 8. dub. 2. num. 3.
Hurtado, de Euchar. diff. 10. diff. 2. Bressler. de
consci. 3. c. 8. n. 100.

Non tenetur ad diuinu præcepti implectionem
rursus in mortis periculo communicare, qui pau- 407
cis retro diebus ante mortis periculum Eucha-
ristiam accepit. Quia finis hujus communionis
est, ut homo Sacramento Eucharistiae tanquam
cœlesti Viatico se præpararet ad exitum: sed suf-
ficienter censetur se præparasse, qui paucis retro
diebus ante mortem Eucharistiam accepit
etiam sanus: Ergo sufficienter hoc præceptum
(quod censendum est obligare secundum ad acci-
piendam Eucharistiam, paulo ante mortem, ne
qui sine hoc Sacramento proxime recepto de-
cedat,) impletur. At Henr. Tabie. Graff. quo
sequitur Bonac. dist. 4. q. 7. p. 1. n. 2. Martin.
tom. 4. d. 35. s. 6. n. 68. Layrn. l. 5. tom. 4. c. 5. n. 2.
Fagund. præc. 3. l. 1. c. 3. Cardin. de Lugo d. 16. a
n. 3. Merat. tom. 3. dist. 35. s. 6. n. 2. Amic. tom. 7.
d. 27. s. 6. 2.

Cum his opinor, quia si quis bene valens sci- 408
ret ex reuelatione, &c breui moriturum, vel ^{Cum his op-}
G 2 ^{er}ri non

76 Theologiæ Moralis Lib. XX.

occidendum esse sine Sacra menta recipiendi opportunitate: teneretur, statim communicare, nè sine viatico obiret: sicut proculdu-
bio tenetur, qui monetur à iudice de senten-
tiâ mortis intra biduum exequenda. Ergo ta-
le præceptum incipit obligare pro tempore
morti proximam sanum, quâm infirmum: &
per consequens impletum potest toto tempore
morti proximam ab ignorantia mortem pro-
ximam, quâm à cognoscente. Si quidem
obligatio præceptorum pro tali, vel tali tem-
pore pender ab intentione legislatoris suffi-
cienter expressa: non à notitia, vel ignoran-
tiâ subditorum, licet hæc excusat ab execu-
tione, quando est innincibilis. Si autem pe-
ras, quot diebus ante mortem debeat præ-
cessisse communio, ut præceptum commu-
nicandi censeatur impletum quoad viatici
sumptionem? respondeo rem esse magis ar-
bitrio prudentis, quâm iurius decrens regu-
landam. Crediderim tamen, sufficere, si quin-
decim ante diebus quis communicauerit. Le-
ge Suarium, d.69.

PROBL. XCVI.

*Qui post sumptum viaticum mortaliter
deliquit, tenetur, & non tenetur,
ad præceptum diuinum imple-
dum, iterum communicare.*

409 *T*eneur profecto. Quia moribundus, qui
tenetur pro-
ficio. post receptum Eucharistia Sacramentum
mortaliter deliquit, tenetur iterum confiteri;
quoniam Sacramentum Pœnitentia necessaria
est, necesse est medij. Sed pariter Eu-
charistia est necessaria necessitate medij. Er-
go deber post mortale commissum iterum
communicare, nè sine viatici necessario iua-
mine in agone supremo succumbat, qui post
sumptum viaticum mortaliter peccauit. Sic
Sotus in 4. distin. 12. quæst. 1. art. 11. Tabie.
v. Communio, numero 16. Atmilla ibi, num-
ero 11.

410 *M*inimè tenetur. Quia non est medium ne-
cessarium, & præceptum iam impletum fuit.
Et quia consuetudo fidelium ostendit, sufficere
eunc Pœnitentia Sacramentum sine iterata
communione. Ita Suar. d.69. sct. 3. Henr. 1. 8.
cap. 5. num. 3. Coninch. quæst. 80. num. 100. Card.
de Lugo distin. 16. num. 46. Hurad. Ochagau.
& alij, quos sequitur Diana part. 5. træt. 3.
resolution. 43. & parte 3. træt. 6. resolution
no 18.

411 *I*derg assero, & aptius probarim ab incon-
venienti; nam interdum esse necessarium in
eadem die communicare bis, aut sèpè, si
post sumptum viaticum eadem die sèpè delin-
queret moribundus mortaliter, & eadem die de-
cessurus videretur.

PROBL. XCVII.

*Si in mortis articulo Laicus deglutire non
potest Eucharistia & particulam, mini-
stranda est ei, & non est ei mi-
nistranda Sanguinis species.*

412 *M*inimè ministranda est. Qui Ecclesiasti-
ca lex Laicos prohibens viu Calicis, vi-
deatur inibi præuelere, ne detur notabilis irreue-
tentia occasio, si sub pretextu necessitatis sit
species Sanguinis ad infirmos referenda. Sic
Suar. d.71. sct. 3. Fagund. præc. 3. l. 3. c. 4. n. 20. Pi-
tigian. in 4. dist. 8. q. 3. art. 6. Mercer. 3. p. 9. 80.
art. 12. prop. 2. Sylvi. ibi quæsto 4.

*M*inistranda profecto. Quia præceptum diui-
num recipiendi viaticum est præstendum etiam
tunc humanæ legi prohibenti Laicos vñfū.
Ita Nuñus 3. p. 9. 80. a. 2. concl. 3. Ochagau. tr. 2.
de Eucharistia effectib. q. 18. n. 9.

413 *C*ausa quidem est rarissimus in quo possit
huiusmodi moribundo languinis species infundi-
fuisse vomitionis, aut profusionis periculo. Si ta-
men vñquam acciderit, vt qui non potest Ho-
fistæ particulam trahi, valeat sine irreuentia
periculo Sanguinis stillam absuvere, ei poterit
ministrari. Vtramque enim sententiam proba-
bilem arbitror esse cum Diana part. 5. træt. 3. re-
sol. 3. 4. Ego verò tali abstinerem ministrare,
credens, eum, qui non potest panis speciem re-
cipere, satis à præcepto diuino communionis ex-
cusiari.

PROBL. XCVIII.

*P*er hunc tempore, potest, & non potest Eucha-
ristia moribundo ministrari instru-
mento aliquo medio, ne Sacer-
dos manu tangat infirmum,
& inficiatur.

415 *P*otest profecto. Quia tuendæ vita ius eam
abstrahit indecentiam. Sic Venerus in Exam.
Episc. 1. 4. c. 46. n. 47. dicens: posse apponi Eucha-
ristiam super cochlear argenteum, & morienti
dari. Iacob. Mancin. de visit. infirm. præc. 8. dub.
18. dicit, in Diæces quadam Eucharistiam à Sa-
cerdote apponi super scabellum albæ pagina ex-
tenua super scabellum ad id paratum; vt lingua
sumat infirmus particulam, & mox Sacredos ac-
censa candela in summitate virgæ paginam com-
burit. Quem vñsum probabile reputat Marchant.
p. 5. tr. 3. resol. 50.

416 *M*inimè potest. Quia ritus ab Ecclesiæ præ-
scriptis, & communi more receptus est, vt Sa-
cerdos manu propriâ Eucharistiam ministret,
& hoc exigit tanti Sacramenti reverentia. Ita
Bonacip. Chapeaul. Barthol. à Sancto Fausto,
quo se sequitur Diana part. 4. træt. 4. resol. 114. &
p. 5. tr. 3. resol. 50.

417 *H*oc probabilis reputo, dum lego Con-
cilium Mediolanense quindecim Episcoporum Hoc probabi-
de curâ pessim. capit. 15. numer. 2. approbatum ius inibi
à Summo Pontifice vñsum instrumenti pro hu-
iusto

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 77

iusmodi administratione reprobare. Profecto
potius est subeundum periculum contagio-
nis, quam tantum Sacramentum irreueren-
ter ministrare.

PROBL. XCIX.

Die Veneris Sancti, licet, & non licet
Laicalis Communio.

418 **P**rotest quis quolibet per annum die Eu-
charistiam accipere diem Parasceue si de-
mas, in quo nulli Laico licet communicare
nisi graui agitudine pressus sit viaticum re-
cepimus. Quia cap. Sabbathi, de consecra-
tione diffinit, id verat Innocentius. Et quia
Rubrica Missalis praescribit, ut Sacerdos tenet
quintam aliquas particulas consecratas afferat,
si opus fuerit pro infirmis die Veneris commu-
nicandis. Ergo duntaxat infirmis licet eo die
Eucharistiam accipere. Sic Francon. de Horis
Canon. cap. 30. num. 12. Gauant. in Rubrica
Missalis part. 4. tit. 9. num. 25. referens rogatam
Sacram Rituum Congregationem die 19. Fe-
bruario anno 1622. respondit, seruandam esse
vniuersaliter vtilior omnibus existentibus
non ministrandi tali die nisi moribundis Eucha-
ristiam.

419 **L**ice die Veneris Sancti cuilibet fidei Laica-
li refici communione. Quia communio huius-
modi nulli prohibetur. Innocentius namque
capitulo Sabbathi solum prohibet celebratio-
nem. Rubrica Missalis communionem infirmis
non autem sanis degeneri si illos non expre-
sset; quia communiter eo die a Sacro cibo as-
solent abstiner. Verum hoc confuetudo pre-
cepti necessitatem non inducit; quia non est in-
ducta cum obligationis intentione, nec est vni-
uersaliter recepta. Ita Suar. d. 80. sect. 2. Vasq.
Laym. Tanner. quos sequitur Hurtad. de Mis. d.
4. diff. 3. Vega. Fillme. quos sequitur Diana
p. 4. tr. 4. resol. 237. Pellezar. de Regular. tom. 2.
tr. 8. cap. 1. n. 108.

420 **C**um his opinor, sciens Benedictinos suis in
Templis Religiosis, quam secularibus Eu-
charistiam eo die ministrare solitos. Etex anti-
quis ritibus Suares colligit, olim viguisse mo-
rem de Sacra Veneris communicandi. Præsen-
tem vero confuetudinem non obligare cum Pel-
lizaro, ac Diana iudico. Quoniam facta Rituum
Congregationis responsiones dantur solum pro
dubius particularibus interrogantium. Ideo nec
publicantur, nec obligare videntur. Quin ipsa
met sacra Congregatio per suum decretum edi-
xit, ne fidei responsiones conferentur authenticæ,
nisi legitimis subscriptionibus, ac sigillo munita-
proponerentur. Si qua tamen alicubi talis res-
ponsio per modum decreti ligantis repertatur:
ibi quidem erit asserenda non tam vi consue-
tudinis antiquæ, quam nouæ constitutio-
nis.

Escob. & Merd. Theol. Moral. T. III.

PROBL. C.

Communio quotidiana est, & non est,
vniuersaliter omnibus existentibus
ingratia vtilior: ideoque est,
& non est consulenda, seu
concedenda.

421 **S**cio fidelibus non habentibus peccati lethalis
conscientiam licere quotidiana commu-
nionem. Scio per se loquendo quotidiam ^{Nonnulla super-}
Eucharistia vsum perfectorem esse, quam ra-
tiorem: ac proinde cunctis entendum esse ad
quotidianam Eucharistia frequentiam si possint.
Questio igitur non procedit de talis frequentia
perfectio secundum se; sed respectu talis in-
dividui, vel talis generis personarum. Quippe
sepe contingit, aliquid esse secundum se perfe-
ctius, & ramen huic, vel illi vtilius non esse;
quamvis alioquin non sic illicet. Dubium igitur
est: num haec maior perfectio Communionis
quotidianæ sit vniuersaliter vtilior omnibus ex-
istentibus in gratia, & per consequens omnibus
consulenda, ac persuadenda?

Magis vtilis est, & ideo consuli, ac persuade-
tri debet. Quia si suadet vsum nascentis Ecclesie,
in qua fideles omnes quotidie Eucharistiam reci-
piebant ex precepto tam Apostolorum, quam
Pontificum. Et quia Paulus i. Cor. 11. solam pu-
ritatem a lethali culpa requirit, ut fidelis edat, &
bibat. Et quia passim Patres quotidianam com-
munionem suadent. Et quia panis Eucharistius
quotidianus vocatur, eo quod quotidie
sit absumendus. Et quia hoc Sacramentum
confert iustus ex opere operato gratiam, virtutum
robur, medicinam, & antidotum. Et quia Sacer-
dotes quotidie celebrant, cum tamen ad cele-
brandum eo maior puritas requiratur, que maior
est celebrantis dignitas Sacerdotis, quam Laici
communicantis. Et quia si hodie communicare
non licet, nec post octo dies licebit, quia non
erit tunc maior puritas, aut deuotio. Et quia si
non communicare quotidie, perfectius esset,
quam quotidie communicare: poterit fieri vo-
luntum de non communicando quotidie, saltem
dum non adest dispositio congrua, quamvis ad-
sit necessaria: Vnde qui post emissum tale vo-
luntum communicaret, mortaliter delinqueret;
quod videtur pluquam falsum. Sic Retrus Vin-
centius de Marcilla in quodam Memoriali, de
hoc re cum suis addition. Mauritius de Valderas in
Theolog. certam. Iean. Sandius d. 22. citans pro
se Modernos aliquos, & inducens alios anti-
quiores.

Non en magis aliquibus vtilis, & ideo confi-
li omnibus, ac persuaderi non debet. Quia tam
Sacramenti reuerentia postulat in recipiente
quotidie non solum munditium a lethalibus cul-
pis, sed eriam a venialibus frequenter. & deli-
berate commissis, qua plangunt tollant cibi celestis
spiritualem famem, diuinam terrenis curis & volup-
tibus animum dedunt, & panem pingue ha-
bentem omnem dulcedinem, ac saporem redi-
cant insipidum. Ideo D. Gregor. i. Reg. 1. de
culpis etiam venialibus loquitur, dum ait: Non
saturantur nisi famelici, qui a vitiis perfecte ieu-
nantes divina Sacramenta percipiunt in plenitudi-

ne virtutis; & quia sibi peccato electi etiam viri esse non possunt, quid restat, nisi ut à peccatis, quibus eos humana fragilitas maculare non desinit, vacuari quotidie contentur; nam qui quotidie non exhaeret, quod delinquit, & si minima sunt peccata, que congerit, paulatim anima repletur: atque ei merito auferunt fructum interna saturitatis. Hac replezione nos evacuare Paulus insinuans, ait: Probet autem se ipsum homo. Vbi sentit, Apostolum de probatione non solum mortalium, sed de venialium evacuatione fuisse locutum. Requirit præterea tanti Sacramenti reuerentia rectam recipiens intentionem, & actualē feruorem, quæ vix possunt quotidie à quibuslibet adhiberi: nec nisi ab illis, qui purius viuunt, meliusque sunt ad res diuinæ affecti, nec adeo curis, & negotiis secularibus implicati, vt nequeant accedere quotidie cum debitâ dispositione: nec tantum temporis huic actioni dare, quām pat est. Unde periculum imminet, ne communionis frequenter in metam veniat consuertudinem, ac sensum reuerentiam minuens pariter tempore, negligenter, ingerant, & contemptum. Ergo id omnibus præterim Laicis, & conjugatis quotidiana communioni est consuenda, imo vix permittenda nisi sic receptum viuatur, vt quotidie mereatur accipere, quod in paucissimis inuenietur. Porro cum effectus Eucharistia proueniat maior, vel minor eriam ex opere operato iuxta maiorem, vel minorem sumentis dispositionem, certè qui communicaret quotidie tepidus, aut parum dispositus, exiguum ex communione fructum perciperet; si tamen interdum abstineat, vt diseat reueteri, purgari, feruere, multo percipiet maiorem. Ita D. Thom. 3. part. quæst. 8o. art. 10. Alensis, Albertus, Soto vtque, Caet. Ouand. Ledet. Medina, Tapia, Sylvest. Nuñus, Angel. Tabie. Magister Aula, Sua. Henr. Valent. Coninch. quos Card. de Lugo dif. 17. sest. 2. Gerfon. Blot. Rusbochi, Ludouicus Granat. Ludouicus de la Puenta, Franciscus Arias, Ildephonius Rodriguez, & alij, quos sequitur Ferdinandus Quirinus de Salazar in *præctica communio*, cap. 13. §. 13. Vasquez Manuél. Durand. Rosel. Vega, Nauar. Chaves. Villalob. Filliuc. Posseuin. & alij, quos referit Joan. Sanctius citauit. 5. Bonac. d. 4. q. 7. punct. 2. n. 16. Martinon. tom. 4. d. 35. sest. 7. Franc. de Lugo de *Sacram*. l. 4. c. 9. q. 6. a. n. 57. & alij quamplurimi, quos breuitat dudius omitto.

424 Ego quidem huic communi hæreo labens sententia, quam reor ab omnibus fere Patribus, quid opinio- nis huius est, quotidie communio scripsere, con- vis afferat, firmari. Neminem enim legi, qui absolute fide- expono eam libus indifferenter quotidiana suaderet communionem, sed solum eis, qui sanctitatem vita premissa, digni tam frequenti facerimo epulo reddenterunt. Porro cum pulchram D. Thom. sententiam recolo, video omnium Patrum ex ore locutum. Fasit Angelicus Doctor qu. 8. art. 10. Circa usum huius Sacramenti duo possunt considerari, unum ex parte ipsius Sacramenti, cuius virtus est, hominibus salutis; & ideo uita est, quotidie sumere ipsum, ut homo quotidie eius fructum persipiat. Alio modo potest considerari ex parte sumendi, in quo requiritur, ut cum magnâ deuotione, ac reuerentia ad hoc Sacramentum accedat. Et ideo si aliquis se quotidie ad hoc paratum inuenias, laudabile est, quod quotidie sumat. Sed quia (addit) multoties in pluribus hominum multa impedimenta

huius deuotionis occurruunt propter corporis indispositionem, vel anima, non est utile omnibus hominibus quotidie ad hoc Sacramentum accedere. Quid accommodatius quæstioni? Pro maiori autem mensis meæ declaratione exiffimo vacuos esse cōmunicandi frequenter terminos, vel raro fideli- bus communes, inter quos possit medium aliquod regulariter conuenienter timoratis, aenti- bus scilicet vel occasione, vel voluntariâ consuetudine delinquēdi, vel aliquo peccato permanenti, quod sufficienter non retractauerint. Porro qui communicant semel in anno, vel etiam ter, aut quater, ad raritatem pertinent: in quibus longa dilatio difficultatem reddit dispositionem debitan, nè dum congruentem; quia difficultor est post longam moram conscientiæ disculso, minor de peccatis dolor post diuernam in illis complacientiam, minor rerum diuinatum sensus, quibus tam diu non attenditur. Ideo doceat experientia, raro communicantes in culpas mortales labi fre- quenter. Qui communicant singulis mensibus etiam pertinent ad raritatem; nam experientia teste, licet non tot mortalia committant, non illa prorsus evitant; & ita tepidè, ita ferè difficile dis- ponuntur ac illi, de quibus nuper locuti sumus. Qui communicant decimoquinto die reduci posunt ad frequentiam; quia raro labuntur gra- uiter, & minorem habent in discutiendâ conscientiæ difficultatem, quām raro Eucharistiam accipientes. Ceterum amittunt magnum fructum, quem ex maiori frequentiâ percipient: & non acquirunt illam maiorem dispositionis facilitatem, quam communio simpliciter frequens tribueret. Qui communicant octauo quoque die, vel bis in hebdomade, tenent absolute frequentiam cum eius fructibus, & sine quotidiana communio periculis. Qui communicant quoti- die pertinent ad summan frequentiam, que tam in viris, quām feminis vita communis haber difficultatem continuationis, & temporis pericu- lum. Itaque medium, quod inter extrema nimia frequentia, vel infrequentia nonnunquam vi- tioſa, vel periculoſa temperatix præscribit om- nibus fidelibus vita communis etiam perfectis, est hebdomadaria communio. Nam in tali mora nec nimia dilatio reddit difficultem disposi- tionem, nec nimis familiaritas reuerentiam immi- nuit, nec nimius usus fastidium ingenerat, nec consuetudo parit inconsiderationem, vel hypo- chrisim singularitas, aut inanem gloriam adscicit. Maneat igitur certum, communionem hebdo- madariam omnibus fidelibus timorare conscientiæ tam perfectis, quām imperfectis esse con- fundendam: communionem vero quotidianam vi- liorem esse perfectionibus duntaxat, selectionibus, & purioribus, qui charitatem augeant, quin mi- nuant reuerentiam. Do Blotij in *Monilic. 6. clau- fulam* totam meam doctrinam confirmantem, quam asserit Sanctam Gertrudem à Domino di- cisse. Quotquor (inquit) viri, vel feminæ se- culares viuunt in aliquo statu, qui à Deo & Ec- clesiæ non discedet, siue sine in matrimonio, siue extra matrimonium: siue yendant, siue emant, siue alia licet ratione viatum sibi parent: si bona voluntate prædicti ex Dei gratiâ perseverant in bono, & à grauibus culpis se continent, vitamque suam secundum Dei præcepta, ac sanctæ Ec- clesiæ decreta dirigere volunt: hi omnes de Dei misericordiâ confisi, venerandus Eucharistia Sacramentum in solemnitatibus vel diebus à Pa- tre

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 79

tre spirituali ipsorum statutis percipere possunt, Licit enim rebus externis multipliciter occupati sint, & in leuiores culpas sepius cadant, pro viribus ramen iusti sunt in omnibus, ob idque Deo placere. Inueniuntur autem nonnau- quam inter eos, qui habent facultatem gestant, aliqui tam puri, & ferentes, vel sancti, ut quoti- die sacram communionem percipere possint. Ad- nota illud: *vel diebus à parte spirituali ipsorum statutis*. Oportet enim ad rem tanti momen- ti, fideles Confessarii subiacere iudicio. Vnde Vincentij de Marcella citati nunquam potui approbare sententiam afferentis non debere fideles quoad communionem quotidianam Con- fessarii expedire iudicium, nec eius monitis re- luctantibus ac confuso parere: sed obtenta semel mortalium absolutione, invito etiam ac dissuadente Confessario, posse quotidie communicare non solum licet, sed magis perfecte. Quod affer- tum quam si absurdum, vel cœci conspiciunt. Cum doctrina communis sit apud Sanctos, & spirituales virtus, in rebus ad spiritualem profes- sum pertinentibus debere quilibet Patris spiritualem consilium & directionem stare, nec pro- pio iudicio duci. Grauissimum enim est spiri- tuali vite periculum cum sine fæno con- filij directioniſe quisquam audet proce- dere.

CAPVT XVIII.
Circa Eucharistiæ Ministrum.

PROBL. CI.

Si Sacerdos Pastor ad sit, & iniquè deneget Diacono facultatem ministrandi mori- bundo Eucharistiæ: potest Dia- conus, & non potest eam ministrare.

Vidimus *sef. 1.* duplicit posse aliquem Eucharistiam dispensare, primo potestate, scilicet per po- testatem sibi competentem, quo- modo Sacerdotes omnes dispen- fiant, nam habent ordinis potestatem, & solum deest illis iurisdictio, per quam dentur subditi, circa quas talis potestas exerceatur. Secundò autem ministerialiter, nimirum, ut merum instru- mentum aletius, quomodo ministrat Eucha- ristiam Diaconus. Vidiimus præterea etiam nunc secundum præsentem Ecclesiæ statutum posse Sa- cerdotem in casu necessitatis Eucharistiæ dis- pensationem Diacono committere, nec requiri ad hoc necessitatem extreamam, sed moralem, vi- delicit, quod Sacerdos sit infirmus, vel debilis, vel impeditus, nec ad eam alii Sacerdotes, qui mi- le possint & velint. Vidiimus demum pos- se Diaconum Sacerdote absente deferre viari- cum moribundo vel ex præsumpta voluntate Pastoris, vel ex concessione iuris. At extra mor- tis articulum raro suberit necessitas sufficiens, ut Diaconus Eucharistiam ministrat sine iussu Pa- toris expresso.

His præmissis, ad questionis procedo resolu- tionem. Si Pastor ad sit, & iniquè deneget Dia- cono facultatem in casu necessitatis ministrandi Eucharistiam, non potest illam ministrare. Quia Diaconus discutere non debet, ac Sacerdos recte prohibeat, nec ne: sed obedire. Sic Sylvi, v. Diaconi n. 4. & alij.

Potest Diaconus Eucharistiam hoc in casu ministrare. Quia præsens Pastoris abutens suâ potestate censetur nulla proindeque recur- rendum est ad præsumptam Superioris volunta- tem, nempe vel Episcopi, vel Pape, vel ad ius commune talen facultatem concedens. Ita Suar. d. 7.2. sef. 1. Zambr. c. 3. dub. 7. n. 6. Laym. 1.5. tr. 4. c. 7. n. 2. Vasp. d. 219. sef. 1. n. 12. Valent. tom. 4. d. 6. q. 10. punct. 1.

Idem afferemus. Caendum ramen est, ne sequatur scandalum, aut rixa: constare quod *Hoc probatis* debet denegationis iniquitas: nam in dubio pa- rendum esse reor.

PROBL. CII.

Necessitate urgente, potest, & non po- test Sacerdos administrationem Eu- charistie Clericis inferioribus, & etiam Laicis com- mittere.

Non potest. Quia cap. *Peruenit de conse- crat. dif. 2.* carpuntur acriter Presbyteri, qui per Laicos ad infirmos Eucharistiam impri- bant. Et quia non est tanta Eucharistia nec- cessitas, ut qui non est Sacerdos, vel Diaconus, va- leat ob indigentiam moribundi contra commu- nem Ecclesiæ ritum viaticum ministrare. Ha- benda siquidem maior ratio reverentia Sacra- mento debite, quam fructus infirmorum, quibus sic impeditis spirituallis communio sufficiet. An non minus est, sine planeta celebrare? Ita plane, nec tamen id Ecclesiæ permittit ad dandum mor- ribundo viaticum. Igitur à fortiori non permit- tet, quod Laicus vel Clericus inferior Diacono deferat. Sic D. Thom. Palud. Sylvi. Henr. Sa- vior. Posseuin. Vialud. quos sequitur Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. n. 6. Fagund. præc. 3. l. 3. c. 1. & 3. Præposit. Hurrad. Faust. Ochagau. Tanner. apud Dianamp. 5. tr. 3. r. fol. 47.

Potest quidem. *Quia si cui moribundo iudi- caretur hic & nunc valde necessaria communio, præterit dum aliud Sacramentum non potest recipere, nec adest Sacerdos, vel Diaconus, qui posse Eucharistiam deferre non est ex natura rei malum, nec contra Sacramenti reverentiam, ut Diacono inferior Clericus, vel Laicus mini- streret ei viaticum, & quo forsitan motientis laus pendet æterna.* Ita Suar. d. 7.2. sef. 1. Laym. 1.5. tr. 4. c. 7. Reginald. l. 29. m. 9. 3. Qu. tanad. tom. 1. tr. 4. singul. 8. Granad. 3. p. controu. 6. tr. 12. d. 1. n. 4. & merelato in *Theol. Moral. tract. 7. exam. 6. c. 5. n. 6. 2.* meus sapientissimus Magister Franc. de Lugo de *Sacrament.* lib. 4. cap. 11. nume- ro 11.

In sententiâ, quam inibi tradidi, perfido. *Vel* *enim illud esset malum propter contactum, & hoc tenet, & hoc non; nam olim Sacerdos dabant Eucha- ristiam in manus fidelium, qui domum etiam illam portabant mane sumendam, ut refert Baronius*

ESCOBAR
Theol. Mor.
Tom. III. IV.

ELV

80 Theologiæ Moralis Lib. XX.

tom. 1. pag. 472. Et quamvis nunc sit prohibitum, Eucharistiam à Laicis attingi: tamen hæc prohibitio ad casum necessitatis non extenditur; alias non licet Laico, lapsam Eucharistiam à terrâ levare, vel etiam absumere, ne trahatur indignè quod ut vidimus alibi, D. Thomas, & omnes cum illo facientur. Vel esset malum propter usum Sacramenti, & hoc non: quia supponitur ex parte recipientis sufficiens, & ex parte dantis debita reverentia subiecte necessitas: quia nullus adest alius, qui ministret. Vel esset malum, quia prohibitum, & hoc non, quia nec appetit ius diuinū talem prohibens dispensationem; nec iura Canonica quæ generaliter prohibent Eucharistia ministracionem per Laicos, hunc casum necessitatis vel extrema, vel admodum grauius censentur comprehendere. Ergo talis dispensatio nullo ex capite vitiatur, dummodo caueatur puerorum scandalum, si quando suberit.

PROBL. CIV.

Deficiente Parocho, vel iniquè viaticum indigeni denegante, quius Sacerdos potest, & non potest illud ministrare.

Non potest Sacerdos quilibet. Quia cum Eucharistia non sit Sacramentum sim-
pliciter necessitatum, non presumit Parochi quinis Sacer-
voluntas circa eiusmodi commissiōnem. Sic
Nauat. c. 21. n. 52. & c. 27. n. 102. Sylvest. v. Ex-
communicatio 7. S. Antonin. p. 3. 1st. 24. cap. 54.
Tolet. l. 1. c. 3. 6. n. 2.

Quilibet potest Sacerdos. Quia presumitur rationabiliter consensus Pastoris saltem mediati.

Assolent etiam Pontifices maioris claritatis gra-
tia, quoties in privilegiis excipiunt viaticum, de-
clare, huiusmodi exceptionem non intelligi,
quando propter absentiam Parochi, vel ob simi-
lem cauam, necessitas virgeret. Ita Suar. d. 72.
scit. 2. Henr. q. 1. 8. c. 55. n. 2. Coninch. d. 8. n. 32.
Filliuc. rr. 4. n. 266. Bonac. d. 4. q. 5. p. 1. n. 10.
Diana p. 5. rr. 3. resol. 47. & 51.

Eiusdem mentis sum, quia iure naturali pra-
scribente, tenemur fidibus subvenire praesertim eiusdem sum
quando virget necessitas in spiritualibus: ne
cessitas autem huius Sacramenti licet non sit
extrema, tamen est valde grauius, & interdum pen-
det ab illo salus morientis aeterna. Imò assue-
rim, non solùm posse, sed & teneri quilibet Sa-
cerdotem, vel secularem, vel Regularem in eo
casu viaticum morienti ministrare, qui non pos-
sit, aliud Sacramentum recipere, ne cum damnationis
periculo exponat. Addiderim, in tali casu
si non adsit alius Sacerdos, posse viaticum recipi
a Sacerdote excommunicato vitando, vel ha-
retico, si excludatur scandalum, & Religionis in-
iuria, ve bene Laym. lib. 5. tratt. 4. cap. 7. anno-
ravit.

PROBL. CV.

Possunt, & non possunt Regulares mini-
strare Eucharistiam in die Paschatis
materialiter sumptu, & non
sumptu materialiter.

Vidimus scit. 1. post Clement. Religiosi de
primi. habere Religiosos plurima priuile-
gia Pontificum, ut Eucharistiam omnibus fidelibus
in suis Ecclesiis, excepto die Paschatis, & at-
ticulo mortis, licentia Pastrorum minime requiri-
ta ministrant. Quæsieris, quid per Pascha, seu di-
die Paschatis intelligatur in praefatis priuilegiis. In-
telligitur dies Paschatis materialiter sumptu. In
illo non possunt Regulares Eucharistia ministrare
facularibus, sive convenienter ad præceptum
implendum, sive solùm ex devotione. Quis licet
Nicolaus V. excepit festum Resurrectionis, vbi
totum tempus Paschale videtur includi: ramen
Sixtus IV. & Leo X. diei Resurrectionis dun-
taxat excipiunt, & generaliter loquuntur de hu-
iuse diei communione. Sic Nauat. cap. 21. n. 52.
Henr. lib. 8. c. 55. n. 1. Azot. tom. 1. lib. 7. 4. 1. 9. 7.
Fauent.

PROBL. CIII.

Omnes Sacerdotes possunt, & non omnes
Sacerdotes possunt Eucharistiam
ministrare.

432 **P**ossunt omnes. Quia canit Ecclesia, Cuius
Officium committit solus Presbiteri, qui-
bus sic congruit, ut sumant, & dent ceteris. Ergo
omnes sicut habent ius sumendi, dum celebrant,
habent etiam ius distribuendi ceteris Eucha-
ristiam. Et quia Tridentinum optat, ut omnes fi-
deles in omnibus priuatis Missis communient.
Igitur supponit, omnes Sacerdotes posse com-
munionem ministrare: alioquin optaret Concilium,
ut fideles ab eo qui dare non potest Eucha-
ristiam acciperent. Sic Vincent. Marcilla in me-
moriâ, pro frequenti comm.

433 **N**on possunt omnes. Quia omnis Sacra-
mentorum administratio iurisdictionem requirit,
ut licet sit. Ergo quamvis omnes Sacerdotes
habeant ordinis potestatem sicut ad confi-
ciendum, sic ad dispensandam Eucharistiam: ulterius
requiritur iurisdictionis potestas, ut licet illam
ministrant; quapropter vel esse debent ordinarii
Pastores, vel ab ordinario commissione ha-
bentes vel expressam, vel saltem presumptam. Et
quia in particulari de Eucharistia sic decernunt
Concilium Carthagin. 1. cap. 7. & Mileuit. c. 8.
quod Ecclesiæ praxis confirmat innixa iuri naturali
distante, ne quisius alienum usurpet. Ita
Henr. q. cum multis lib. 8. c. 55. n. 1. Suar. d. 72.
scit. 2. Valsq. d. 219. c. 2. Laym. lib. 5. rr. 4. n. 259. Bonac.
cum aliis d. 4. q. 5. p. 1. n. 6. Coninch. q. 82.
n. 28. Filliuc. rr. 4. n. 259.

434 **C**um his primam sententiam omnino falsam
esse crediderim. Quia ius est proprium Pa-
strorum Ecclesiæ suas oves Sacramentis pascer, &
hoc præcipue, quod est spirituale animarum ali-
mentum. Sufficere autem presumptam, vel in-
terpretatiuam Pastoris voluntatem, vel spem pro-
babilem consensu ab ipso præstandi, quæ pru-
denter habetur iuxta præsentem praxim, dum
non constat contraria voluntas eiusdem, non
dubito.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 81

Fauent declaraciones super Tridentino *seff. 13.*

can. 9.

439 *Incoligitur dies Paschæ formaliter sumptæ, ita ut mens Pontificum fuerit communionem Paschalem excipere illam, qua præcepto satisfiat, quodcumque geratur. Quia cum hæc exceptione facta fuerit in favorem Parochorum, sine dubio respexit præceptum annuæ Communio- nis, cui volunt Pontifices, in Parochiâ non alibi fieri sat. Ita Suar. *d. 7.2. seft. 2. Or. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. cap. 3.* Coninch. *quæst. 8.2. n. 31.* Valq. *d. 21.9. cap. 4.* Manuël *tom. 1. Regul. qq. 9.5. 6. art. 3.* Laym. *5. tr. 4.6. 7. n. 4.* Bonac. *d. 4.9.5. para. 11. num. 12..**

440 *Hoc fitmire defendeo, quia alias sequeretur, in lepro. eam, qui Dominica Palmarum in Ecclesiâ Regularium communicauit, impleuisse præceptum, nec teneri die Paschatis in Parochiâ communica- care, si nolite die communionem accipere, quod aduersarii non admittent. Sequeretur etiam, eum, qui die Louis in Parochiâ communicauit, si vellet in Paschâ rursum communicare, debere Parochiam adire, vel omittere communionem, quod est durum, & contra præsum. Ergo attendendus non est materialis verborum sonus, sed intentio Pontificum. Hanc sententiam sequuntur nostra Societatis constitutiones p. 7. cap. 4. lib. D. ex illâque colligunt, posse die Paschatis in Templis nostris communicare illos, qui iam ante sui Parochiis satisfecerint, vel inten- derint postea ante Dominicam in Albis satisfa- cere.*

PROBL. CVI.

Etiam in Paschate possunt, & non pos- sunt Regulares, ministrare fidelibus Eucharistiâ, ad præceptum annuæ con- fessionis implendum.

441 *Posseunt planè. Quia ut habetur in compend. primileg. S. Hieronym. §. 2. & 6. Nicolaus V. anno 1458. concessit, quod deputati, vel pro tempore deputandi Confessores in Monasterio B. MARIE de Guadalupe Sacramentum Eu- charistiæ quibuscumque personis ad prædictum Monasterium conuenientibus, etiam in die Paschatis ministrare liberè, & licet possint Dioces- sanorum, sit cuiuslibet alterius licentia minimè requisita. Quod confirmavit Paulus III. & ve- testatur Antonius Cardini vitta vocis oraculo declaravit, quod si præcepto Ecclesiæ satisfaciant, non obstantibus contrariis quibuscumque. Hanc autem concessionem vni Monasterio D. Hieronymi factâ Pius IV. per Bullam, quam expedivit Pius V. fecit communem omnibus eiusdem Ordinis Monasteriis, ut afferat Manuël citandus. Quapropter alietiam Ordinibus communicari censerunt. Sic Beia in respons. p. 4. e. a. 4. Ioan. de la Grauz. 1. 2. 5. dub. 4. Hier. Rodrig. in compend. refol. 127. n. 3. Sonibus in compend. primileg. v. com- municare. Dianap. 2. tr. 14. refol. 7. 3. Probabilem reputa Fagund. præc. 3. l. 1. 5. n. 1. 6. adden, ita sive iudicatum in Lusitanâ contra Parochum de hac re cum Minoribus expostulante.*

442 *Minime possunt. Quia declaratio Cardina- lium p. 4. fol. 1. censet, sacerdotes etiam in Re- gularium Monasteriis seruientes non satisfacere*

*hunc præcepto, nisi in suâ Parochiâ communica- cent. Farinac. super Trid. *seff. 13. can. 9.* refert, Cardinales declarasse anno 1386. communican- tes de manu Regularium Paschali tempore non satisfacere præcepto, quod equidem obligat, ut omnis fidelis a proprio Parochio annuam communionem accipiat. Et quia Pontifices men- tem esse suam, ut ius Parochorum quoad com- munionem obligatoriam seruetur illæsum, sèpè declararunt. Vnde prudenter ortum ut aliae Religiones ausæ non fuerint tali vt privilegio: nec constat, reliqua D. Hieronymi Monasteria eodem uti nisi pro suis familiaribus, aut aliis ita sibi coniunctis, ut difficile possint in Parochiâ forsan distante communicare. Ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10. l. 9. c. 3. n. 6. & 8.* Portel. *in du- biis Regul. vi. Sacramentor. administr. n. 5.* Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. n. 1. 2. Nuñus. *part. q. 8.3. art. 4. concl. 5.* Villalob. *tom. 1. n. 7. diffic. 47. n. 4.* Fa- gund. *citatus.**

*Censo, primam sententiam, etiæ forsan pro- babilis sit speculatiæ, non posse prudenter ad Secundam senten- tiam præ- deduci propter maximam Pastorum *re- clesia offensionem, quæ communiter inde sequi- sequendam affir- mato.**

443

*retur. Ita ipsiusmet Auctores profitentur. Ideo secundam sententiam præfero, & in præfus amplectendam affirmo. Ideo nostrum Compendium nullam illius privilegij gerit mentionem: imo Regula 27. *Sacerdotum inuentur So- cietas Confessarij ut moneant penitentes suos, tempore Paschali debere, semel suâ in Parochiâ communicaç.**

PROBL. CVII.

Qui Bullam habet Crucia, potest, & non potest, Eucharistiâ à quoli- libet Sacerdote accipere.

444 *Potest profecto. Quia Bulla concedit, ut possit quisquam Eucharistiâ & alia Sacra- menta, præterquam in die Paschatis, recipere. Quæ verba non restringunt concessionem ad tempus interdicti, sed potius ampliant, ut quovis tempo- re possit eligi minister, à quo sine consensu Paro- chi Eucharistiâ recipiatur, quamvis sit tempus Interdicti, præterquam in die Paschatis. Et quia si concessio non esset eligendi ministrorum frustra fieret exceptio diei Paschatis, si quidem tempore interdicti, si quis etiam in oratorio pri- uate Eucharistiâ recipiat à Parochio vel eum- eius licentia die Paschatis, proculdubio præcep- to communionis annuæ satisfacit. Igitur hæc concessio præscindit à licentiâ Parochi, & idem communionem Paschalem excipit, sicut etiam in privilegiis Regularium excipitur. Sic Valq. d. 21.9. cap. 5. num. 47. Diana part. 1. tract. 11. reso- luti. 20.*

Virtute Bullæ non potest recipi communio à quolibet Sacerdote sine consensu Parochi saltem præsumpto. Quia ipsa Bulla præscribit facultatem, tempore Interdicti celebrandi, vel audiendi sacram simili cum suis familiaribus in Ecclesiâ, Monasteriis, vel Oratoriis priuatis ab Ordinariis designatis, & visitatis: & accipiendo Eucharistiâ, & alia Sacra- menta, dum tamen ipsi Interdicto causam non dederint. Vbi apparet, solum dari

Non potest, non

ESCOBAR
Theat. Mon.
Tom. III. IV.

ELV.

non quoad seipstæ circunstanciam. Ita Suar. d. 72. scđt. 2. Quintana. tom. 1. tract. 5. singul. 3. n. 2. Card. de Lugo d. 18. n. 45. Nuñus 3. p. 9. 8. art. 3. qui contrariam sententiam improbabilem vocat. Manuél in Bul. part. 1. addit. ad §. 5. numero 31.

446 *Hoc teneo, & expono.* In primis ibi non concedetur simpliciter celebrandi facultas, vel faciendo celebrare in Oratorio priuato: sed folium id faciendo tempore Interdicti, supposita videlicet aliund facultate legitima talis Oratori. Quod constat ex præ. nam postquam Paulus V. prohibuit, ne concederent Ordinarij facultatem celebrandi Missam in Oratori domesticis: adhuc in Bullâ ponuntur prædicta verba, nec ram vllus, etiæ Bullam habeat, vt titulus Oratorio priuato sine Pontificis facultate. Deinde quod causa Sacraenta que concedit ibi, scilicet penitentian, & extremam vñctiōnem, certum videri, non dari facultatem eligendi ministrum, à quo Sacramentaliter absoluatur, cum non requiratur Ordinarij approbationem, quam expresse requirit infâ, dum talem electionem concedit. Similiter praxis ostendit, quamvis quis habeat Bullam, non posse citra necessitatem recipere Sacramentum Vñctiōnis nisi à suo Parocho, vel de ipius expreso consensu. Constat igitur, facultatem ibi non concedi circa ministrum, sed circa tempus interdicti; nimis ut concedatur ibi solum facultas recipendi Sacramentum Eucharistie, Penitentia, vel Extremæ- Vñctiōnis (scilicet à legitimo ministro) nonobstante Interdicto locali.

PROBL. CVIII.

Extrâ casum necessitatis potest Sacerdos, vel Diaconus aliquando, & non potest propria manu Eucharistiam accipere.

447 *Nomina suppono.* **L**iquor de communione Laicæ, quæ sit extra Missam. Constat ex scđt. 1. extra casum necessitatis regulariter non licere, quoniam Ecclesia consuetudo præscribit, vt qui non celebrans communicat, de alterius Sacerdotis manu Eucharistiam accipiat. Constat, non extare ius vllum, quod necessariò requirat distinctionem inter ministrum & recipientem hoc Sacramentum. Constat, posse Sacerdotem in necessitate communicare seipsum, vt si iaceret moribundus, & posset ex sacramento consecratam hostiam sibi sumere, nec adesset alius, qui posset illam ministrare. Quæstio igitur est, num hæc facultas extra casum necessitatis extendatur.

448 *Non potest seipsum communicare.* Non extenditur. Quia non præsumitur concilia, nisi pro mortis articulo, ne Sacerdos, vel Diaconus sine via coedecat, quando non potest illud ab alio recipere. Sic Caiet. in summ. v. communis minister. Villalob. tom. 1. tract. 7. diff. 4. 8. Filliuc. tract. 4. n. 285.

449 *Extenditur plane.* Quia Concil. Nicen. potest seipsum 1. an. 14. iubentur Diaconi accipere secundum sum communis ordinem post Presbyteros ab Episcopo, vel à Presbitero sacram Communionem. Quod si non fuerit in presenti Episcopus, vel Presbyter, tunc ipse proferant, & edant. Cum autem omnes Sacerdotes sint Diaconi, iam hinc facultatem habent, vt

in Sacerdotiis absentiâ, qui ministrare possit, & velit, valeant scipios communicare. At Canon Concilij minimè reuocatus absolute concedit facultatem huiusmodi sine restrictione ad mortis articulum, vel ad similem necessitatem. Ita Laym. 1. 5. scđt. 4. 7. n. 4. Manuél, Viuald, Poffeuin, & alij, quos sequitur Bonac. d. 4. 9. 5. punt. 1. n. 13. Sylui. & Homobon. quos sequitur Diana part. 2. scđt. 14. refol. 5. 3. & p. 5. scđt. 4. refol. 47.

Sacerdos quidem, & Diaconus in absentiâ Sacerdotiis poterunt communione pro- *Hoc alio, & explic.* priâ manu recipere non solum in mortis articulo, ne sine viatico decadant: sed etiam extra talem articulum. Nam ille Canon Diaconis concedit facultatem communicandi scipios, nec illam ad mortis limitat articulum: secluso tamen scandalo iuxta præceptum iuris naturalis: & supposita necessitate, quæ sufficiat, ut Diaconus in absentiâ Parochi possit Eucharistiam ministrare: ratioque contingit.

PROBL. CIX.

Diacono præsente, potest, & non potest. Sacerdos, seipsum communicare.

451 **N**on quidem potest. Quia in eo casu Diaconus est minister legitimus, & Sacerdos communicat ve Laicæ: & idèo debet Eucharistiam de manu Diaconi recipere. Sic Vasquez diffin. 219. num. 17. Fagund. prac. 3. lib. 3. c. 3. num. 7.

Potest profet. Quia in præsentiâ Sacerdotiis non potest Diaconus ministrare. Ergo si Sacerdos ægrotet, & non adest nisi Diaconus, qui Sacramentum deferat, debet Sacerdos propriis manibus Eucharistiam accipere. Ita Durand. in 4. diff. 13. q. 4. n. 7. Suar. d. 7. scđt. 3. Filliuc. tr. 4. num. 285.

Ego censco, posse Diaconum Sacerdoti moribundo propriis manibus Eucharistiam ministrare. Quia in eo casu vero minister est sufficiens, & præsenta Sacerdotis voluntatis Eucharistiam ministrare impedit Diaconum respectu aliorum non respectu ipsiusmet Sacerdotis communicaturi. Congruam sanæ est, ut Sacerdos moribundus, dum communicat more Laicorum, de manu Diaconi Eucharistiam accipiat, ne propriis manibus, que affolent ex morbo debiles esse, & immundæ sacram hostiam contræctent. Quando vero Sacerdos sanus communicare vult ex devotione, nec adest alius Sacerdos, sed Diaconus: aptius ager, si de manu Diaconi communionem accipiat; nam hoc est magis præ. communis conforme. Verum non video, cur ad id sit obligandus, cum Canon Concilij Nicen. solam absentiâ Presbyteri requirat. Similiter Diaconus, de quo Canon ille (Problemat. 109. exp. 14) loquitur, dum adest alius Diaconus, melius ager, si recipiat ab illo communionem: quamvis possit seipsum ipse communicare.

PRO

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 83

PROBL. CX.

Clerici Diacono Inferiores, & Laici possunt aliquando, & non possunt communicare se ipsis.

vel declarauit esse nisi præceptum eiusmodi, vel in illo iustis de causis dispensavit. Probator. Quia scripturæ verba, quibus ostenditur Eucharistiæ necessitas, pariter probare videntur, sumendi utramque speciem, necessitatem. Siquidem de utramque dixit Dominus Ioh. 6. *Nisi manducaveris carnem Filii hominis, & bibieris eius sanguinem, non habebitis vitam in nobis.* Ergo concedendum est præceptum utramque speciei, vel negandum præceptum communicandi. Sic quidam Catholicæ, quos suppresso nomine memorat Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 12. n. 2. Claud de Sainctes reperit. 10. c. 4.

Minime possunt. Qui cum in cap. *Præsente*, d. 9. 3. in calu necessitatis soli Diacono concedatur facultas Eucharistiæ ministrare, videatur in eo etiam casu certe denegari. Et quia necessitas Eucharistiæ non est tanta, ut Clericus Diacono inferior, aut Laicus possit in articulo mortis Eucharistiæ sibi sumere, haud communi Ecclesiæ rite afferuato. Et quia nemo potest Eucharistiæ sibi sumere nisi de voluntate sicut presumpta Pastoris, vel Ecclesiæ. Sed haec facultas nec habetur expressè nec potest prudenter presumi. Ergo nec Clericus Diacono inferior, nec Laicus potest sibi Vaticum sumere. Sic Præposit. 3. p. 9. 82. art. 3. dub. 1. n. 11. Valq. d. 219. n. 18. Hurtad. de Euch. d. 1. d. 1. 3. Tanner. tom. 4. d. 5. qu. 8. dub. 8. n. 182. Sylneft. Armil. Tabie. Ledetm. Sotus. Ca-ther. quos sequuntur. *Fagund. præc. 3. l. 3. c. 3. n. 8.*

Pollunt proculdubio. Quia nullo iure diuino prohibetur: *Canonicum autem in Cap. *Peruenientia*, dicitur *confess. d. 2.* Non solum necessitatem gravem, sed quamlibet moralem sufficere decernit, ut Diaconus à Pastore iustus Eucharistiæ minister. Ergo non est, cur Clericus Diacono inferior, aut Laicus nequeat seipsum communicare, quoniam in articulo mortis virga præceptum diuinum Communionis: & *Salus eius aeterna* forsan à Communione pender, sicut solum aeternus, & nequeat aliud accipere Sacramentum. *Fauer Regine Scotie exemplum, qua Martirium subiit prius Eucharistiæ, quam apud se habebat, propriis manibus sumpsit cum omnium laude.* Ita Caet. *Mat. 26. Suar. d. 7. 2. f. 3.* Valent. 10. 4. d. 6. q. 10. p. 1. *Fill. tr. 4. n. 28. 5.* *Grana-nd. 5. p. contr. 6. tr. 1. 2. d. 1. n. 4.* Laym. 1. 3. tr. 4. c. 7. n. 4. Diana 3. p. tr. 4. resol. 47. & p. 5. tr. 3. resol. 47. *Probabile dicunt esse Coninch. quæst. 82. n. 27.* & Card. de Lugo d. 18. n. 23.*

Primam sententiam communionem esse non abngeo: sed secundam sufficienti hærentem probabilitati, & quæ tuto possit in proxim re-ducere, huius eligo. Rerum enim, prudenter presu-*mi* hoc in calu Pastoris voluntatem vel imme-diari, vel sicutem mediari. Cum autem id rati-*fi*care contingat, non mirum, sine Ecclesia, nec Pastorum factum approbent, vel improbent. Et quidem legi apud Augustinos factum Regine Scote fatis approbari, & commendari, & quodlibet simile paniter laudibus efferrere.

PROBL. CXII.

Sine Ecclesiæ dispensatione nunquam pos-
test, & aliquando potest Laicus

Sanguinis speciem absumere.

Suppono Ecclesiæ iustis de causis fuisse ad-
ductam, ut communionem Laicis sub utramque specie prohiberet, quâ ipsa annuente olim posse fideles vtebantur. Haec fuerunt vitandarum ha-
refusum studium, de quo Bellarm. *de Euchar. c. 18.* Effusione periculum. *Vfus vni difficilis in regionibus septentrionalibus, abstemis mo-rem getere.* Ut Sacerdotes in hoc Laicis ex-
cellerent, si non fuerit, saltem significationis magis expressæ Dominicæ passionis. Et quoniam aliquo gratia augmendo priuarentur Laici, merito potuit Ecclesia magis reverentia Sacramenti, quam sumendum prospicere velili-
tati. Igitur Ecclesia, quæ prohibuit Laicis sub utramque specie communionem, potest dispen-
sare in hac proibitione, cum si solius iustis Ec-
clesiastici: validè quidem sine causa, licet vero, si causa subist. Hoc premisso, quæseris, an ali-
quando Laicus possit sine Ecclesiæ dispensatio-
ne sumere sanguinis speciem?

Nun

PROBL. CXI.

Præceptum diuinum aliquando fuit, & præ-
ceptum diuinum nunquam fuit in diuino
Laicis sub utramque specie comunicandi.

PROBL. CX.

Nitio latum fuit à Christo Do-
mino præceptum communicandi
sub utramque specie, durauitque per
aliquod tempus: sed jam Ecclesia

vel declarauit esse nisi præceptum eiusmodi, vel in illo iustis de causis dispensavit. Probator. Quia scripturæ verba, quibus ostenditur Eucha-
ristiæ necessitas, pariter probare videntur, sumendi utramque speciem, necessitatem. Siquidem de utramque dixit Dominus Ioh. 6. *Nisi manducaveris carnem Filii hominis, & bibieris eius sanguinem, non habebitis vitam in nobis.* Ergo concedendum est præceptum utramque speciei, vel negandum præceptum communicandi. Sic quidam Catholicæ, quos suppresso nomine memorat Franc. de Lugo de Sacram. l. 4. c. 12. n. 2. Claud de Sainctes reperit. 10. c. 4.

Nullum fuit vñquam præceptum diuinum obligans Laicos ad communicandum sub utramque specie. Quia id definitur in Concilio Constantiens. *sef. 13.* & postissimum in Tridentino sessione 21. capite 1. vbi probat haec conclusionem ex scriptura, & Ecclesiæ ex sen-
tu, ac praxi. Docent D. Thomas part. 3. que-
stione 80. art. 12. Valsq. d. 216. c. 1. & 3. Valent.
10. 4. d. 6. q. 6. p. 1. Bellar. apud Lugo citat. n. 5.

Profecto quamvis Christus in ultimâ Cœnâ

Sacramentum hoc instituit, & Apostolis tradidit sub dupli specie, non ideo fideles omnes ad

utramque recipiendam adstrinxit. Vnde illa verba, *Hoc facite in meam commemorationem*, ad omnes fideles diriguntur, non tamen eodem modo, sed iuxta munus singulorum, videlicet, ut illam actionem propt ad singulos spectat, singuli præstent: Sacerdotes offe-
rendo, consecrando, sumendo speciem utramque; Laici vero sumendo, vel vnam, vel utramque iuxta Ecclesiæ determinationem.

Nec ex Iohann. 6. in illis vel similibus vñis speciem utramque complectentibus collig-
tur diuinum præceptum communionis sub

utramque specie. Cum saepius enim alterat de

sole pane Christus Dominus: *Siquis mandu-
cerit ex hoc pane vñet in aeternum: Panis quem*

*ego dabo, caro mea est pro mundi vñta: Quis man-
ducatur hunc panem, vñet in aeternum.* Allero igitur

hanc veram, & Catholicam esse sententiam, aliamque posse minimè sustinere.

458
Nunquam præ-
ceptum diuinum fuit

459
Hoc teneo.

460
Nonnulla fuit

ESCOBAR
Theo. Mor.
Tom. III. IV.

ET IV.

84 Theologiæ Moralis Lib. XX.

461
Nunquam po-
test.

Nunquam potest. Quia cum Ecclesia sum
specie sanguinis prohibuerit ob tot iustissimas,
quas retuli causas, nefas erit, si secularis sine Ec-
clesia dispensatione quacumque causa ausus
fuisset Sanguinis speciem absumere. Sic Sotus
in 4. dist. 13. quæst. 2. articul. 6. ad 1. Tolent.
lib. 2. cap. 9.

462
Aliquando po-
test.

Sine dispensatione Ecclesia potest Laicus
sumere sanguinem ob euitandam Sacramenti
ireuerentiam. Quia præceptum Ecclesiasticum
ob maiorem Sacramenti ireuerentiam indu-
ctum non obligat cum maiori ireuerentie per-
iculo. Ita Suarti. d. 71. s. 1. Vafq. d. 216. c. 2.
C. 3. Coninch. q. 83. n. 271. Filiuc. tr. 4. n. 203.
Fagund. præc. 3. l. 3. cap. 4. Diana part. 5. tr. 3.
resol. 34.

463
Hoc mihi co-
perium.

Si Sacerdos post consecratum, & ante sum-
pnum Calicem deficiat, nec adit alius Sacerdos à
quo possit absumi, sed prudenter timetur spe-
cies vini consecratae in infidelium manus de-
uenturas, vel effundendas, vel corrumpendas:
quis dubitet posse Laicum illas ieenum, aut
sumptum periculum non ieenum exhaurire: si-
milibet si sanguis Dominicus in terram profun-
dat, nec adit Sacerdos, qui velit illum lambere,
potest lambere Laicus, ut contra nonnul-
los Suar. Filiuc. & Fagund. edocent, Monu-
erim tamen esse caendum scandalum, & curan-
dum, ut reverenter admodum Sanguis facer-
tius recipiat.

PROBL. CXIV.

Cum Sacerdos communicat more Lai-
corum debet, & non debet
stolam gestare.

D Ebet planè. Quia in cap. Ecclesiast. dist. 467
23. præscribitur: Cum Sacerdos ad solem- Debet quid.
nia Missarum accedit, aut pro se Deo Sa-
cristicum oblatum, aut Sacramentum corpo-
rū ac sanguinis Domini nostri IESV
CHRISTI sumptus, non aliter accedat,
quam oratio utrōque humero circumseptus, ita ve-
de uno, eodemque oratio cernicet pariter, &
utrūque humerum premens, signum in suo appa-
reat pectori crucis. Si quis autem aliter egerit,
excommunicationi debet subiacebit. Vnde col-
ligitur; obligationem esse grauem, si quidem ex-
communicationis pena imponitur. Sic Ho-
mobon. tr. 4. p. 1. c. 11. q. 106. Nald. v. Missa,
n. 6. Angel. v. Sacerdos n. 4.

Non debet. Quia textus ille loquitur de Sa-
cerdote communicante, dum celebrat. Quod id vide-
tur inde colligitur. Nam loquitur de sumente cor-
pus, ac sanguinem Domini: cùm Sacerdos
communicans laicorum more, non sumat san-
guinem sub specie vini, ac proinde hoc præcep-
to non comprehendatur, nec peccat sic com-
municans sine Stolâ. Ita Sylvest. v. Sacerdos, n. 4.
Nuar. c. 21. n. 54. Gtaff. l. 2. c. 40. n. 2. Fagund.
præc. 3. lib. 3. c. 6. n. 1.

Vetum textus ille loquitur de communione
Sacerdotis extra celebrationem. Nam id vide-
tur mihi magis consonum eius verbis sub distin- 469
misi sententia. Probabiliter
tione referentibus Sacerdotem vel celebrantem tentia ha-
bitum communicantem. Nec obstat aduersario-
rum conjectura, nam olim etiam extra sacri-
ficium fideles sub utrāque specie communica-
bant. Vnde iudico, tentia Sacerdotes commu-
nicantes extra celebrationem Stolam præfere; haec
ceremonia dimanans ex iure, receptaque
praxi communi obligationem aliquam inducit.
Ita significant Suar. d. 68. s. 1. A. 20. tom. 1. l. 10.
c. 28. q. 12. Reginald. l. 29. n. 112. dum grauem
solum obligationem sub mortali secludunt.
Obligationem itaque adesse reor, sed non gra-
uem, quia res nec admodum graui, nec vnu-
communi tam graui obligatione recepta videtur:
sicut nec obligatio superpellicium gerendi, seu
formandi cum stola in pectori crucem, siquidem
hac à virtus timoratu omittuntur. Et in hoc sen-
su verum erit, quod Pirigan. in 4. tom. 1. dist.
13. q. 2. a. 5. & Diana p. 2. tr. 14. resol. 20. dicunt,
de præterit illud istem abrogatum vnu contrario;
intellige quoad excommunicationem, & quoad
obligationem sub mortali.

PRO

464
Non potest,
nisi ut Viati-
cum exhibeat.

N Villatus potest, nisi moribundus aliter
non valeat Viaticum accipere. Quia Sa-
cerdos consumere debet totum Sacrificium,
quod sibi sumendum destinavit. Ergo solum
ob morientis necessitatē, si alia Hostia non si-
poterit Hostia particulam communicanti præ-
bere. Si Graff. p. 1. lib. 1. c. 33. n. 31. Zambr. c. 3.
dub. 6. n. 7. Zanard. p. 1. de Euchar. c. 9. n. 13.

465
Potest extra
Viatici occa-
sionem.

Cum non suppetat alia forma consecrata dari
potest pars Hostia principialis Laico solum ex
deuotione communicare volenti. Quia sacri-
ficium non definit esse perfectum ob talis parti-
cula dispensationem; nec irrogatur iniuria, vel
ireuerentia sacrificio, si participes fiant adstan-
tes fructus realis Hostia, partem eius realē
fusciendo, sicut participant fructum ipsius spi-
ritualem. Ita Antonin. Sylvest. Palud. Angel.
quos sequitur Henr. l. 1. b. 8. cap. 46. n. 2. lit. E.
Bonac. d. 4. q. 5. punct. 1. tom. 14. Sa v. Euchar.
n. 13. Poileuin. Anton. de Literatis, Ochagau.
Granad. Scorz. Homobon. quos sequitur Diana
parte 2. trattatu 14. resol. 37. & part. 5. tr. 3.
resol. 54.

466
Hac mihi sententia probabilius.

Licer enim
Hac mihi sententia probabilius.
cap. Relatum, de consecr. dist. 2. iubatur Sacer-
dotes integra Sacra menta percipere, sibi carpe-
natur. Sacrificantes, qui in aliquibus Missis nihil
Sacrificij recipiebant. Et quamvis Synodus To-
letana celebrata anno 1622. absolute prohibeat,
ex Hostia diuidi, ad Laici Communionem, parti-
culam: intelligo, quando possunt aliae formu-
lae consecrari. Porro quod quidam assertunt,
quam in eo casu nullam subesse culpam, cum

CAPVT XX.

Circa Eucharistiâ Effectus.

PROBL. CXV.

Eucharistiâ confert, & non confert habitualem gratiam, cum primum est in ore Sacramentum.

470 **V** IDIMVS section. 1. quatuor Eucharistiâ recepta enumerari effectus, infusionem gratiæ, spiritualiæ refectionem, præfermentationem à peccatis, somnitus repressionem. Et quidem infusio gratiæ habituæ communis est omnium Sacramentorum effectus: tres alij pertinent ad gratiam Sacramentum Eucharistiæ, per quam auxilia robusti confundunt ad excitandum, & augendum charitatis seruorem contra tentationes, ac culpas omnes, ut perficiant in virtù gratiæ, qui proprius est nutritionis effectus. Itaque circa tempus actualis sumptionis, quæsternam, an Eucharistiâ confert gratiam habitualem, cum primum est in ore Sacramentum?

471 Confert Eucharistiâ habitualem gratiam, cum primum est Sacramentum in ore. Quia iam tunc dicitur manducari: sed manducanti gratia promittitur: Ergo tunc temporis gratia præfatur. Sic quidam Theologo, quos prelio nomine, memorat Franc. de Lugo de Sacr. l. 4. c. 4. n. 6.

472 Non confert Eucharistiâ gratiam habitualem, cum primum in ore versatur. Quia tunc non dicitur manducari; sed cum Hostiâ trahitur ad stomachum secundum aliquam partem continentem totum Christum. Ita Suar. d. 63. sett. 4. Coninch. q. 79. à. n. 22. Henr. lib. 8. c. 43. Bonac. d. 4. q. 4. pun. 2. Diana p. 3. rr. 6. resol. 96. Card. de Lugo d. 1. sett. 2. Martinon tom. 4. d. 14. sett. 2.

473 Placeat Gabrielis Valsq. d. 203. c. 2. sententia afferentis, ignotum esse nobis, & soli Deo cognitum, quoniam tempore, vel instanti gratia per Eucharistiâ confertur. Vnde in re rubrica iudicium probabilium, gratiam confiri, vel cum primum Christus guttæ irrevocabiliter attingit, ita ut naturaliter iam extra hi non valeat: vel cum primum attingit stomachum. Nam hæc manducatio promittitur, Ioh. 6. Porci autem manducatio sumi vel in fieri, dum Hostia per guttas trahitur, & peruenit ad terminum, vnde nequeat ad os reuocari vel in facto esse, quando primum recipitur in stomacho secundum aliquam partem. Nam qui sic recipit Eucharistiâ, proprie dicitur manducare. Quare credidimus, si quis diu in ore retineat species, donec inibi corrumpantur, vñ cenciantur, prius quam deglutiuntur, eum Sacramenti fructum non accipere: quia vere non manducavit. Secus est, si postquam species in stomacho excepta, silas euomuit, quod enim euomitur, dicitur fuisse manducatum.

PROBL. CXVI.

Quis sacrilegè communicauit indignus in parte primâ sumptionis, & durante sumptione, respuit ita ut aliquam partem rite dispositus acceperit: Hic recipit, & non recipit Sacramenti effectum.

474 **M** Inimicè recipit gratiam. Quia iudicium ex Apostoli sententia manducavit. Non est autem æquum, ut quis per eandem refectionem paret sibi iudicium & gloriam. Quare Patres huic Eucharistiâ aiunt esse mortiferam, non dignum reputant, ut ex vi receptionis initio sacrilegæ nullus ei gradus gratiæ postmodum conferatur. Sic Henr. l. 8. c. 43. Bonac. d. 4. q. 4. pun. 2. Valsq. d. 203. c. 2.

Recipit proculdubio gratiam. Quia adhuc Sacramentum in sui manducazione reperit subiectum rite dispositum. Ex quidem si prior sumptio non præcessisset, sequens effectum subiecto di spacio exhibetur. Quod autem prior præcessit, non impedit: quia peccatum in illa commissum per pœnitentiam poruit deleri. Ita Cai. Valent. Nuñius, Regin. apud Bonac. citatum. Suar. d. 63. sett. 4. Coninch. q. 79. n. 22. Martinon tom. 4. d. 34. sett. 2.

475 Certe cum Sacramentum, licet totum sit in priori sumptione, torum etiam in posteriori adhuc eandem retinens virtutem: poterit etiam tunc non sumum effectum producere. Conscientia Villalob. tom. 1. rr. 7. diff. 31. & Diana p. 3. rr. 13. ref. 29. quando Sacerdos post Hostia sumptionem cum obice, ante Calicis sumptionem conteritur: vel si quis sumens duas formulas ante sumptionem secunda contritionem eliciat. Nam ibi datur sumptio moraliter distincta.

PROBL. CXVII.

Quis dignè communicans post acceptam gratiam in prima particula sumptione iuxta præsentem dispositionem, melius disponitur per intensiorem, aut perfectiorem actum, dum adhuc durat sumptio. Hic recipit, & non recipit maiorem gratiam ex opere operato.

476 **N**on recipit gratiam ex opere operato maiorem. Quia tota gratia ex opere operato primo manducatioq; in instanti confertur. Sic Henr. l. 8. c. 43. Martinon tom. 4. d. 34. sett. 2.

477 Maiores gratiam ex opere operato recipit. Quia Sacramenta conferunt gratiam iuxta recipiētis dispositionem. Ita Suar. diff. 6; sett. 4. Coninch. q. 79. n. 28. Filluc. rr. 4. n. 172. Franc. de Lugo de Sacr. l. 4. c. 4. n. 7.

478 In casu posito adhuc durat vis actiua Sacramenti, & sufficiens eius applicatio dum sumptio durat. Ergo si meliorem inueniat dispositionem, maiorem gratiam ex opere operato producet. Ideo sententiam hanc probabiliorē esse iudico.

PROBL. CXVIII.

Dum species sacramentales in stomacho
perseuerant, producunt, & non produ-
cunt adhuc ubiorem gratia effectum.

480 *Produs. n.* Producunt toto tempore, quo species in sto-
macho durant maiorem gratia fructum.
Quia sufficiens cum dispositio persistat operatorum
Sacramentum otiosum non existit. Sic
Caiet. 3. p. 9. 79. a. 1.

481 *Ns producunt.* Si dispositio non melioretur gratia ex vi Sa-
cramenti minimè augetur. Quia cum Sacramen-
tum agat ad modum naturalis agentis, in primo
instanti producit totum, quod potest iuxta pre-
sentem dispositionem. Ita Suare distinet. 63.
sect. 7. Coninch. qu. 79. n. 41. Filliac. tr. 4.
n. 175. Vafq. d. 112. n. 4. Henr. l. 8. c. 43. Bon-
ac. d. 4. q. 4. punt. 2.

482 *Hoc verum.* Existimo minimè augeri Sacramenti effe-
ctum, dum dispositio non variatur. Ideò hanc ve-
ram reor etiè sententiam. Problem. proximo
roborabo.

PROBL. CXIX.

Cum dispositio recipientis Eucharistiam,
melioratur, dum species sacramentales
in stomacho durant, augetur, & non an-
getur gratia ex opere operato.

483 *Minime au-
getur.* Minime augetur. Quia nec ex institutione
huius Sacramenti, nec ex Ecclesiæ traditione
constat talis vis Eucharistia, sive talis
Christi Domini voluntas circa ipsius effectum.
Sic Vafq. d. 203. n. 20. Bonac. cum aliis d. 4. q. 4.
punt. 2. Filliac. tr. 4. n. 175.

484 *Augetur qui-
dem.* Augetur profecto. Quia promissio gratia, pre-
cipue facta fuit huic Sacramento ob Christum
mandatum, non ratione solius mandationis
sed termini manentis, & quasi per illam appli-
cati, ut indicat Dominus, Ioh. 6. & August. ibi
tr. 26. Ergo dum hic panis vita manet in no-
bis, efficax erit ad producendam gratiam iuxta
subjecti dispositionem. Quare si dispositio melio-
retur, crearet pariter effectus ex opere operato
sicut merum ex opere operantis increscit. Ita
Suar. d. 63. sect. 7. Coninch. q. 79. V. Lambert. 3. p.
q. 79. d. 3. art. 2. Card. de Lugo d. 12. n. 46.

485 *Hoc pars pro-
babilior.* Hanc partem probabiliori puto. Hincque
sequitur per se loquendo, communicantem non
recipere maiorem gratiam ex eo, quo maiores,
aut plures Hoffas abfumit: aut quia diutius in
his sumendis, aut digerendis hæret, sed ratione
melioris dispositionis. Facio tamen longiore in
moram sumptionis, aut digestioñis per accidens
posse esse occasionem maiorem gratiam acci-
piendi, quatenus interim plures, ac perfectiores
quis charitatis elicit accus. Sequitur deinde, si
quis indigne communicauit, & postea dum spe-
cies permanent in stomacho, sufficienter ad grati-
am disponatur, eum vere fructum Sacramenti
esse percepturum. Legi Martinonem tom. 4. d.
3. sect. 2.

PROBL. CXX.

Vtraque species simul confert, & non con-
fert recipienti maiorem gratiam,
quam seorsim singula.

486 *Confert ma-
iorem gratiam.* Videlicet suprà, communicantem recipere
nouum gratia augmentum, si communica-
cans sub utrâque specie post receptionem spe-
ciei panis, melius ad receptionem speciei vini
disponeretur. Quæstio tamen, an etiam in va-
riata dispositione, precice ratione Sacramenti
maiorem gratiam recipiat communicans sub
utrâque specie, quam sub altera tantum? Reci-
pit profecto. Quia Sacraenta nouæ legis effi-
cient, quod significant: Sed Eucharistia non
solum in ratione Sacrifici per duplum specie
significat separationem sanguinis à corpore Chri-
sti patientis; sed etiam in ratione Sacramenti
significat perfectam rationem coniuncti sub cibo
& potu: quorum quilibet suo particuli modo
reficit, & ad nutritionem conducit. Ergo quilibet
species quatenus huius Sacramenti pars est,
suum diuersum habet significationem, ac subin-
dè suam peculiarem efficaciam, alioquin inanis
esset illius significatio, quæ non semper in re & e
disposito produceret effectum, quem significat.
Sic Alen. Cafallus, Arboreus, quos sequitur
Vafq. d. 215. c. 2. Præpos. qu. 80. art. 12. dub. 3.
Merat. d. 33. sect. 4. Martinon. d. 3. 4. sect. 3. Card.
de Lugo d. 12. sect. 3. Videlicet hanc sententiam
amplecti Clemens VI. qui concedens Regi Gal-
lia anno 1341. cōmunicandis sub utrâque specie
priuilegiū, subdit: *Ad maioris gratia augmentum.*

487 *Non confert.* Minime recipit. Quia gratia promittitur com-
municanti, quatenus recipit Christum panem
vium, fontem bonorum omnium, refectionem
animarum perfectissimam: sed Christus tam
perfectè continetur, & sumitur sub singulis spe-
ciebus, ac sub utrâque simul: Ergo cum æquali
dispositione parem recipiet gratiam, qui sumit
vnam speciem, ac qui sumit utramque. Ita D.
Thom. 3. p. q. 80. a. 12. ad 3. Bonavent. Richard.
Gabri. vterque Sotus, & alij, quos sequitur Suar.
dist. 63. sect. 6. Henr. Bellarm. Coninch. quos
sequitur Bonac. d. 4. q. 1. punt. 4. n. 5. Fagund.
prec. 3. l. 4. c. 4. n. 4. Franc. de Lugo de Sacram.
l. 4. c. 4. n. 3. 14. c. 15.

Hanc eligo sententiam. Licet enim utrâque
species significet aliquammodo perfectius grati-
am, quatenus magis integrum exprimit refe-
ctionem: tamen perfectiore refectionem, seu
gratiam non significat; quia res significata, qua
reficitur animus, est eadem omnino. Utrâque
pars probabilis, sed hanc ut probabiliori eligo.
Lege Dianam part. 3. tractat. 6. resolution
n. 97.

PROBL. CX XI.

Eucharistia confert per accidens aliquan-
do, & non confert primam
gratiam.

488 *Hanc eligi
partem.* Non confert. Quia hoc Sacramentum est
institutum per modum cibi, ac spiritualis
nutri. unquam.

489 *Non confert.* Quia hoc Sacramentum est
institutum per modum cibi, ac spiritualis
nutri. unquam.

Sectio II. De Eucharistiâ, Problemata. 85

nutrimenti. At cibus necessariò expostulat; sumptuose vivere: non enim mortuum nutrire potest. Ergo hic cibus spiritualis necessariò supponere debet, sumptuose vivere spirituali vita, ut spiritualiter illum nutrire, ac corroborare possit. Et quia Eucharistia instituta non est ad remittendam peccata mortalia, sed ad remittendam venialia, & preteriandum à mortalibus, ut in Tridentin. *sess. 13. cap. 2.* Si igitur primam gratiam aliquando conferret, ad remittendam peccata mortalia esse institutum; non enim hunc effectum aliud, quam ex institutione potest habere Sacramentum. Sic Bonav. in 4. *dist. 9. art. 2. q. 3.* Gabriel. *ibid. qu. 2. art. 2. concl. 1.* Vasq. *d. 20. c. 4.* Hurrad. *d. 8. diff. 8.* & plures apud ipsum.

490 Aliquando hoc Sacramentum primam gratiam conferit, & peccatum mortale remittit: ut in gratia delictum peccator ad Sacramentum suscipiens accedit attributus credens esse contritum vel ignarus sui peccari suscipit Sacramentum auctoritate cognita. Quia Christus Dominus Sacramenta omnia instituit efficacia ad conferendam gratiam non ponenti obicem. At peccator attributus credens esse contritum si suscipiat hoc Sacramentum, obicem gratiae suscipienda non ponit. Ergo. Minor probatur. Non ponit obicem ob peccatum in communione commissum, quia hoc nullum est, cum bona fide Sacramentum suscipiat; neque etiam ponit obicem ob peccatum ante commissum, siquidem illius atriitionem habet, quia postea diuinam bonitatem decet, Sacramenta efficacia esse ad gratiam suscipientibus conferendam. Ita D. Thom. 3. *p. q. 79. art. 3. & 8.* Valen. *tom. 4. d. 6. q. 5. pun. 1.* Coninch. *q. 79. art. 3. n. 3.* Suar. *d. 6. 3. scilicet 1.* Bonac. *d. 4. q. 4. pun. 1.* Castr. *Pal. 10. q. 17. 2. 1. pun. 9. 5. 1. n. 3.* & alii plures.

491 His hæc, & fateor, hoc Sacramentum esse institutum per modum cibi non solum nutritiuncula, sed & etiam aliquando viuificans, in quo à cibo materiali longè distat. Cum enim media gratia hoc Sacramentum nutrit, & hæc natura facit viuificare, non est mirum, quod aliquid ex accidenti viuificeret. Neque inde fit, est Sacramentum mortuorum: qui ad viuificantur non est per se, sed per accidentem institutum. Cum vero Trid. alterit prædicta à mortalibus, & veniam remittere, loquuntur de effectu per se huius Sacramenti, non de effectu qui ex accidenti contingit.

PROBL. CXXII.

Vt augmentum gratia recipiat qui Eucharistiam sumit, requiritur, præter statum gratia, devotionis affectus.

492 **R**equiritur aliquis devotionis affectus. Quia ut quis cibo corporali nutritur, neceſſarium est, quod vitaliter concurrat, & cooperetur: Ergo ut quis spirituali Eucharistia cibo nutritur, neceſſum est, ut vitaliter concurrat, aliquo adhibito devotionis affectu. Et quia si actualis aliqua devotio necessaria non sit, innumeri Sacerdotes, qui in statu gratia Sacramentum sumunt, in genere quoddam, & incredibile gratia obtinent, sine deuotione augmentum quotidie

Escr. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Missæ sacrificio operam gerentes. Sic Alexand. 4. *p. q. 10. membr. 8. art. 3.* D. Thom. in 4. *diff. 12. q. 2. art. 1. question. 13.* Durand. *q. 4. Palud. q. 1. art. 2.* Catec. *q. 79. art. 1.* Antonin. *3. p. tit. 1. 3. o. 6. Sylvest. v. Eucharistia.*

In suscipiente Eucharistiam præter statum 493 gratia nulla alia actualis deuotio requiritur ad Non requiri recipiendum gratia augmentum ipsius Eucharistie virtute. Quia Concilium Tridentin. *sess. 13. cap. 3.* præter gratia statum nullam aliam requirit dispositionem, quam si necessaria esset, ablique dubio requireret. Et quia alia Ecclesia inutiliter, & indignè antiquitus Eucharistiam parvulis administrasset: & nunc iis, qui post rationis usum incidunt in amentiam: quia parvuli, & amentes nequeunt actualiter aliquam deuotionem elicere. Ita D. Thom. 3. *par. quest. 79. articul. 8.* mutato consilio Gabriel. *lection. 85.* Sotus in 4. *distinction. 11. quest. 2. articul. 2.* Adrian. *ibid. question. 1.* Vasquez *distinction. 206.* Suarez *distinction. 6. 3. scilicet 3.* Coninch. *quest. 79. art. 1. dubio 1.* Reginaldus *lib. 29. cap. 6.* *quest. 3.* Bonac. *dist. 4. questione 6. puncto 1.* Hurrad. *de Eucharistiâ distinction. 7. difficultate 3.*

Hoc mihi certum. Nam alia qui absque 494 actuali deuotione Eucharistiam recipere, pec. *Boc mibi teraret* lethaliter, quia illius impedit effectum, *rum* eiisque efficacitatem omnino hebetaret. Qui ergo in statu gratia absque actuali deuotione recipit Eucharistiam, non solum recipit gratia augmentum, sed nullatenus peccat; quia non frustat Eucharistie efficacitatem.

PROBL. CXXIII.

Virtute Eucharistie præter unionem animalium Deo factam medio gratia augmentum, fit etiam, & non fit uniuersalia aliqua inter carnem suscipientis, & inter carnem Christi.

495 **P**räter unionem spiritualis animæ cum Deo, mediante augmentum gratia virtute Eucharistie collato, nulla alia reperitur vno inter carnem Christi & carnem dignè suscipientis. Quia si vno aliqua virtute Sacramenti huius daretur, esset quasi inter materiam & formam: vel tanquam inter agens, & passum: nulla enim alia potest excogitari. Sed neque esse quasi inter materiam & formam; quia ex carne suscipientis, & ex carne Christi non resultat aliquid tertium compositum tanquam ex partibus, sicut ex materia, & forma resultat. Neque esse potest tanquam inter agens, & passum: Quia neque ex carne Christi sub speciebus neque ex speciebus ipsius derivatur aliquid in carnem suscipientis & quamvis derivaretur, non esset sufficiens ad unionem realem inter carnem illius, & carnem Christi. Nam ex sole plures effectus in hac inferiora derivantur, & tamen cum illis realiter non vniuit. Sic Doctor. Complut. (vt refert Vasq. *a. 204. c. 1. contra Cardinalem Mendoza*, qui in publicâ cōcione docuit oppositum. *Damasc. 1. 4. de fide. c. 14.* Pseudo Cyprian. *ser. de Cœnâ Do.*

Virtute Sacramenti Eucharistie non tantum 496 fit vno spiritualis animæ suscipientis cum Deo, *ut plures* vno quodam, & cum anima Christi per effectum ratione aug-

86 Theologiae Moralis Lib. XX.

menti gratia, & charitatis collata Sacramenti virtute; sed etiam fit peculiarius vno realis inter carnem Christi, & carnem dignè suscipientis: quæ etiam corruptis speciebus, & non manente Christo secundum substantiam in stomacho, perseverat. Ratio est, quia Christus *Ioann. 6.* profatur. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in illo.* Quod de permanentia, seu vniione animæ & corporis Patres exponunt. Nam particula *Qui* pro toto homine supponit. Hoc proculdubio tradunt *Hilar. 1.8. de Trin. Chryl. Dom. 46. in Ioan. Cyril. Ierol. categ. 4. Damasc. lib. 4. de fide, cap. 14. Cyril. Alex. lib. 4. in Ioan. c. 14. Irenæ. 1.4. ad uer. heret. cap. 34. Leo I. epist. 3. Innocent. III. lib. 4. de mister. Miss. cap. vlt. Omnes prædicti Patres assignant peculiarem unionem, realem inter carnem Christi, & carnem dignè suscipientis Sacramentum Eucharistiae tanquam peculiarem eius effectum: & contendunt, hanc vniunionem tandem perseverat, quandiu dignè suscipiens in gratia perseverat. Ita Rophens.*

1.4. contra Ecolampad. c. 21. & 32. Ossius in confess. cathol. c. 42. Bellarm. 1.1. de Euchar. c. 28. Suar. d. 64. sect. 3. Valq. d. 204. c. 2. Hurtad. d. 8. diffi. c. 4.

497

Idem affro, Crespono do- ctiminam.

Idem assertor doctriminam expono. Peculiaris præfata vno inter carnem Christi, & carnem dignè suscipientis Eucharistiam proueniens specialiter ex digna illius sumptione, & tandem perseverans, quandiu suscipiens in gratia perseverat adhuc post specierum corruptionem: non est vno aliqua physica, sed vno quandam moralis simili vniōne moralis, quæ est inter corpora coniugum prouenienti ex copula abhuique irreuerentia, & iniuria ab uno in alterum facta, ratione prius fuit vna caro & vnum corpus: quia sicut coniuges non solum fuit vna caro physica ratione copulae quomodolibet adhuc iniuriosa habita, nam fuit principium physicum vnius carnis & prolis: sed etiam fuit vna caro moraliter ratione copulae inter ipsos liberè & absque iniuria habita; quia hæc coniunctio tam intima liberè, & absque iniuria habita exigit moraliter, vt vnum coniux carnem alterius quasi propriam respiciat, habeat, & trahat: & è contra: Ita etiam ex eo quod Christus in Eucharistia carnem suam liberè communicet suscipienti tanquam cibum, quo specialiter nutritur, & eam dignè suscipiens illam intra suam carnem & viscera liberè suscipiat absque iniuria & irreuerentia in Christum: caro Christi, & caro dignè sumentis illam fuit vna caro, & vnum corpus non physicè, sed moraliter; nam hæc tam intima coniunctio liberè, & dignè facta exigit moraliter, vt Christus carnem nostram, intra quam ipse, & caro ipsius vt cibus spiritualis liberè & dignè suscipitur, habeat quasi pro-

priam, & eam quasi propriam trahet; & è contra, vt dignè suscipiens Eucharistiam carnem Christi, quam intra se liberè ac dignè recipit, eam habeat & trahet vt propriam. Nihilominus vno hæc quamvis tantummodo sit moralis, dicitur à Patribus realis, naturalis, & substantialis; quia non filtratione solius affectus, sed etiam ratione receptionis realis carnis Christi secundum rem, & secundum naturam, & secundum substantiam intra nos; & ob hanc vniōne moralis inter carnem Christi & carnem nostram prouenientem ex digna Eucharistiae susceptione, Sacramentum Eucharistiae à Patribus *Communio* dicitur. Perseuerat autem hæc moralis vniō post corruptionem specierum, quandiu dignè suscipiens accepta perseuerat in gratia. Quia quandiu est in eā perseuerat, caro dignè suscipiens digna est, vt mixtionem præcedentem cum carne Christi à Christo quasi propria trahetur: non ita post gratia amissionem.

PROBL. CXXIV.

Eucharistia in hæc vitâ producit, & non producit in corpore suscipientis dignè aliquam qualitatem.

Sacramentum Eucharistiae producit in dignè 498 qualitatem, ratione cuius corpus illius Christi corpori vniatur, & ad immortalitatem præparatur. Quia qualitas huiusmodi necessaria est ad vniōnem, & ad præparationem à Patribus exp̄ressam. Sic Recentiores nonnulli, quod præf. nomine memorat Gaspar. Hurtad. de *Euchar.* d. 8. diffi. 6.

In corpore dignè suscipientis Eucharistiam 499 nihil in hæc vitâ producitur ad præfata munia. *Non producit qualitatem.* Quia qualitas hæc absque fundamento singitur, nam necessaria non est ad assignatam. Problem. præcedenti, vniōnem realem inter carnem Christi, & carnem dignè suscipientis: quia tantum est moralis: neque est necessaria, vt caro nostra ad immortalitatem præparetur; nam tantum præparatur mediate, quia scilicet Eucharistia est causa gratia quæ ex ius ad gratiam animæ, ad quam debito coniugitatis corporis gloria consequitur: & quia est causa perseuerantiae in gratia, ad quam consequitur animæ gloria, ad quam corporis gloria consequitur. Ita Suar. d 64. *sektion. 1. Vazquez d. 204. numero 28. Coninch. question. 79. articul. 8. Hurtad. cit.*

Secundam sententiam veram esse credide- 500 *Hoc milia vñ*
rim, primam vero reiiciendam vt quæ debili ad-
modum fundamine nititur.

LIBER